

**Zozi Crizi -le 'wɪ 'nɔnnɔn nɛn
Matie
-a crɛn -tɛ**

*Zozi Crizi tranun 'tɔ nɛn 'gʊ
(Lk 3.23-38)*

¹ Zozi Crizi a David kluda min -a, ɛn e ya "nyian
Abraam kluda min -a. Zozi tranun 'tɔ nɛn 'gʊ.

² Abraam Izak -ya.

ɛn Izak Zago 'ya.

ɛn Zago Zuda 'lee 'e "bɔɪnɪn yaa.

³ ɛn Zuda 'lee Tama bɛ, o Faras 'lee Zara -ya.

ɛn Faras Esrɔm -ya.

ɛn Esrɔm Aram -ya.

⁴ ɛn Aram Aminada -ya.

ɛn Aminada Naashɔn -ya.

ɛn Naashɔn Salmɔn -ya.

⁵ ɛn Salmɔn 'lee 'e nan Rab bɛ, o Boazɪ -ya.

ɛn Boazɪ 'lee 'e nan Rut bɛ, o Yobedi -ya.

ɛn Yobedi Jese -ya.

⁶ ɛn Jese David nɛn e drɛ mingɔnnɛn -a bɛ, -a -ya.

ɛn David Salomɔn -ya 'o 'vale Uri -le -cale -a.

⁷ ɛn Salomɔn Robɔam -ya.

ɛn Robɔam Abia -ya.

ɛn Abia Asa -ya.

⁸ ɛn Asa Zozafa -ya.

ɛn Zozafa Zoram -ya.

ɛn Zoram Ozia -ya.

⁹ ɛn Ozia Zoatan -ya.

ɛn Zoatan Akaz -ya.

ɛn Akaz Ezekia -ya.

10 En Ezekia Manase -ya.

En Manase Amøn -ya.

En Amøn Zozia -ya.

11 En Zozia Zekonia 'lee 'e "bũnun yaa. E o yaa tũ
nen o -ko Izrael 'nøn 'a Babiløn bε -a man.

12 Zĩ o -kũ Babiløn "bε -sru "bε, en Zekonia Salatĩel
-ya.

En Salatĩel Zorobabel -ya.

13 En Zorobabel Abiudi -ya.

En Abiudi Eliakim -ya.

En Eliakim Azo -ya.

14 En Azo Sadoci -ya.

En Sadoci Akim -ya.

En Akim Eliu -ya.

15 En Eliu Eleaza -ya.

En Eleaza Matan -ya.

En Matan Zago -ya.

16 En Zago Zozefũ nen e cĩ Mari -sran -a bε, -a -ya.

Mari Zozĩ nen waa laabo min 'sizan 'wĩ 'ji Crizi
bε -a -ya.

17 Klu pεεnøn zĩε -a "nen "nen 'gũ:

-E e "sia Abraam da -trilii, -e 'e bõ David man bε,
e ya klu -fuda sinjen.

-E e "sia David da -trilii, -e 'e bõ tũ nen o -ko Izrael
'nøn 'a Babiløn bε -a man bε, e ya klu -fuda sinjen.

-E e "sia tũ nen o -ko Izrael 'nøn 'a Babiløn -trilii,
-e 'e bõ min 'sizan 'wĩ 'ji Crizi man bε, e ya klu -fuda
sinjen.

Bali "e 'nan, o "ta-daa Zozĩ 'yale

(Lk 2.1-7)

18 Zĩ Zozĩ 'yanan wĩ cĩ 'gũ: Mari a Zozefũ 'tõ da
'nan -e 'e 'pa. Wa'a tian 'o cin -tõε lĩ 'lee -kønne
-a dĩ, en Mari 'e 'pøn 'si Bali lei man.

19 Zozεfu nεn, e "ta -daa Mari 'paλe bε, e ya min tighi 'a. E 'ka "vale 'nan 'e Mari 'ci bɔala dɪ -le "wεan, yaa nrɔn 'e 'ji 'nan e "cεan "man 'e yɔɔdɪ.

20 E -fu 'e 'ci "nrɔnnan 'wɪ zɪε -a da, εn Bali -le 'pasianɔn nεn laji bε -a -tɔ -ta "va "nyrinvla. E -yrε 'nan: «David kluda min Zozεfu, te Mari 'padɪ "klan 'e 'i 'tε dɪ! 'Nεn nεn -a -pɔn cɪ "man "bε, e "sia Bali lei va.

21 Mari "ta -daa 'nεn 'klɔnmɔn -yalε. 'Nεn zɪε 'i 'tɔ 'pa Zozi. -Yεε "ta -daa 'yee minnun 'silε 'wɪ 'wɪdɪ "ji.»

22 'Wɪ pεεnɔn zɪε, e drε 'wɪ nεn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cεn bε -a 'lε sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

23 «"I 'yɪɔ! Nɔnbε "nεn,
ya'a tian 'kɔnnεn -tɔlε dɪε,
'e 'pɔn "sia,
-e 'e 'nεn 'klɔnmɔn -ya,
waa 'tɔ "paa Emanuel.»

Emanuel -ci nεn 'nan, Bali a -kaa 'va.

24 Zɪ Zozεfu fuɔ bε, 'wɪ nεn Bali -le 'pasiazan -a 'vɪ bε yaa drε, e -kɔ Mari -a 'yee "kɔnnεn, εn yaa 'pa.

25 'Pian wa'a 'o cin -tɔlε lɪ 'lee 'kɔnnεn -a "fo 'lɔɔ εn Mari Zozi 'ya dɪ.

2

'Wɪ 'tɔnɔn 'si -kɔɔbli εn o -ta Zozi bɔlε

1 O Zozi 'ya Betelem 'fla Zude 'lεglɔn 'ji, te Erodi 'bε cɪ Zuif 'nɔn -le mingɔnnεn -a.

Zɪ waa -ya bε, εn 'wɪ 'tɔnɔn nεn o mlεn crɛnnun -kɔnnεn "paala bε, o 'si yidε wluan "nan 'zia, εn o -ta Zeruzalem. Zɪ o 'bɔla Zeruzalem bε,

2 εn waa laabɔ minnun lɔ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnεn nεn, o "sia -a -yanan 'gɔvε, e ya nyin zia?

Kv -yee mlen cren 'yi yide wluan "nan zia, en kv -ta -a bɔle.»

³ Zi mingɔnnɛn Erodi 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, -a ci srɛ. En Zeruzalem 'nɔn pɛɛnɔn "le 'ci srɛ "nyian.

⁴ Tɔɔn e Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn laabv, en yaa laabv -wɔɔ 'nan: «Nyin zia nɛn, o min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi -yaa?»

⁵ O -yrɛ 'nan: «Waa -yaa Betelem, Zude 'leɣlɔn 'ji. Kɔɔ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a cren -tɛ 'e 'cɛn bɛ -nyrɛn 'gɔ:

⁶ «Betelem 'nɔn,
'ka fla a Zude 'leɣlɔn 'ji 'fla "wɛnnɛn 'a,
'pian e ya 'fla nɛn

-a 'tɔ -taa vɪɛ bɛ -a.
Kɔɔ 'ka 'va nɛn

o -taa Minsan -yale,
-yɛɛ si -kɔɔnman 'mɛn minnɔn Izrael 'nɔn lɛ.» »

⁷ "Bɛ -sru en Erodi 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ o laabv 'e yɔɔdi, en yaa laabv -wɔɔ 'nan: «Tɔ "kɔ "man 'sɛzɛ nɛn, ka mlen cren zɪɛ -a 'yi?» En waa 'vɪ -yrɛ.

⁸ -A -nan nɛn e 'o 'pa 'sia Betelem, yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «-Te ka 'bɔla 'nan nun bɛ, 'ka 'nɛn zɪɛ -a -wɛɛ tɪɣli! En -te kaa 'yi bɛ, 'ka 'ta "mɛn "vɪ, -e "an -kɔv -a bɔ.»

⁹ Zi e cɛɛn 'wɪ zɪɛ -a vɪdi man -wɪɛ "bɛ, en o -kɔdi "sia. "Wɛɛ -kɔn -kɔnan -sia bɛ, en o mlen cren -tɔwli "nɛn, waa 'yi yide wluan "nan 'zia bɛ -a 'yi "nyian. E -trɔa o 'lɛ, en e -kv -tɔlɛ 'kɔn nɛn 'nɛn 'bɔ ci -ji bɛ -a ta lou.

¹⁰ Zi o mlen cren zɪɛ -a 'yi bɛ, en o 'ci nran 'sia 'kpa tɪɣli.

¹¹ O wla 'kɔn zɪɛ -a -ji, en o 'nɛn 'lee 'e "bv Mari 'yi. O "po sɔɔn, en o 'nɛn zɪɛ -a 'bɔ. O 'wee -trɔ flu, en o fɛnɔn -nɔn -yrɛ. -Siganun 'lee -lazɪɣlɔnɔn 'lee

fɛnun nɛn waa laabo mire bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -nɔn -yrɛ.

¹² "Bɛ -sru "bɛ, ɛn Bali 'wɪ tin 'ba 'wɪ 'tɔnɔn zɪɛ -wlɛ "nyrinvla. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «Te 'ka li "nyian 'ka da Erodi -va dɪ.» Zɪ o fuɔ bɛ, o -si pee 'sia, ɛn o -kɔ 'wee 'lɛglɔn 'ji.

Zozɛfv 'lee Mari -ta Zozi 'a min tiidii "trɛda

¹³ Zɪ 'wɪ 'tɔnɔn "o -kɔɔ bɛ, ɛn Bali -le 'pasiazan -ta Zozɛfv -va nyrinvla. E -yrɛ 'nan: «Erodi a "va 'nan 'e 'nɛn 'gɔɛ -a -tɛa. -Yee "wɛan 'i 'wluan, 'i 'nɛn 'lee 'e "bɔ 'sia -e 'ka 'kɔ tada min tiidii "trɛda Ezipti 'lɛglɔn 'ji. 'Ka 'fv -nan nun -trilii, -te mɛin laabo 'vaa -e 'ka 'ta.»

¹⁴ ɛn Zozɛfv wluan, e 'nɛn 'lee e "bɔ 'sia, ɛn o Ezipti 'lɛglɔn 'ji si 'sia 'pei -man.

¹⁵ Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, o -fv -nan nun -trilii, ɛn Erodi -ka.

'Wɪ nɛn Minsan -a 'vɪ 'e 'cɛn 'e 'lewei vɪzan lɛ bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «Ezipti 'lɛglɔn 'ji nɛn 'an 'pɪ cɪ, ɛn maan laabɔ.»

O nannannun -tɛɛ Bɛtɛlɛm

¹⁶ Zɪ Erodi -a 'yɪ 'nan, 'wɪ 'tɔnɔn 'e see paa bɛ, 'bli 'fɔ "ji -wliɪ. ɛn e minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'kɔ Bɛtɛlɛm 'lee 'e "srɔn 'flanun pɛɛnɔn da, -e nannannun pɛɛnɔn nɛn o lɛ 'bɔ "fli 'lee o nɛn o lɛ 'ka tian bɔlɛ "fli "dɪɛ, 'o o -tɛɛ. Tɔ nɛn 'wɪ 'tɔnɔn 'a 'vɪ Erodi lɛ bɛ -a da nɛn 'e 'ci nrɔn ɛn e lɛ "fli 'wɪ 'vɪ.

¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Zeremi -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

¹⁸ «O -paandɪ 'lee wu maan Rama 'fla.

Rashɛl 'bɛ 'yee 'nɛnnun -wua.

'Yee 'nɛnnun kaa,

e 'ka "vale 'wee "sii dɪ,

koo o 'ka "nyian -nan di.»

Zozefv 'lee Mari 'si Zozi 'a Ezipti 'leɣlɔn 'ji

¹⁹ Zi Erodi -ka bε, εn Bali -le 'pasiazan 'wɪ tin 'ba "nyian Zozefv le nyrinvla Ezipti 'leɣlɔn 'ji.

²⁰ E 'nan -yɾε 'nan: «'I 'wluan! 'I 'nεn 'lee 'e "bv 'sia -e 'ka li waa 'ka da Izrael 'leɣlɔn 'ji! Koo minnun nεn waa -wεεman 'nan 'o 'nεn 'gυε -a -tεa "bε, o pεεnɔn kaa.»

²¹ Zozefv wluan, e 'nεn 'lee 'e "bv 'sia, εn o Izrael 'leɣlɔn 'ji si 'sia.

²² 'Pian zɪ yaa 'man 'nan Akelausi 'bε 'tɔ mingɔnnεn -a Zude 'leɣlɔn da 'e "tɪ Erodi "pa 'ji bε, tɔɔn Zude 'leɣlɔn 'bɔ 'ji -nyrandɪ "klan -a -tε "nyian. -A -nan nεn Bali 'wɪ tin 'ba -yɾε "nyrinvla, εn e Galile 'leɣlɔn 'ji si 'sia.

²³ Zi o 'bɔla 'nan nun bε, εn o -kv -nyenlεa 'fla nεn waa laabo Nazaretɪ bε -a da.

'Wɪ nεn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ 'e 'cεn bε, zɪ e 'lε sɔɔ zɪε. Koo waa 'vɪ 'nan: «Waa laabo Nazaretɪ min.»

3

*Zan minnun -batize drε
(Mk 1.2-6; Lk 3.1-9; Zan 1.19-23)*

¹ Tv zɪε -a man nεn min -batize drεzan Zan 'bɔla Zude "bui "da εn yaa vɪdɪ 'sia minnun le 'nan:

² «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn Bali lε! Bali -le mingɔnnεn -blɪdɪ 'bɔ -kogo.»

³ Zan -le 'wɪ nεn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'li. Yaa 'vɪ 'nan:

«Min -tv wei 'bε "we "bui "da.

Min zɪε yaa ve 'nan:

⟨'Ka Minsan -le -si ta drε!

'Ka -yee -sinun ta -sεn 'e cin va!⟩ »

⁴ -Wi nen waa laabo Shamo be, -a "cesə nen Zan da, en -wi 'kələ nen 'e 'tədi "da -a -tien. Srə 'lee -srə 'nyran nen yaa -ble fe -a.

⁵ Min "kaga "ku "va. O -mienun "sia Zeruzalem, en o -mienun "sia Zude 'leɣlən 'ji, en o -mienun "sia 'yi nen waa laabo Zudan be -a "srən 'leɣlən 'ji.

⁶ O pəenən 'ta en o 'wee 'wɪ 'wliɖunun 'vɪ Bali le 'wein minnun pəenən yiε man, te Zan o -batize dra Zudan -va.

⁷ 'Pian zɪ Zan -a 'yɪ 'nan Farizen 'nən 'lee Saduze 'nən a -tanan 'e 'va "kaga -e 'e o -batize drε be, en yaa 'vɪ -wle 'nan: «Min -wliɖunun! -Tɪε 'vɪ 'cεε 'nan 'ka 'si Bali -le nyran -blɪɖɪ nen e "ta -daa "be -a wlu?

⁸ 'Ka -kəɔn 'ka drε wɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wliɖɪ "drɛɖɪ man.

⁹ 'Pian te 'ka vɪ 'e 'tun 'nan, ka 'si 'wɪ 'ji Abraam a 'ka "tra -a -le "wean dɪ! Maan ve 'cεε 'nan, -kələnun nen 'lagvε, Bali -kəlaman o drɛɖɪ -a Abraam klu-danən 'a.

¹⁰ 'Ka "trəen "tə -kənnən 'gʊε -yɾε: 'Be nen 'gʊε yibanun 'cɛndɪ -le "wean be, -saanen le a 'e "trandɪ 'va. Yiba "nen e baa, te -a 'blv 'ka "yi "dɪε, waa "cεan, -e 'o tuv 'tε 'va.

¹¹ "An 'ka -batize drε 'yi 'a, -a -kəɔndɪ -a 'nan, ka 'si 'wɪ 'wliɖɪ "drɛɖɪ man. 'Pian min -tv "ta -daa 'e 'fɔla "da, en -a 'pleble "mlian 'an da. An 'ka -yee -manwua "tun "da baa "fluzan -a dɪ. Min zɪε -yεε 'ka -batize dra Bali lei 'lee 'tε 'a.

¹² -Yee -klu "a 'e 'lɔ -e 'e fe 'lee 'e -flu 'cɛn 'e cin man. Yaa 'wle -sεan 'trɛbɔ -ji. 'Pian yaa -flu 'tε 'ble 'tε nen ya'a 'driman 'mlɔnmlɔn dɪε -a va.»

*Zan Zozi -batize drε
(Mk 1.9-11; Lk 3.21-22; Zan 1.29-34)*

13 "Bε -sru Zozi 'si Galile 'lεglɔn 'ji, εn e -ta Zan va 'yi nɛn waa laabo Zudan bε -a man. E -ta 'nan -e 'yee -batize drε.

14 Zan "e -yrε 'nan: «-Cεjε! 'I 'bɔ nɛn yiε 'an -batize dra bε, yiε ve 'pian 'mɛn 'nan, 'mein -batize drε?»

15 Εn Zozi "e -yrε 'nan: «'I 'wɪ "man -e 'i drε, kɔɔ e ya 'wɪ "yi "a -e 'wɪ nɛn e cɪ Bali ci 'sɔa bε 'ku drε.» Εn Zan 'ka 'wɪ 'pee vɪε "nyian dɪ.

16 Zɪ Zan Zozi -batize drε bε, Zozi "ε 'si 'yia, tɔɔn labli 'le 'sɔ, εn e Bali lei 'yɪ -sɔɔnlanan 'e da "le -plablo -le 'wɪ 'zɔ.

17 Εn wei -tɔ wɪ laji. E 'nan: «Min 'labε, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi εn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman bε -a.»

4

Satan Zozi 'man -tan 'nan 'e 'wɪ 'wɪdɪ "drε (Mk 1.12-13; Lk 4.1-13)

1 "Bε -sru, εn Bali lei -ku Zozi 'a "bui "da, -e Satan 'e man -tan -le "wεan.

2 Zɪ e fε 'sɔn yi -fuba sinjɛn bodrun funnin bε, εn dra -a -tɛdɪ 'sia.

3 -A -nan nɛn Satan nɛn min man -tanzan -a bε e pli "man, εn e -yrε 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'wɪ 'tɔ vɪ -e -kɔlɛnɛn 'labε 'o lila -blifε -a!»

4 Εn Zozi "e -yrε 'nan: «E ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan: <-Blifε 'saza 'man "cεε min "belia dɪ. 'Pian weinun pɛɛnɔn nɛn

e "sia Bali 'le bε, -a da 'ta wɔdɪ man nɛn min "belia.> »

5 "Bε -sru Satan -ku Zozi 'a Zeruzalem, εn e -ku -a -tɔlε Bali -pan 'kɔn 'win -ji lou.

6 -A -nan nɛn e 'nan Zozi lε 'nan: «-Te i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'sɔ -e 'i -sɔɔnla, kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Bali -a ve 'yee 'pasianən nən
 laji bε -wλε 'nan,
 'wei 'kun 'o 'lɔ lou,
 "təgɔ 'i 'cɛin 'e 'lɛ wɔ
 -kɔλε -mie ji -le "wεan.> »

⁷ Zozi "e -yrε 'nan: «-Cεjε, ma'an dra dı. Kɔɔ e ya
 "nyian 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Te blamin 'e Bali nən
 Minsan -a bε -a man -tan dı!> »

⁸ "Bε -sru, ɛn Satan -kɔ Zozi 'a "nyian pən loulou
 "tɔ -win -ji. -A -nan nən e mingɔnnən trɛnɔn pɛɛnən
 nən 'trɛda bε -a kɔɔn -yrε 'o 'vale 'wee fɛnyian -a.

⁹ ɛn "e -yrε 'nan: «-Te i "po sɔɔnla 'an 'wlu -e 'yian
 bɔ bε, mingɔnnən trɛnɔn pɛɛnən 'labε, maan -nɔan
 'yiε.>

¹⁰ Tɔɔn Zozi "e -yrε 'nan: «Satan, 'i -pli 'i -sru! E ya
 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Bali nən Minsan -a bε,
 -a 'bɔ nən min 'e bɔ,
 ɛn -a -tɔwli "cɛ "nɛn min 'e 'su!> »

¹¹ -A -nan nən Satan 'si -a "srɔn, tɔɔn Bali -le
 'pasianən nən laji bε, o pli "man, ɛn waa 'su.

Zozi 'le 'nyranman pou sianan

(Mk 1.14-15; Lk 4.14-15)

¹² Zı Zozi 'a 'man 'nan o Zan -fɔ -pɔ 'kuin bε, ɛn e
 'li 'e da Galile.

¹³ Ya'a 'fulε Nazarɛtɪ dı, 'pian e -kɔ -nyɛnlɛa Ka-
 panamo. 'Fla zıɛ e ya Galile 'yi -dan "srɔn. E ya
 Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji.

¹⁴ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vızan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bε, zı
 e 'lɛ sɔɔ zıɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

¹⁵ «Zabulɔn 'lee Nefɔtali 'lɛglɔn 'ji 'nɔn!

Ka ya 'trɛ nɛn

e ya Galile 'yi -dan "srɔn "bɛ
 -a da 'nɔn 'a.
 ɛn ka ya 'lɛglɔn nɛn
 e ya Zudan 'yi -sru "bɛ -a -ji 'nɔn 'a.
 Galile nɛn minnun nɛn
 o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ
 o -nyɛanla 'nan bɛ
 -a -nan 'nɔn nɛn kaa!
 'Ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gʊɛ -yrɛ!
 16 Minnun nɛn 'o -nyrandɪ klun tiidii 'va bɛ,
 o 'tɛ 'san -dan 'yɪ.
 ɛn minnun nɛn o cɪ -ka -lɔ bɛ,
 'tɛ 'san -sɛn o da.»

17 Tʊ zɪɛ -a man nɛn Zozi Bali -le 'wɪ vɪdɪ 'sia. Yaa
 'vɪ 'nan: «'Ka 'si 'wɪ 'wɪdɪ "drɛdɪ man -e 'ka 'fli -nɔn
 Bali lɛ! Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo.»

*Zozi-srunɔn tɛdɛ
 (Mk 1.16-20; Lk 5.1-11)*

18 Yi -tʊ da nɛn Zozi a cinan Galile 'yi 'plo da, ɛn
 e min "fli 'yɪ, te o ya 'wee pɔ -tɛ "se 'wɛɛnnan 'yi 'va.
 Pɔ -tɛnɔn nɛn waa. Simɔn nɛn waa laabo Pɪɛri bɛ
 'lee 'e "bʊɪ Andre nɛn.

19 ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «'Ka -sɔɔnla 'an -sru! An -
 taa 'ka dreɛ minnun nɛn o min laabo 'an -sru "bɛ
 waa.»

20 'Nun tɔɔn o 'wee "senun 'tʊɪ, ɛn o sɔɔnla Zozi
 -sru.

21 "Yɛɛ -kʊ "nyian 'e 'lɛ bɛ, te e min "fli "pee ye.
 Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bʊɪ Zan nɛn, o ya 'o 'fɔdɪ -klʊ -
 ji 'o 'vale 'o "tɪ Zebede -a, te o 'wee "senun -peeman.
 Zozi o laabu.

22 'Nun tɔɔn min "fli zɪɛ o 'si 'wee -klʊ -ji, o 'si 'o "tɪ
 -sru, ɛn o sɔɔnla Zozi -sru.

*Zozi cɪ Bali -le 'wɪ vɪdɪ -a Galile 'lɛglɔn 'ji
 (Mk 1.39; Lk 4.44)*

²³ Zozi ci Galile 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji. E 'wɪ paa minnun ji Zuif 'nɔn 'le cin yi 'kɔnnun -ji. E Bali 'le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -yee mingɔnnɛn -blɪdɪ da. Minnun pɛɛnɔn nɛn -cɛ cɪ o man 'lee minnun pɛɛnɔn nɛn o man "yaaman bɛ e 'o beli.

²⁴ -A -nan nɛn waa 'tɔ 'wɪdɪ 'man Siri 'leɣlɔn pɛɛnɔn 'ji, ɛn minnun -ta o pɛɛnɔn nɛn o cɪ see -blɪnan -cɛ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'lɔ bɛ waa -yrɛ. Min -mienun man 'bɛ "yaaman, ɛn -yɔ -wɪlɪdɪ 'bɛ cɪ min -mienun -sru, ɛn -tɔwɪlɪ "cɛ 'bɛ cɪ min -mienun man, ɛn min -mienun a 'o -srandɪ "tra, o pɛɛnɔn zɪɛ o -ta waa -yrɛ, ɛn e o beli.

²⁵ -A -nan nɛn min "kaga 'kpa -sɔɔnɪa -a -sru. O -mienun "sia Galile 'leɣlɔn 'bɔ 'ji, ɛn o -mienun "sia 'leɣlɔn 'tɔ nɛn waa laabo 'Fla 'fu bɛ -a -ji, ɛn o -mienun "sia Zeruzalɛm, ɛn o -mienun "sia Zude, ɛn o -mienun "sia 'yi nɛn waa laabo Zudan bɛ -a -sru 'flanun da.

5

Zozi Bali-le 'wɪ 'vɪ pɔn da (Lk 6.20-26)

¹ Zɪ Zozi min "kaga zɪɛ o 'yɪ bɛ, -a -nan nɛn e pɔn tri, e -nyran, ɛn -a -srunɔn pli "man.

² ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji. Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan:

-Tɪ man nɛn Bali-le -fɛa cɪ?

³ «Minnun nɛn waa -tɔa 'o 'fli 'lɔ 'nan, -te Bali 'ka 'pale 'o 'va dɪɛ, wa'a 'kɔlaman fɛ -tɔ drɛdɪ -a dɪɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ -wɛɛ cɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a.

⁴ Minnun nɛn o cɪ -trunnan 'o 'man wɪnun lɔ bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o "siiman.

⁵ Minnun nen o ci min -trɔɔ -a bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ 'trɛ nen Bali -a 'vɪ bɛ -wɛɛ ci -a da 'nɔn 'a.

⁶ Minnun nen Bali -le 'wɪ tɪgɪ drɛdɪ dra o -fɛa "bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o ci -taa "tra 'wɪ zɪɛ -a drɛdɪ -a.

⁷ Minnun nen min nyrinda -sɛan "o da bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali o nyrinda "sia.

⁸ Minnun nen o 'wɪ dra 'o 'ci 'fɪdaa 'a bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ o -taa Bali yɪɛ.

⁹ Minnun nen waa -wɛɛman 'nan minnun yei 'e 'fɔ -trɔɔ bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ Bali -taa "o laabɔɛ 'yee 'nɛnnun.

¹⁰ Minnun nen o ci 'tɛ 'panan o da Bali ci 'sɔ wɪ drɛdɪ -le "wɛan bɛ, Bali -le -fɛa a o man, kɔɔ -wɛɛ ci Bali -le mingɔnnɛn trɛdanɔn 'a.

¹¹ -Te o 'ka "srɔnman 'mɛn "wɛan oo, -te o 'tɛ "paa 'ka da 'mɛn "wɛan oo, -te o 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔdɔ pɛɛnɔn ve 'ka man 'wɪ 'a 'mɛn "wɛan oo, Bali -le -fɛa a 'ka man!

¹² 'Ka 'ci 'e "nran 'e 'ciɪla "da, kɔɔ 'ka 'kɔpa -kɔan -dan laji. Bali 'lewei vɪnɔn nen 'ka 'lɔ 'e 'flin bɛ, 'wɪ 'tɔwɪ zɪɛ minnun -wee drɛ.»

Zozi-srunɔn a 'trɛda "le -wɛ -le 'wɪ 'zɔ
(Mk 9.50; Lk 14.34-35)

¹³ «Ka ya 'trɛda "le -wɛ -le 'wɪ 'zɔ. -Te -wɛ 'nɔnnɔn 'si "man "bɛ, -mɛ "a nen waa dra 'nɔnnɔn? E 'ka fɛ -tɔ drɛvɛ -a "nyian "fo "dɪ. Waa wɛɛnman, -e minnun 'o "taanla "da.»

Zozi-srunɔn a 'trɛda "le 'tɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ
(Mk 4.21; Lk 8.16)

¹⁴ «Ka ya 'trɛda "le 'tɛ 'san -le 'wɪ 'zɔ. 'Fla nen pɔn da lou "bɛ, e 'ka 'e yɔɔdɪ dɪ, -a -tɔwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a.

15 Εν wa'a -kannen -fɔa "nen -e 'o yɔɔ -pɔ wlu dɪ.
'Pian waa -tɔala fɛnan 'wein da, -e 'e min pɛɛnɔn
nen 'kuin bɛ o va drɛ 'wein.

16 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -a 'bɔ nen 'cee vɛ -a, minnun
pɛɛnɔn 'o 'ka 'san yɪ! Εν 'wɪ "yi "nen kaa dra bɛ 'o
yɪ, -e 'o 'ka "tɪ "nen laji bɛ -a 'tɔ drɛ -dan.»

*Zozi 'ta Bali -le -pei 'lɛ sɔɔlɛ
(Lk 16.17)*

17 «Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -ta Moizi -le -pei
klu -sɛnlɛa ji dɪ! Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji "nyian 'nan,
an -ta Bali 'lewei vɪnɔn wei klu -sɛnlɛa ji dɪ! Ma'an
'talɛ 'wɪnun zɪɛ -a klu -sɛnlɛa ji dɪ, an -ta 'nan -e 'an
o 'lɛ sɔɔ 'pian.

18 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te labli 'lee 'trɛ 'ka
tian 'nyanlɛ dɪɛ, te -pei -le 'wɪ "wɛnnɛn 'tɔwli 'cɛ 'ka
'sia "da "dɪ -trilii, -e 'wɪ pɛɛnɔn nen -pei -a 'vɪ bɛ 'e 'lɛ
sɔɔ.

19 -Yee "wɛan min nen e Bali -le -pei "wɛnnɛn
'tɔwli srɛ bɛ, ɛn e 'wɪ paa minnun ji 'nan, 'o drɛ "le
'yee 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, min zɪɛ
-yɛɛ -kɔan min "wɛnnɛn 'a. 'Pian min nen e 'ta 'wɔla
Bali -le -pei da, ɛn yaa "paaman minnun ji 'nan 'o
'ta wɔla "da "bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛda bɛ, min
zɪɛ -yɛɛ -kɔan min -dan a.

20 -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'ka drɛ wɪ
'yinun 'ka 'mlinlɛ 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn
'le vɛ da dɪɛ, ka'a -ko Bali -le mingɔnnɛn 'trɛda "fo
"dɪ.»

*'Wɪ 'wli dɪ pɛɛnɔn a -tɔwli
(Lk 12.57-59)*

21 «Kaa 'man 'nan, waa 'vɪ -kaa tranun lɛ 'nan:
<Te blamin 'e drɛ min -tɛzan -a dɪ!
Min nen e min -tɛ bɛ,

o -ko -a tin 'banən 'cəin -da.>

²² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nən 'bli 'fɔ
"ji 'e "bʊɪ man bɛ, o -ko -a tin 'banən 'cəin -da. ɛn
min nən yaa 'vɪ 'e "bʊɪ lɛ -blɔzan bɛ, o -ko -a tin
'banən -dandan cəin -da. ɛn min nən yaa 'vɪ 'e "bʊɪ
lɛ klinzan bɛ, e ya "le 'o -fɔ 'tɛ nən -a va yra yɪdɪ 'leda
"ka "dɪɛ, -a va.

²³ -Te i -kʊ Bali -panvɛ -a Bali -pannan, ɛn -a -cin
-trɔa 'i 'ji 'nan, 'wɪ a 'ka 'vale 'i "bʊɪ -tʊ -a 'ka yei "bɛ,

²⁴ 'i Bali -panvɛ zɪɛ -a 'tʊɪa Bali -pannan bɛ, -e 'i
'kʊ 'i "bʊɪ zɪɛ -a va. 'I 'ka yei "sɛn 'e cin va 'vaa -e 'i
'ta 'yie 'sraga bʊ Bali lɛ.

²⁵ -Te min -tʊ 'i 'sanman drɛ, ɛn ka "ta -ko -a tin
'balɛ bɛ, 'i 'fɔ 'e 'flin 'i 'ka yei "sɛn 'e cin va, "tɔgɔ 'yei
'nən tin 'bazan lɛ, -e tin 'bazan 'e 'i 'fɔ -pʊ 'kuin.

²⁶ Maan ve 'yie 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, "yie vɪnan i bɔla
-pʊ 'kən zɪɛ -a -ji bɛ, te i cɛɛn -yee "lala pɛɛnən bɔladɪ
man.»

*Wa'a min nan 'lee min -sran -wɛɛman dɪ
(Mk 9.43-48)*

²⁷ «Kaa 'man 'nan, Bali "e 'nan:
<Te blamin 'e min nan -wɛɛ "dɪ,

ɛn te 'e min -sran -wɛɛ "dɪ!>

²⁸ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nən e min nan
-nanjɛɛn, ɛn -a 'bli bʊ "man "bɛ, te yaa wɛɛ 'va.

²⁹ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, -te 'i 'pɛ "yi "da
yie 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i 'si "ji -e 'i tʊv -
kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man 'mɛn -tʊwɪ "cɛ srɛ bɛ, -a "yi
"mlian 'i 'bɔ po -fɔdɪ 'tɛ nən -a va yra yɪdɪ 'leda "ka
"dɪɛ, -a va da.

³⁰ ɛn -te 'i 'pɛ "yi 'bɛ -maan i 'wɪ 'wɪdɪ "dra bɛ, 'i
'cɛn -e 'i tʊv -kɔɔbli! Kɔɔ -te 'i 'man 'mɛn -tʊwɪ "cɛ
srɛ bɛ, -a "yi "mlian 'i 'bɔ po -fɔdɪ 'tɛ nən -a va yra
yɪdɪ 'leda "ka "dɪɛ, -a va da.»

*Min nan bɔladɪ da wɪ
(Lk 16.18)*

³¹ «Bali -a 'vɪ "nyian 'nan:
 <Te min "ta 'e nan bɔala bɛ,
 'fluba nɛn yaa -kɔɔnman 'nan yaa 'bɔla bɛ,
 'e 'nɔn -yrɛ 'vaa -e 'e bɔla.>

³² 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn e nan
 'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ man "cɛɛ dɪɛ, te min zɪɛ -yɛɛ
 vɪnan 'e -kɔnnɛn -wɛɛ -kɔnnɛn pee 'padɪ -a. ɛn min
 nɛn e lɪ zɪɛ -a 'pa bɛ, te Bali 'lɛ zia bɛ e min nan wɛɛ.»

Zozi-srunɔn 'ka 'wɪ 'ji -pɛ wuanla Bali 'tɔ da dɪ

³³ «Kaa 'man 'nan, waa 'vɪ -kaa tranun lɛ 'nan:
 <Te blamin 'e 'wlu man -pɛ wluan Bali 'tɔ da dɪ!
 'Pian 'wɪ oo 'wɪ nɛn
 'e 'pɛ wluan 'ji Minsan Bali 'tɔ bɛ,
 yaa 'lɛ sɔɔman -kpɔ.>

³⁴ 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka fɛ -tɔ -ji -pɛ
 wluan "fo "dɪ! ɛn te 'ka labli drɛ 'cee 'wɪ nan yɪzan
 -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali -le mingɔnnɛn pɛin -a.

³⁵ Te 'ka 'trɛ drɛ 'cee 'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya
 Bali cɛin -trɔanan "a. Te 'ka Zeruzalem 'trɛ drɛ 'cee
 'wɪ nan yɪzan -a "fo "dɪ, kɔɔ e ya Bali nɛn mingɔnnɛn
 -dan a bɛ -a 'fla -a.

³⁶ ɛn te 'ka vɪnan 'wɪ 'e 'bɔ 'ka man 'wɪ 'tɔ -ji, -e 'ka
 'wulo 'e 'kɔ -ji dɪ, kɔɔ ka'a 'kɔlaman 'ka 'wulo "jɛ pou
 -tɔwli "cɛ liladɪ -a 'fuvu dɪ, ɛn ka'a 'kɔlaman -a liladɪ
 -a tiidii "dɪ.

³⁷ -Te e ya -inyan -a bɛ, 'ka vɪ -inyan! -Te e ya -cɛjɛ
 -a bɛ, 'ka vɪ -cɛjɛ! 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn cɛɛ ve -a -sru "bɛ,
 'e "sia Satan nɛn e 'wɪ 'wliɪ "paa 'nyranman -a bɛ
 -a va.»

*Zozi-srunɔn 'ka 'wɪ 'lɛji tɔa dɪ
(Lk 6.29-30)*

38 «Kaa 'man 'nan waa 'vɪ 'nan:

⟨-Te min 'i yie -wi bɛ,

'i -yee vɛ -wi!

ɛn -te min 'i 'shɛ 'sʊ bɛ,

'i -yee vɛ 'sʊ!⟩

39 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, te 'ka 'wɪ 'lɛji -tɔ
'wɪ 'wɪdɪ "drɛzan lɛ dɪ. -Te min 'pa 'fɔ 'i 'pɛ "yi "da
'kɪlanbo "da bɛ, 'i 'pɛ bʊ dave -kɔɔn "nyian -yɛ!

40 -Te min a "va 'nan 'e 'ko 'yia tin 'bazan cɛin -da,
'yie -tralɛ 'sidɪ -le "wɛan bɛ, 'i 'ta sɔ nɛn -a 'wɪ cɪ 'i
man bɛ, 'i 'nɔn -yɛ "nyian!

41 -Te min -tʊ -trɔ -tɔ 'i 'win -ji -sa -a, 'nan 'i 'kʊ -a kilo
-tʊ da bɛ, 'i 'pa "da "nyian -tʊ!

42 -Te min fɛ laabu 'i 'lɔ bɛ, 'i 'nɔn -yɛ. ɛn te 'i koda
-tɔ min nɛn e -ta fɛ 'fɛlɛ 'i 'lɔ bɛ -yɛ "dɪ!⟩

Zozi-srunɔn 'o 'nanmannɔn ye 'yi

(Lk 6.27-28, 32-36)

43 «Kaa 'man 'nan waa 'vɪ 'nan:

⟨Blamin 'e bɔɛzan -tʊ yɪ "yi,

'pian 'e 'nan 'e 'nanmanzan man!⟩

44 'Pian 'an 'bɔ, "an "ve 'cɛɛ 'nan, 'ka 'ka 'nan-
mannɔn yɪ "yi, ɛn "nyian bɛ 'ka Bali trʊ 'ba minnun
nɛn o 'tɛ "paa 'ka da bɛ, -wee 'wɪ man!

45 'Wɪnɪn zɪɛ -a 'bɔ nɛn 'ka drɛ, -e 'ka 'kɔn 'ka "tɪ nɛn
laji bɛ -yee 'nɛnnun tɪgɪ 'a. Kɔɔ e yidɛ wuanla 'wɪ
'wɪdɪ "drɛnɔn 'lee 'wɪ "yi "drɛnɔn da, ɛn e laa -fɛan
min -wɪdɪnɪn 'lee min tɪgɪnɪn da.

46 -Te minnun nɛn o 'ka ye "yi "bɛ, o 'saza nɛn ka o
ye "yi "bɛ, te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali -a man "yi
"dra 'cɛɛ dɪ! 'Sukɔlɛ 'sinɔn nɛn 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a
bɛ, 'wɪ 'bɔ zɪɛ -nyɛn "o "dra.

47 En -te 'ka "bunun 'saza nen ka 'o 'tə bo be, ka'a 'wɪ -dan drɛɛ "fo "dɪ. Kəɔ minnun nen wa'a Bali təa dɪɛ, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ nen "o "dra.

48 'Ka 'kən tɪgɪ "le zɪ 'ka "tɪ Bali nen laji be e cɪ tɪgɪ be -yee 'wɪ 'zʊ.»

6

O fɛ -nəan seenən lɛ 'kɔ?

1 «Fɛ oo fɛ nen ka "ta -a dra Bali lɛ be, te 'ka -wɛɛ 'nan 'ka dra minnun yɪɛ lɛ 'nan -e 'o 'ka 'tə "yɪ "vɪ dɪ! Kəɔ -te 'wɪ zɪɛ -a -cin a 'ka 'ji be 'ka "tɪ "nen laji be ya'a man "yɪ 'dra 'cɛɛ "fo "dɪ.

2 -Yee "wɛan fɛ oo fɛ nen yia -nəan seezan lɛ be, te 'i 'nan wɪ fuila "man "dɪ! 'Wɪ zɪɛ -a 'bɔ nen minnun nen o 'wɪ dra min yɪɛ lɛ be, waa dra cin yɪ 'kuin, ɛn waa dra "nyian -guada. Waa -nan wɪ ve 'nan -e minnun 'e 'o 'tə "yɪ "vɪ -le "wɛan. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, o 'o -kopa 'yɪ 'va.

3 'Pian 'yie vɛ be, -te "yɪɛ "lala -nəan seezan lɛ be, te min pee 'e 'nan yɪ dɪ!

4 'I drɛ zɪɛ 'dʊ -e -a 'wɪ 'e 'fʊ 'e yɔɔdɪ, -e 'i "tɪ "nen e fɛ yɔɔdɪ -təa "be, 'yei -ko 'pa.»

Bali trʊ 'badɪ da wɪ

5 «En -te ka ya Bali trʊ 'banan be, te 'ka drɛ "le minnun nen o 'wɪ dra min yɪɛ lɛ be, -wee 'wɪ 'zʊ dɪ! O Bali trʊ 'badɪ ye "yɪ 'o 'tədɪ lou cin yɪ 'kuin 'lee -guada, 'nan -e minnun 'e 'o yɪ -le "wɛan. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va.

6 'Pian 'yie vɛ be, -te i ya "va 'nan i Bali trʊ "baa be, 'i wla 'yie 'kən "bʊ "ji, 'i 'lɛ wʊ, -e 'i "tɪ "nen e cɪ fɛ yɔɔdɪ 'bɔ zɪɛ -a -nan be, 'i trʊ 'ba. -Te i ya -a drɛnan zɪɛ, 'i "tɪ "nen e 'wɪ yɔɔdɪ ye be, yei -ko "paa.

7 -Te ka ya Bali trv 'banan bε, te 'ka 'wι "kaga "vι "le minnun nen wa'a Bali tɔa dιε, -wee 'wι 'zυ dι. E ya 'o 'ji "le 'nan 'wee tin "kaga 'padι man nen Bali 'e "trɔɛn -tɔa 'wlε.

8 Te 'ka drε "le -wee 'wι 'zυ dι! Kɔɔ 'ka "tι "nen laji bε, "cεε vιnan 'ka fεnun laabυ -yrɔ "bε, te e 'ka 'man wιnun 'bɔ -tɔa 'va.»

*Bali trv 'badι
(Lk 11.2-4)*

9 «Zι kɔ 'ka Bali trv 'ba bε -nyren 'gυ, 'ka vι 'nan: 'Kυ "tι Bali nen laji bε,

'i drε -e minnun 'o 'i 'tɔ drε -dan.

10 'Yie mingɔnnɛn -blɪdɪ 'e 'ta.

ɛn 'i drε -e minnun 'o 'i 'ci 'sɔ wι drε 'trɛda,

"le zι e dra laji bε, -yee 'wι 'zυ.

11 'I 'kve cεεgυ -blɪfɛ nen kv cɪ "va "bε, -a -nɔn 'kvε.

12 'Wɪnun nen kvɑ dra 'yie -wɪdɪ "bε 'i 'cε 'kvε,

"le zι minnun 'wι dra 'kvε -wɪdɪ kvɑ "cεa -wlε "bε -yee 'wι 'zυ.

13 Te 'i 'kv 'tυι -e Satan 'e 'kv 'man yι dι.

'Pian 'i 'kv 'si -yrɔ.

[Mingɔnnɛn -blɪdɪ, 'lee 'plɛblɛ, 'lee 'tɔ -dan a 'li 'e 'cɛn 'yie vɛ -a, -trilii. Amɛn!]

14 'Wɪ 'wɪdɪ "nen minnun -a dra 'cεε bε, -te kaa "cεa -wlε "bε, 'ka "tι "nen laji bε, 'wɪnun nen kaa drε -yrɛ "wɪdɪ "bε, e "cεa "nyian 'cεε.

15 'Pian -te minnun 'wɪ drε 'cεε, ɛn ka'a 'cɛlɛ -wlε "dɪε, 'ka "tι "nen laji bε, 'wɪnun nen kaa drε -yrɛ "wɪdɪ "bε, ya'a "nyian "e cεa 'cεε dɪ.»

Fɛ 'sɔndɪ

16 «-Te ka ya fɛ 'sɔnnan bε, te 'ka 'fli ta drε -trɔdrɔ "le minnun nen o 'wι dra min yie lɛ bε, -wee 'wι 'zυ dɪ. 'O 'fli ta dra -trɔdrɔ, -e 'o -kɔɔn "minnun lɛ 'nan,

'o ya fε 'sənnan. Maan ve 'cεε 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, o 'wee -kopa 'yɪ 'va.

17 -Te i ya fε 'sənnan bε, 'i yra "foe, εn 'i -laziglo -sɛn 'i da,

18 -e minnun 'o vɪε o -kənnɛn "yɪ 'nan i ya fε 'sənnan dɪ. 'I "tɪ "nɛn e cɪ fε yəɔdɪ 'bɔ zɪε -a -nan bε, -yεε -nan ye 'i 'lɔ, -e 'yei -ko 'pa.»

Zozi -srunən 'o -wεε 'nan 'o yfɛnun 'e 'kən Bali "srən

(Lk 12.33-34; 11.34-36; 16.13)

19 «Te 'ka fɛnun tre 'ka yɪfε -a 'trε 'gʋε -a da dɪ! Fadrʋnɛn 'lee mənɛnnun o srɛman, εn crinnən 'kən "fəan, -e 'o "koola.

20 'Pian 'ka fɛnun tre 'ka yɪfε -a laji. Fadrʋnɛn 'lee mənɛnnun 'ka 'nan nun -e 'o fε srɛ dɪ, εn crinnən 'ka 'nan nun -e 'o crin wʋ dɪ.

21 Fε nɛn yaa -maan 'lɔɔ 'an 'wɪ zɪε -a 'vɪ bε, -yεε cɪ 'nan, fɛnan nɛn min yɪfε cɪ 'e pladɪ bε, -a -nan nɛn min -le cɪ "nrəndɪ pɛɛnən -kəan.

22 Min yɪε 'bε -maan min fɛnan ye. -Te 'i yɪε a 'ji 'kpa bε, 'tε 'san -sɛan 'i da, yia -tɔa.

23 'Pian -te 'i yɪε 'ka fɛnan ye dɪε, 'tε 'san -sɛan 'i da, yɪ'a tɔa dɪ. I ya tʋ pɛɛnən man klun va. -Te fε -tʋ -si -tɔ 'tε 'san -lɔ εn i -fʋ klun va bε, te i ya klun tiidii -dan 'va!

24 Min -tʋwli 'ka 'kɔlamən -e 'e drɛ min "fli 'suzan 'a dɪ. Kɔɔ -te yaa 'vɪ 'nan 'e dra bε, e "naan -a -tʋ man -e 'e -tʋ yɪ "yɪ. εn -te 'bε "cεε dɪε, e kɔamlan -a -tʋ man, -e 'e -tʋ drɛ 'e 'pɛla koda. -A -tʋwli "nɛn "nyian 'cee vε -a, ka'a 'kɔlamən -e 'ka Bali 'lee 'lala yɪ "yɪ 'e cin -a dɪ.»

Zozi -srunən yɪ -tɛala Bali da

(Lk 12.22-31)

25 «-Yee "wεan nen maan ve 'cεε 'nan, te 'ka 'fɔ 'ka 'ci "nrɔnnan 'cee 'trɛda da dɪ! -Yεε cɪ "le: <-Mε "nen kɔa -ble? -Mε "nen kɔa -mlian? Kɔa dra 'kɔ, -e 'kɔ 'man sɔnɔn yɪ?> 'Pian -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'belidɪ nen 'ka 'lɔ bε -a "yi "mlian -blɪfɛ da, εn 'ka 'kɔlε nen 'ka da bε, -a 'kpa "mlian sɔnɔn da.

26 'Ka 'ci "nrɔn "lomannun da! Wa'a 'saa 'fɔa dɪ, εn wa'a 'saa 'tɛa dɪ, εn wa'a 'saa 'sɛan 'trɛbɔnɔn -ji dɪ. 'Pian 'ka "tɪ "nen laji bε e -blɪfɛ -nɔan -wlɛ. -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan Bali 'lɛ bε 'ka "yi "mlian o da!

27 'Cee ci "nrɔndɪ 'cee 'trɛda da bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e yi -tɔwli "cɛ 'pa 'cee 'belidɪ da "fo "dɪ.

28 Sɔnɔn nen 'kɔ ka 'wɔ 'ka man bε te 'ka 'ci "nrɔn -a 'wɪ 'a dɪ! Lunun nen 'o -fui -tɛa "lua bε, 'ka 'ci "nrɔn o da! Wa'a 'nyranman paa dɪ, εn wa'a 'nanwlɛ 'taan dɪ.

29 'Pian maan ve 'cεε 'nan, Salomɔn nen e ya mingɔnnɛn -dan tɔ a 'li bε, -yee sɔ -tɔ fɛnyian 'ka 'mlinɛ lu -fuinun zɪε -a -tɔwli "le fɛnyian da dɪ.

30 Lu -fui "nen 'bε cɪ lua, "trɛ wεε "cɛan -e 'wεε 'fɔ 'tɛ 'va bε, -te Bali 'bε 'man drɛvɛ wεε fɛnyian zɪε bε, 'lɔɔ kaa "nun? 'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn.

31 -Yee "wεan te 'ka 'fɔ 'ka 'ci "nrɔnnan -a laabɔdɪ -a 'nan: <-Mε "nen kɔa -ble? -Mε "nen kɔa -mlian? Kɔa dra 'kɔ, -e 'kɔ 'man sɔnɔn yɪ?>

32 Ci "nrɔndɪ nun zɪε e ya minnɔn nen wa'a Bali tɔa dɪε, -wee vɛ -a. 'Ka "tɪ "nen laji bε yaa -tɔa 'nan fɛnɔn zɪε -a 'wɪ a 'ka man.

33 'Ka -wεε 'e tɛdɛ 'nan, Bali 'e mingɔnnɛn -blɪ 'ka da, εn 'ka -wεε "nyian 'nan, 'ka Bali ci 'sɔ wɪ dra. "Bε -sru -e Bali 'e fɛ pɛɛnɔn zɪε -a drɛ 'cεε.

34 "Trɛ "tɔ 'lee 'e 'ci wɪ, εn yi -tɔ 'lee 'yee 'koe "nyan. -Yee "wεan te 'ka 'ci "nrɔn "trɛ "wɪ da dɪ!»

7

Zozi-srunən 'ka min 'tə 'təa di
(Lk 6.37, 38, 41-42)

¹ «Te 'ka min 'tə 'təa di, "təgə tu nən Bali 'trədanən 'le 'wɪ tin "baa bɛ, 'e tin -tə 'ka da!

² Kəɔ Bali 'cee tin "baa "le zɪ ka minnun -le vɛ 'pa bɛ -yee 'wɪ 'zʊ. Zɪ i 'wɪ dra 'i bəɛzan -tu -va bɛ, -a da nən Bali "yie "dra.

³ -Mɛ "le "wɛan nən i yiba -flunən ye 'i bəɛzan -tu yie -goei, te 'i 'bɔ 'le vɛ nən yiba -dan 'bɔ cɪ 'bɛ 'ji bɛ, yi'a 'bɛ 'ye di?

⁴ 'I 'bɔ nən yiba -dan cɪ 'i 'yie -goei "bɛ, -mɛ "le "wɛan nən "yie "ve 'i bəɛzan lɛ 'nan: <'I 'tə -e 'an yiba -flu 'si 'i 'yie -goei!>

⁵ -Blɔzan, 'i yiba -dan 'si 'i 'yie -goei 'vaa, -e 'i fənən yɪ 'wein. "Bɛ -sru i -kəlaman yiba -flu 'sidɪ -a 'i bəɛzan -tu yie -goei.

⁶ Te 'ka Bali -le fənun -nən -plənnun lɛ di, "təgə 'o li 'o da -e 'o 'ka 'wi "cɛɛn 'e cin man! Ən te 'ka 'cee -siga -fɔla 'srnun lɛ di, "təgə 'o 'tran "da!»

Zozi-srunən Bali trv "baa 'nan 'e 'pa 'o 'va
(Lk 11.9-13)

⁷ «'Ka fɛ trv 'ba, waa -nəan 'cɛɛ! 'Ka fɛ -wɛɛ, kaa ye! 'Ka 'kən 'tɛ, waa 'lɛ "so 'cɛɛ!

⁸ Kəɔ min nən e fɛ trv "baa bɛ, waa -nəan -yrɛ. Min nən e fɛ -wɛɛman bɛ, yaa ye. Ən min nən e 'kən -təa "bɛ, waa 'lɛ "so -yrɛ.

⁹ Min -tu 'ka 'ka yei, -te 'yee 'nən -blifɛ trv 'ba -yrɔ, -e 'e 'kəlɛ -nən -yrɛ "di.

¹⁰ Ən min -tu 'ka 'ka yei, -te -yee 'nən pɔ trv 'ba -yrɔ, -e 'e -mlɛn -nən -yrɛ "nyian di.

11 Ka ya -wliḁ, 'pian ka fε "yi -təa -e 'ka -nən 'cee 'nennun lε. 'Ka "tḁ "nən laji bε, -a ci "yi "mlian 'ka da, -yee "wεan 'ka -tə 'nan, e fε "yi -nəan minnun nən waa laabo -yrə "bε -wle!

12 'Wḁ pεenən nən ka ya "va 'nan minnun 'o drε 'cεε bε, -a 'wḁ 'bə -təwli zḁε -nyrεn 'ka -wee "drε! 'Wḁ zḁε -a 'bə nən Moizi -le -pei -a 'vḁ 'nan blamin 'e drε. En -a -təwli "nən "nyian Bali 'lewei vḁnən -a 'vḁ 'nan blamin 'e drε.»

*-Si nən min -a "siala -e 'e 'beli bε, e ya -təwli
(Lk 13.23-24)*

13 «'Kən -yrε "fḁnεn bε -a -ji nən 'ka -wla -e 'ka 'beliḁ yi! Kəə 'kən -yrε nən min -wlamlan 'ji, te -a 'le 'srannan "nən -kadḁ -a bε e ya -dan, εn -a -si a -gbagbla. -Si zḁε -a da ta wḁḁ nən min "kaga -a ye "yi.

14 'Pian 'kən -yrε nən min -wlamlan 'ji -e 'e 'beliḁ yi bε e ya "fḁnən, εn -a -si a "wennən. -Yee "wεan min "soglo 'nən 'bε 'ta wla "da.»

*Yiba 'kpa 'lee yiba -wliḁ
(Mt 12.33-35; Lk 6.43-44)*

15 «'Ka yiε 'tə 'ka 'fli -va, minnun nən waa ve 'nan Bali 'lewei vḁnən nən waa, 'pian te o 'ka 'a dḁε -wee "wεan. 'O 'fli dra 'ka yei "le 'blanun -le 'wḁ 'zə, "təgə te plə winun nən waa.

16 O drε winun man nən ka o -kənnεn "ye. Kəə kaa -təa 'nan wə'a -lomin naan -tεin "man dḁ, εn wə'a -wεn bεwle 'naan "trəen 'fən lei man dḁ.

17 Yiba "nən e ya 'kpa bε -a 'blə a "yi, εn yiba "nən e ya -wliḁ "bε -a 'blə a -wliḁ.

18 Yiba "nən e ya 'kpa bε -a 'blə 'ka 'wliḁ "dḁ, εn yiba "nən e ya -wliḁ "bε -a 'blə 'ka "yi "dḁ.

19 Yiba "nɛn e baa te -a 'blv 'ka "yi "dɪɛ, waa "cɛan -e 'o 'fɔ 'tɛa.

20 -Yee "wɛan minnun zɪɛ, o drɛ wɪnun man nɛn 'ka -taa "o -tɔɛ.»

Zozi-srunɔn tɪglɪ
(Lk 6.46; 13.27)

21 «'An laabvɔdɪ Minsan, Minsan bɛ, -a 'saza 'ka 'ko min -a Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ. 'Pian min nɛn yaan "tɪ "nɛn laji bɛ -a ci 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ ko -nan nun.

22 Yi nɛn an 'trɛdanɔn 'le tin "baa bɛ, min "kaga -taa -a vɪɛ 'mɛn 'nan: <Minsan, Minsan! Kɔ Bali 'lewei 'vɪ 'i 'tɔ da, ɛn kɔ -yv -wɪdɪ "pin minnun -sru 'i 'tɔ da, ɛn kɔ 'lɛbo "fɔ wɪnun drɛ 'i 'tɔ da.>

23 'Pian maan ve -wɪɛ 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa "fo "dɪ, 'ka 'si 'an "srɔn "kɔɔbli, ka ya 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn 'a.>

24 -Yee "wɛan nɛn, 'wɪnun nɛn maan ve 'cɛɛ 'gʊɛ, -te min nɛn yaa 'man, ɛn yaa ta 'ta 'wɔ bɛ, te -a san a "le 'nan 'wɪ 'tɔzan nɛn e 'yee 'kɔn -klu cɛɛn 'e trɔdɪ, ɛn yaa -pv -fɔ 'plɛblɛ bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

25 Fulɔ fɛɛn, ɛn laa 'fɛn, ɛn 'yi yrv, -a pɛɛnɔn -sɛn 'kɔn zɪɛ -a man, ɛn ya'a 'wɪɛ dɪ, e ya 'e 'tɔdɪ -kli -le "wɛan.

26 'Pian min nɛn e 'wɪnun nɛn maan ve 'gʊɛ -a 'man, ɛn ya'a 'ta wɔɛ "da "dɪɛ, -a san a "le 'nan -blɔzan nɛn e 'yee 'kɔn 'tɔ nyɛn va bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

27 Fulɔ fɛɛn, ɛn laa 'fɛn, ɛn 'yi yrv, -a pɛɛnɔn -sɛn 'kɔn zɪɛ -a man, ɛn e wiila 'nan "fo.»

28 Zi Zozi cɛɛn 'wɪnun zɪɛ -a vɪdɪ man bɛ, -yee 'wɪ "paadɪ minnun pɛɛnɔn zɪɛ o 'kan,

29 kɔɔ -yee 'wɪ "paadɪ 'ka "le 'fluba 'ci vɪnɔn 'le vɛ zʊ dɪ. 'Pian yaa "paaman "le min nɛn Bali -kɔladɪ -nɔn -yrɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

8

Zozi-kogobe 'tezan -tv beli
(Mk 1.40-44; Lk 5.12-14)

¹ Zɪ Zozi 'si pɔn da bɛ, ɛn min "kaga sɔɔnla -a -sru.

² -A -nan nɛn -kogobe 'tezan -tv pli "man, e "po sɔɔn "wlu, ɛn e -yrɛ 'nan: «Minsan, maan -tɔa 'nan, -te i wu "man "bɛ, i -kɔlaman i -kogobe "sia 'an man, -e 'an drɛ 'saun Bali 'lɛ.»

³ Zozi 'e 'pɛ 'sɔ 'ji, e klɛ "man, ɛn e -yrɛ 'nan: «An "we "man, 'I drɛ 'saun Bali 'lɛ!» 'Nun tɔɔn -kogobe 'bɔ 'si "man, ɛn e drɛ 'saun Bali 'lɛ.

⁴ -A -nan nɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «Te 'i -nan sɛɛ wu min -tv lɛ 'mlɔnmlɔn dɪ! 'Pian 'i 'kɔ Bali -panzan -tv -va, -e 'yɛi 'nanjɛn! "Bɛ -sru -e 'i 'sraga bɔ Bali lɛ, "le zɪ Moizi -a crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji bɛ -yɛe 'wɪ 'zɔ. Tɔɔn -e minnɔn pɛɛnɔn 'o -kɔnnɛn "yɪ 'nan i beli.»

Rɔm min nɛn 'sounjanun tazan 'a bɛ, e pli Zozi man

(Lk 7.1-10; Zan 4.46-54)

⁵ Zozi Kapanamo si 'sia. Zɪ e 'bɔla 'fla zɪɛ -a da bɛ, ɛn 'sounjanun tazan -tv pli "man. Yaa trɔ 'ba

⁶ -a vɪdɪ -a 'nan: «Minsan, 'yian 'suzan 'beli! -Cɛ -fɔ "man, ɛn e -sran "tra. E ya 'e nyinnandɪ "kɔnnɛn, ɛn e ya 'e yra yɪnan -wɪdɪ.»

⁷ Zozi "e -yrɛ 'nan: «An "ta "lo, -e 'an -cɛ 'si "man.»

⁸ ɛn 'sounjanun tazan "e -yrɛ 'nan: «Minsan, an 'ka min nɛn i -wɪamlan -yɛe 'kuin bɛ -a dɪ, kɔɔ Zuif min "cɛɛ man dɪ. 'Pian 'i 'wɪ 'tv vɪ, -e 'an 'suzan 'e 'beli.

⁹ 'An 'bɔ 'gɔɛ, 'an 'tanɔn 'bɛ 'an "paala, ɛn 'mɛn 'sounjanun bɛ mɛɛn 'o "paala. -Te maan 'vɪ -a -tv lɛ 'nan: <'I 'kɔ>, -e 'e 'kɔ. ɛn -te maan 'vɪ -a pee lɛ 'nan:

⟨'I 'ta⟩, -e 'e 'ta. En -te maan 'vɪ 'mɛn nɔan lɛ 'nan: ⟨'I 'wɪ 'gʊɛ -a drɛ bɛ⟩, yaa dra.»

¹⁰ Zɪ Zozi 'wɪnʊn zɪɛ -a 'man bɛ, 'wɪ -a 'kan, ɛn minnʊn nɛn -a -sru "bɛ, e -wɛ 'nan: «An 'wɪ tɪɣɪ ve 'cɛɛ! Ma'an tian min -tʊ yɪɛ Izraɛl 'nɔn 'va, te e yɪ -tɛala 'an da tɪɣɪ zɪɛ dɪ.

¹¹ Maan 'lɛ "cɛan 'cɛɛ 'nan, min "kaga "sia yɪɛ wluan "nan 'lee yɪɛ 'fɔ -nan "va, o -taa -e 'o "fɛdɪ -blɪ Bali fla 'o 'vale Abraam 'lee Izak 'lee Zago nun -a.

¹² 'Pian minnʊn nɛn Bali o 'si "va 'e tɛdɛ 'yee mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, Izraɛl 'nɔn nɛn. Bali -taa -wee 'tu wʊɛ klun va bei. Fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.»

¹³ Tɔɔn Zozi "e 'sounjanun tazan zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'kʊ 'yɪɛ "kɔnnɛn. 'Wɪ nɛn, i yɪ -tɛra "da "bɛ 'e 'lɛ sɔɔ 'yɪɛ!⟩ Tʊ 'bɔ 'lein zɪɛ -a wlu nɛn 'sounjanun tazan 'suzan bɛ, e beli.

Zozi Piɛri 'sɛa 'lee -cɛ -tɛnɔn "kaga beli

(Mk 1.29-34; Lk 4.38-41)

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kʊ Piɛri -le "kɔnnɛn. Yaa nan "bʊ 'yɪ 'e nyinnandɪ 'kɔɛ 'tɔndɔn 'lɔ.

¹⁵ E klɛ -a -pɛla man, ɛn -a 'kɔɛ 'ji 'e 'trɔ -fɔ. 'Nun tɔɔn lɪ zɪɛ e wluan lou, ɛn e fɛ -nɔn -yrɛ.

¹⁶ Zɪ funninmlan 'pla bɛ, ɛn minnʊn -ta minnʊn nɛn -yʊ -wɪdɪnʊn cɪ o -sru "bɛ o "kaga "a Zozi lɛ. Yaa 'vɪ -yʊ -wɪdɪnʊn lɛ 'nan, 'o 'si minnʊn -sru, ɛn e -cɛ -tɛnɔn pɛɛnɔn beli.

¹⁷ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«E 'kʊɛ yra yɪdɪ 'si 'kʊ man,
ɛn e 'kʊ 'man -cɛ pɛɛnɔn 'si 'kʊ man.»

Zozi-sru 'ta wɔdi
(Lk 9.57-60)

¹⁸ Zi Zozi min "kaga 'yɪ 'e "srɔn "bɛ, ɛn yaa 'vɪ 'e -srɔnɔn lɛ 'nan: «-Kaa kv 'yi -sru.»

¹⁹ -A -nan nɛn 'fluba 'ci vɪzan -tv pli "man, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, fɛnan pɛɛnɔn nɛn i -ko bɛ, kvɛ 'ko 'yia.»

²⁰ ɛn Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Canjannɛnnun nyinnan a, ɛn "lomannun "kɔɛ "a, 'pian Blamin -pɪ "le "fɛ -tv -nan "ka -e 'e 'wulo 'pla 'nan dɪ.»

²¹ ɛn -a -sruzan 'pee -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'si -nɔn 'mɛn -e 'an 'kv 'an "tɪ "wɔ 'vaa, -e 'an 'ta.»

²² Zozi "e 'vɪ -yrɛ 'pian 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru! Minnun nɛn Bali "le 'va o cɪ 'o 'kadɪ bɛ, 'i o 'tɔɪ 'o 'wee min wɔ.»

Zozi fulɔ 'plɛblɛ 'tv ta -tɔ
(Mk 4.35-41; Lk 8.22-25)

²³ Zozi 'fɔ -klɔ -ji 'o 'vale 'e -srɔnɔn 'a, ɛn o -kɔdɪ 'sia.

²⁴ Tɔɔn fulɔ 'plɛblɛ 'tv "fɛɛndɪ 'sia 'yi zɪɛ -a yiɛ da, ɛn 'yi 'sɛndɪ 'sia -klɔ -ji. Tv zɪɛ -a wlu bɛ, te Zozi "e "yi -tɛa.

²⁵ -A -nan nɛn -a -srɔnɔn pli "man, waa fuɔ, ɛn o -yrɛ 'nan: «Minsan, 'i 'pa 'kv 'va, 'kv 'nan "ta -nyaan!»

²⁶ ɛn Zozi "e -wɪɛ 'nan: «-Mɛ "klan 'bɛ 'ka -tɛa? 'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn!» -A -nan nɛn e wluan, ɛn e paan fulɔ 'lee 'yi da 'plɛblɛ. Tɔɔn fɛnan -tɔ flɪ.

²⁷ 'Wɪ zɪɛ e minnun pɛɛnɔn 'kan, ɛn waa laabu 'nan: «-Mɛ "sɔ -man min 'bɛ cɪ zɪɛ, ɛn 'bɛ 'wɪ tin "baa fulɔ 'lee 'yi lɛ -e 'o drɛla "da.»

Zozi 'yɔ -wɪdɪ "pin min "fli -sru Gadara 'lɛglɔn 'ji
(Mk 5.1-20; Lk 8.26-39)

28 Zi Zozi 'bɔla 'yi -sru Gadara 'leglɔn 'ji bɛ, ɛn min "fli "nɛn -yv -wɫidɪnun cɪ o -sru "bɛ, o -ta -a 'lɛ. Min -yrɛ nɛn waa bɔ -kɔlɛ -ji bɛ -a -mie ji nɛn o nyian. O nyran wo -wɫidɪ "le "wɛan, min -tv 'ka 'ciala fɛ zɪɛ -a -nan dɪ.

29 Tɔɔn o -paandɪ 'sia 'nan: «Bali -pɪ! -Mɛ "nɛn 'yie 'nan 'e dra 'kʊɛ? I -ta 'tɛ 'palɛ 'kʊ da 'va? Tv nɛn Bali -a kɔɔn bɛ ya'a tian bɔlɛ dɪ.»

30 Tv zɪɛ -a wɫu bɛ te 'sru 'pa 'tv a 'e 'blɪnan. 'Srunun 'bɔ 'ka o man -kɔɔbli dɪ.

31 ɛn -yv -wɫidɪnun toba -fɔ Zozi lɛ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te i 'kʊ 'pin bɛ, 'i 'kʊ 'pa 'sia 'sru 'pa 'labɛ -a va.»

32 Zozi "e -wɫɛ 'nan: «'Ka 'kʊ!» Tɔɔn o 'si min "fli zɪɛ o -sru, ɛn o -fɔ 'srunun -sru. 'Sru 'pa 'tv zɪɛ, o flan 'sia pɔn 'sɛan man zia, o -sɛn 'yia. ɛn o pɛɛnɔn kaa "fo.

33 Minnɪn nɛn o 'srunun 'bɔ 'ta -pian "bɛ, "o "sɛn 'wʊ 'ji flan -a. O 'bɔla 'ji 'fla, ɛn 'wɪ nɛn e drɛ o yɪɛ man bɛ, 'lee 'wɪ nɛn e drɛ minnɪn nɛn -yv -wɫidɪnun "cɪ o -sru "bɛ -wɫɛ "bɛ, waa -nan 'sinan 'pa.

34 ɛn 'flanɔn pɛɛnɔn 'kʊ Zozi 'lɛ. Zi waa 'yɪ bɛ, ɛn o toba -fɔ -yrɛ 'nan, 'e 'si 'wee 'leglɔn 'ji.

9

Zozi min -srandɪ "tra "tv beli (Mk 2.1-12; Lk 5.17-25)

1 -A -nan nɛn Zozi 'fɔ -klʊ -ji "nyian, e 'yi cɛɛn, ɛn e 'bɔla Kapanamo. 'Fla zɪɛ -a da nɛn e -nyɛanla.

2 Tɔɔn minnɪn -ta min -tv nɛn e -sran "tra "bɛ -a -yrɛ "se "ji. Zi Zozi -wee yi -tɛradɪ 'e da 'yɪ bɛ, ɛn e 'nan min -srandɪ "tra zɪɛ -yrɛ 'nan: «'An bee, nyɛn 'e 'si 'i 'ji! 'Wɪnɪn nɛn yia drɛ 'wɫidɪ "bɛ, maan fui!»

3 'Wl z1ε -a da nεn 'fluba 'ci v1nɔn -mienun -a 'v1 'o 'ji 'nan: «Min 'labε, e Bali srɔn!»

4 Z1 Zozi -wee ci "nrɔnd1 'y1 bε, εn yaa laabv -wlv 'nan: «-Mε "le "wεan nεn ci "nrɔnd1 -wlv1 z1ε, e ya 'ka 'ji?

5 -Te maan 'v1 -yrε 'nan: <'W1nun nεn yia drε 'wlv1 "bε, maan fui>, 'bε a -tv. εn -te maan 'v1 -yrε 'nan: <'I 'wlvuan, 'i 'tɔ lou, 'i 'ta wv>, 'bε a -tv. 'W1 "fli z1ε -a "cεn "v1d1 'bε ci 'plεblε?

6 'Pian an "ta -a -ci -kɔɔnman 'cεε 'nan, Bali -kɔlad1 -nɔn Blamin -p1 lε, -e 'e min -le 'w1 -wlv1nun fui 'trɛda.» -A -nan nεn yaa 'v1 min -srand1 "tra z1ε -yrε 'nan: «'I 'wlvuan! 'I 'yie nyinnan "davε 'sia! 'I 'kv 'yie "kɔnnεn!»

7 'Nun tɔɔn e wlvuan lou, εn e 'yee "kɔnnεn "si 'sia.

8 Z1 min "kaga 'w1 z1ε -a -nan 'y1 bε, "klan -sεn o ji, εn o Bali 'tɔ bɔd1 'sia, kɔɔ e -kɔlad1 z1ε -a -nɔn blamin lε.

Zozi Matie laabv (Mk 2.13-17; Lk 5.27-32)

9 Zozi 'si fε z1ε -a -nan. "Yεε -kv 'e 'lε bε, εn e min -tv nεn waa laabo Matie bε -a 'y1. 'Sukɔlε 'sizan nεn, εn e ya 'yee 'nyranman 'bɔ z1ε -a 'panan. εn Zozi "e -yrε 'nan: «'I -sɔɔnla 'an -sru!» Matie wlvuan, εn e sɔɔnla -a -sru.

10 "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn a 'o -nyrand1 -blifε -sru 'kuin. εn 'sukɔlε 'sinɔn "kaga 'lee 'w1 'wlv1d1 "drεnɔn 'ta, o -nyran fε -sru o va.

11 Z1 Farizen 'nɔn -a -nan 'y1 bε, εn waa laabv Zozi -srunɔn lɔ 'nan: «-Mε "le "wεan nεn 'ka 'san fε -ble 'o 'vale 'sukɔlε 'sinɔn 'lee 'w1 'wlv1d1 "drεnɔn 'a?»

12 Zozi 'wɪ zɪɛ -a 'man, ɛn e 'nan Farizɛn 'nɔn lɛ 'nan: «Minnun nɛn -cɛ 'ka o man dɪɛ, wa'a -dɔdrɔ -sru -wɛɛman dɪ. 'Pian minnun nɛn -cɛ cɪ o man bɛ, -wɛɛ -dɔdrɔ -sru -wɛɛman.

13 'Ka 'ci 'nrɔn 'wɪ nɛn Bali -a 'vɪ bɛ -a da. E 'nan: <Min nyirinda 'e 'sɛn 'ka da!> 'Bɛ cɪ 'wɪ "yi "a, 'pian 'sraga bɔdɪ bɛ 'bɛ a 'e "tun. 'Ka -wɛɛ 'nan 'ka 'wɪ zɪɛ -a -ci maan 'kpa! 'Wɪ 'bɔ zɪɛ -yɛɛ "wɛan nɛn an -ta. An -ta 'nan -e 'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn laabɔ, -e 'o 'si 'wɪ 'ji. Ma'an 'talɛ minnun nɛn o cɪ tɪgɪ bɛ -wee "wɛan dɪ.»

*Zozi 'le 'wɪ "paadɪ a "lɛ fɛ -trɛ -le 'wɪ 'zɔ
(Mk 2.18-22; Lk 5.33-39)*

14 "Bɛ -sru Zan -srunɔn 'ta Zozi 'va, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "wɛan nɛn 'kɔ 'vale Farizɛn 'nɔn 'a, kɔ fɛ "sɔan, te 'i -srunɔn 'ka "o "fɛ sɔan dɔv?»

15 ɛn Zozi "e -wlɛ 'nan: «-Te minnun a lɪ 'pa "fɛdɪ drɛnan bɛ, tɔ nɛn lɪ -trɛ 'pazan a o yei "bɛ, o man 'ka 'kɔan 'yuo dɪ. 'Pian tɔ nɛn e 'ka "nyian o yei "dɪɛ, -a -nan nɛn o -kɔlaman o fɛ "sɔan.

16 ɛn "nyian bɛ, -a -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, wa'a sɔ -trɛ 'fɔɪ 'sia -e 'o 'pa sɔ ceje 'fɔɪ bɔnan dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ, sɔ -trɛ zɪɛ e sɔ ceje 'fɔɪ bɔnan "paa "va te e srɛ.

17 Wa'a 'wɛn -trɛ sɛan -wi 'kɔlɛ tre cejenun -ji dɪ. -Te 'bɛ "cɛɛ dɪɛ -wi 'kɔlɛ tre cejenun fɛaman, -e -wɛn 'e 'sran, te 'o srɛ. 'Pian o -wɛn -trɛ -sɛan -wi 'kɔlɛ tre 'trɛnun -ji, -e -wɛn 'lee -wi 'kɔlɛ 'trɛnun 'o vɪɛ 'e srɛ dɪ.»

*'Plɛblɛ a Zozi 'lɔ fɛ pɛɛnɔn da
(Mk 5.21-43; Lk 8.40-56)*

18 Zozi a 'winun zɪɛ -a vɪnan -wlɛ, tɔn ɛn min tazan -tɔ -ta. E "po sɔn "wɪlu, ɛn e -yrɛ 'nan: «'An

'lu "sia -kanan 'nun -naagv. 'Pian 'i yra 'si, 'i 'ta 'i 'pɛ
'pla "da, -e 'e 'fuɔ!»

¹⁹ Zozi wluan, ɛn e sɔɔnla -a -sru 'o 'vale 'e -
srunɔn 'a.

²⁰ Tɔɔn limɔn -tv nen nyen -sɛanla "man -a -nan
ɛ -fuda "fli 'bɔ, te ya'a 'nyan dɛ, e pli Zozi man 'e
koda zia, ɛn e klɛ -yee sɔ 'lɛbo "man.

²¹ Kɔɔ yaa 'vɪ 'e 'ji 'nan: «-Te an -kɔla an klɛ 'e "tun
-yee sɔ man bɛ an "belia.»

²² Zozi 'e 'man lila, yaa 'yɪ, ɛn e -yrɛ 'nan: «'An 'lu,
nyen 'e 'si 'i 'ji! 'Yie yi -tɛradɪ 'an da 'i beli.» 'Nun
tɔɔn limɔn zɪɛ e beli.

²³ Zɪ Zozi 'bɔla min tazan zɪɛ -yee "kɔnnɛn "bɛ, e
'bei 'fɛnnɔn 'lee min "kaga 'yɪ. O -ta -wuɔɛ -cɛda.

²⁴ ɛn e -wlɛ 'nan: «'Ka bɔla! Nɔnbɛ 'labɛ ya'a 'kalɛ
dɪ, 'pian e ya yi -tɛnan.» ɛn waa sɛɛ wɔdɪ 'sia.

²⁵ Zɪ o cɛɛn minnun bɔɔladɪ man bɛ, ɛn Zozi wlala,
e nɔnbɛ zɪɛ -a 'kun 'e 'pɛ man, ɛn nɔnbɛ 'bɔ wluan
lou.

²⁶ 'Wɪ zɪɛ e fuila "man 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

Zozi yie 'winɔn "fli "beli

²⁷ Zɪ Zozi 'si fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, ɛn yie 'winɔn "fli
sɔɔnla -a -sru -paandɪ -a. O -paanman 'nan: «David
kluda min Zozi, 'kɔ nyrinda 'e 'sɛn 'i da!»

²⁸ Zɪ e 'bɔla "kɔnnɛn "bɛ, ɛn yie 'winɔn 'bɔ pli
"man. Zozi 'a laabv -wɔ 'nan: «Ka yi -tɛala "da 'nan,
an -kɔlaman 'padɪ -a 'ka 'va?»

ɛn waa wun -fɔ -yrɛ 'nan: «-Inyan, Minsan!»

²⁹ -A -nan nen 'e 'pɛ klɛ o yie man, ɛn e 'nan -wlɛ
'nan: «'Wɪ nen ka yi -tɛra "da "bɛ, 'e 'lɛ sɔɔ 'cɛɛ.»

³⁰ ɛn o yie 'lɛ 'sv. Zozi 'wɪ 'pla -wlɛ, yaa 'vɪ -wlɛ
'nan: «Te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ.»

³¹ 'Pian o -kɔ, ɛn waa 'sinan 'pa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji.

*Zozi bobo -tv beli
(Lk 11.14-15)*

³² Zi min "fli z1ε o -kv bε, εn minnun -ta min -tv nεn -yv -wliɖi -a drε bobo -a bε -a Zozi 1ε.

³³ Zozi -yv -wliɖi z1ε -a -pin -a -sru, εn e 'wɪɖi 'sia. 'Wɪ z1ε e minnun 'lεbo "fɔ, εn waa vɪɖi 'sia 'nan: «Kv'a tian 'wɪ 'gʊε -a tεɖε -nan y1ε Izraēl 'lεglɔn 'ji 'mlɔnmlɔn dɪ.»

³⁴ Pian Farizen 'nɔn "o 'vɪ 'nan: «-Yɔnun tazan -le 'plεblε 'a nεn e -yɔnun -pian "minnun -sru.»

*Minnun nyrinda -sεn Zozi da
(Mk 6.34; Lk 10.2)*

³⁵ Zozi ciɪ 'fla -dandannun 'lee 'fla "wεnnεnnun pεεnɔn da. E 'wɪ paa minnun ji -wee cin yɪ 'kɔnnun -ji. E 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ -w1ε 'nan, Bali -le mingɔnnεn -bliɖi 'bɔ -kogo. Minnun pεεnɔn nεn -cε ci o man 'lee minnun pεεnɔn nεn o man "yaaman bε, e 'o 'beli.

³⁶ Zi e minnun 'yɪ "kaga "bε, εn o nyrinda -sεn "da. Kɔɔ e o 'yɪ bε, o "koe 'ka 'o da dɪ, εn o ya 'fogo 'fogo "le 'blanun nεn o -sru "pinzan "ka -e 'e o 'lε bʊ tɪglɪ dɪε -wee 'wɪ 'zʊ.

³⁷ -A -nan nεn yaa 'vɪ 'e -srunɔn 1ε 'nan: «'Saa 'bε tran "kaga "bε, 'pian -a -tεnɔn a "wεnnɔn.

³⁸ -Yee "wεan 'ka Minsan nεn fei z1ε e ci -yee vε -a bε -a trʊ 'ba 'nan, 'e -a -tεnɔn 'pa 'sia -e 'o -yee 'saa bε -a -tε!»

10

*Zozi minnun 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a
(Mk 3.13-19; Lk 6.12-16)*

¹ Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli "bε o cin 'yɪ, εn e -kɔladɪ -nɔn -w1ε 'nan, 'o -yv -wliɖɪnun -pin minnun -sru,

en "nyian 'o minnun pεεnɔn nɛn -cɛ cɪ o man 'lee minnun pεεnɔn nɛn o man "yaaman bɛ o 'beli.

² Min -fuda "fli "nɛn Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a bɛ, o 'tɔ nɛn 'gɔ: Simɔn nɛn waa laabo "nyian Pieri bɛ, 'lee 'e "bɔɪ Andre, 'lee Zebede -pɪ Zaji 'lee 'e "bɔɪ Zan,

³ 'lee Filipɔ, 'lee Batelemi, 'lee Toma, 'lee Matie nɛn e ya 'e tɛdɛ 'sukɔlɛ 'sizan 'a bɛ, 'lee Alife -pɪ Zaji, 'lee Tade,

⁴ 'lee Simɔn -tɔ nɛn waa laabo "nyian Zelo bɛ, 'lee Zudazi Karioti. Min nɛn e "ta -daa Zozi 'nɔnɛ 'e 'nanmannɔn lɛ bɛ, -nyrɛn. Minnun zɪɛ o 'bɔ nɛn Zozi o 'si "va 'yee 'pasianɔn 'a.

'Wɪ nɛn kɔ Zozi 'le 'pasianɔn 'o drɛ bɛ Zozi -a 'vɪ -wɪɛ
(Mk 6.7-13; Lk 9.2-6)

⁵ Min -fuda "fli zɪɛ, o nɛn Zozi o 'pa 'sia. 'Wɪ nɛn yaa 'pla -wɪɛ 'vaa, ɛn e o 'pa 'sia bɛ -nyrɛn 'gɔ. E -wɪɛ 'nan: «Te 'ka 'kɔ minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪɛ o 'va dɪ! ɛn te 'ka 'kɔ Samari 'nɔn 'le 'flanun da dɪ!

⁶ 'Ka 'kɔ 'pian Izraɛl 'nɔn 'va. -Wɛɛ cɪ 'blanun nɛn o 'san bɛ waa!

⁷ 'Ka 'kɔ Bali -le 'wɪ vɪ -wɪɛ! 'Ka vɪ -wɪɛ 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ 'bɔ 'kogo.»

⁸ Minnun nɛn 'cɛ cɪ o man bɛ, 'ka o 'beli! Minnun nɛn o -ka bɛ, 'ka o 'fuɔ! 'Ka 'kogobe 'si minnun man -e 'o drɛ 'saun Bali 'lɛ! 'Ka 'yɔ -wɪdɪnɔn -pin minnun -srul! 'Ka 'wɪ pεεnɔn zɪɛ -a drɛ minnun lɛ 'e "tun! Te 'ka fɛ -tɔ 'si "man "dɪ, kɔɔ an 'pleblɛ zɪɛ -a -nɔn 'cɛɛ 'e "tun.

⁹ Te 'ka -siga 'lee "lala 'sia 'ka -tɪɛn "ji dɪ!

¹⁰ Te 'ka 'pada 'sia dɪ! ɛn te 'ka 'tralɛ 'sia "fli "dɪ! Te 'ka 'manwua pee 'sia dɪ! ɛn te 'ka "tonyrin pee

'sia d! Koo -a -noan da nen -e 'nyranman 'pazan 'e 'yee -pan yi.

11 -Te 'fla -dan da nen ka 'bola oo, -te 'fla "wennenn da nen ka 'bola oo, min nen e ya 'fla z1e -a da, e "we "man -e 'e 'ka 'pe 'kun be, -a 'bo nen 'ka -wee. 'Ka 'fu -a san va -trilii -e 'cee -ku yi 'e bo.

12 -Te ka wla 'kon 'tu -ji be, 'ka 'kon z1e -a -ji 'non 'to bu!

13 -Te 'kon z1e -a -ji 'non 'ka 'pe 'kun be, 'cee -fa 'e 'fudi -troo -non -wle. 'Pian -te wa'a 'ka 'pe 'kunle d1e, 'cee -fa "nen 'e 'fu 'e "tun.

14 Minnun nen wa'a 'ka 'pe 'kunle d1, en wa'a o "troen "tole 'ka 'wei le d1e, 'ka 'pe 'e 'si -wee 'w1 'ji -e 'ka 'si 'o fla, -te 'be "cee d1e, 'ka 'si 'wee "konnen -e 'ka 'ku!

15 Maan ve 'cee 'w1 t1gl1 'a 'nan, yi nen Bali minnun -le tin "baa be, 'fla z1e -a da 'non 'o yra ye 'pleble. E "mlian Sodam 'non 'lee Gomar 'non 'le yra yidi da.»

*Minnun -taa 'te 'palē Zozi 'le 'pasianon da
(Mk 13.9-13; Lk 12.11-19; 21.12-19)*

16 «'Ka "troen "to 'w1 'gve -yre! An "ta 'ka "paa -sia 'tredanon 'va, 'pian ka ya o yei "le 'nan 'blanun nen plo winun yei "be -wee 'w1 'zu. -Yee "wean 'w1 'todi -a nen 'ka 'ta wu o yei, en 'ka 'kon o va -troo.

17 'Pian 'ka yie 'to 'ka 'fli -va minnun -le "wean! Koo o -taa 'ka -nonle tin 'banon le, -e 'o 'ka 'son -ngble -a Zuif 'non 'le cin yi 'konnun -ji.

18 'Men "wean o -ko 'ka 'a -konmandannun 'le, en o -ko 'ka 'a mingonnennun 'le. Fe z1e -a -nan nen ka 'men 'w1 'nonnon vi. Ka dra 'men 'w1 'nan yinon 'a o 'le, en ka dra "nyian 'men 'w1 'nan yinon 'a minnun o 'ka Zuif 'non 'a d1e o 'le.

19 'Pian -te o 'ka 'nɔn -wɛ "bɛ, 'wɪ nɛn kɔ 'ka vɪ bɛ, te -a nyɛn 'e 'kɔn 'ka 'ji dɪ. Kɔɔ -te -a tʊ 'bɔ bɛ, 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔa 'ka 'ji.

20 -Yɛɛ cɪ 'nan 'ka "tɪ Bali lei 'bɛ 'wɪ "paa 'ka 'le, -e 'ka vɪ. Cɛɛ "cɛɛ tin 'baa dɪ!

21 Tʊ -tʊ -taa "bɔɛ bɛ, "bʊɪ -mie 'e 'bɔ 'fli "bʊɪ -nɔan "minnʊn ɛ 'nan 'o -tɛ. ɛn "nyian 'nɛn "tɪ -mie 'yee 'nɛn -nɔan "minnʊn ɛ 'nan 'o -tɛ. 'Nɛnnʊn -mienʊn wuanla 'o "tɪ 'lee 'o "bʊ "man 'nan minnʊn 'e o -tɛɛ.

22 'Mɛn "wɛan bɛ, minnʊn pɛɛnɔn -taa 'nanɛ 'ka man. 'Pian min nɛn e -tɔ 'plɛblɛ 'trilii, ɛn e 'bɔla -a 'le 'sran 'nan "bɛ, e "sia 'wɪ 'ji.

23 -Te minnʊn a 'tɛ 'panan 'ka da 'fla 'tʊ da bɛ, 'ka 'si 'bɛ 'nan, -e 'ka 'kʊ 'fla 'pee da. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, ka'a 'cɛan ciɪdɪ man Izraɛl 'fla pɛɛnɔn da Bali -le 'wɪ vɪdɪ -a 'vaa -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ 'e 'bɔ dɪ.

24 Maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, 'wɪ -tranlazan 'ka 'mlian 'wɪ "paazan da dɪ. ɛn min 'suzan 'ka 'mlian 'e plazan "da dɪ.

25 -Yee "wɛan te 'wɪ 'e 'ka 'kan dɪ. 'Wɪ nɛn waa drɛ 'wɪ "paazan ɛ bɛ, waa dra "nyian -a -tranlazan "lɛ. ɛn 'wɪ nɛn waa drɛ min plazan "lɛ bɛ waa dra "nyian -a 'suzan ɛ. ɛn "nyian bɛ "kɔnnɛzan ceje 'bɔ bɛ minnʊn -a laabʊ -yɔnʊn tazan Belzebul, -yee "wɛan 'wɪ nɛn o -taa -a vɪɛ -yee "kɔnnɛn 'nɔn man bɛ, e "mlianla "da!»

*Te 'ka "klan min lɔ dɪ!
(Lk 12.2-9)*

26 «Pian minnʊn nɛn o 'wɪnʊn zɪɛ -a dra 'cɛɛ bɛ, te 'ka "klan -wɔɔ "dɪ! Kɔɔ 'wɪ nɛn e ya tian 'e yɔɔdɪ minnʊn man bɛ, -a ta -taa "bɔɛa. ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn minnʊn 'ka tian -a tɔa dɪɛ, -a -ci -taa 'silɛ -wɛɛ.

27 -Yee "wεan 'wι nen maan ve 'cεε klun tiidii 'va be, 'ka vι yideα, εν 'wι nen maan ve 'cεε 'sure -ji be, 'ka trɔan -tɔ -guada.

28 Εν te 'ka "klan minnun lɔ dι! O -kɔlaman min po -tɛdι -a, te wa'a 'kɔlaman -a lei -tɛdι -a dι. 'Pian 'ka "klan Bali lɔ! Kɔɔ e -kɔlaman min po -tɛdι -a, εν e -kɔlaman min lei -tɛdι -a. Yaa dra 'tε nen ya'a 'driman 'mlɔnmlɔn dιe -a va.

29 -A -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, "loman "wεnwεnnennun nen min 'ka o taan "lala "kaga 'va dιe, 'ka "tι Bali yie a o da. -A -tɔ 'ka 'sia "va -e 'e 'tria te Bali 'bɔ "cεε 'vι dι.

30 Εν 'cee vε be, 'ka 'wulo "je pεenɔn nen 'ka 'win -ji be, Bali -a pou "nen -tɔa.

31 -Yee "wεan te "klan -tɔ 'e 'kɔn 'ka 'ji 'mlɔnmlɔn dι, Bali 'ka "siala e -cia "lomannun "da.

32 Min nen yaa 'le "cεan minnun 'le 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a be, maan 'le "cεan "nyian 'an "tι "nen laji be -a 'le 'nan, min 'gɔe 'an -sruzan nen.

33 'Pian min nen e 'ka "vale 'e ve minnun yie man 'nan, 'e ya 'an -sruzan 'a dιe, an 'bɔ "nyian "an "ve 'an "tι "nen laji be -a 'le 'nan, 'an -sruzan "cεε dι.»

*Minnun "cεan 'e cin man Zozi -le "wεan
(Lk 12.51-53; 14.26-27; 17.33)*

34 «Te 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, an -ta 'trɛda 'nan -e 'ka 'man 'e 'fɔla -trɔɔ dι! Ma'an 'talɛ 'nan -e 'ka 'man 'e 'fɔla -trɔɔ dι, 'pian an -ta 'wι 'fɔlɛα 'ka man.

35 Kɔɔ an -ta 'wι 'fɔlɛα 'nen -klɔnmɔn 'lee 'e "tι yei, εν an -ta 'wι 'fɔlɛα nɔnbɛ 'lee 'e "bɔ yei, εν "nyian be an -ta 'wι 'fɔlɛα 'nen "bɔ 'lee 'e 'pι nan yei.

36 Εν min 'bɔ 'mangulinun 'be -taa "drɛlɛ -a 'nan-mannɔn 'a.

37 Min nɛn e "tɪ ye "yi, -te "bɛ "cɛɛ dɪ, 'e "bʊ ye "yi e "mlɪan 'an da bɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ. ɛn min nɛn e 'pɪ ye "yi, -te "bɛ "cɛɛ dɪ, e 'lu ye "yi e "mlɪan 'an da bɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ.

38 Min nɛn e ya "vale 'e -sɔɔnmlan 'an -sru "bɛ, 'e 'wɪ yra yɪdɪ man, ɛn 'e 'wɪ -kadɪ man yiba "plan da! -Te ya'a drɛɛ zɪ dɪɛ, ya'a nyɛnɛ 'an -sruzan 'a dɪ.

39 Min nɛn e ya 'e 'ladɪ 'yee 'trɛda da bɛ, ya'a ye dɪ. 'Pian min nɛn 'e 'pɛ 'si 'yee 'trɛda da "fo, ɛn 'e 'fli -nɔn 'mɛn bɛ, yaa ye.»

*Min nɛn e 'ka 'pɛ 'kun bɛ Bali -a -ko "paa
(Zan 13.20; Lk 10.16; Mk 9.41)*

40 «Min nɛn e 'ka 'pɛ 'kun bɛ, te yaan 'pɛ 'kun. ɛn min nɛn yaan 'pɛ 'kun bɛ, te e min nɛn yaan 'pa 'sia bɛ -a -pɛ 'kun.

41 Min nɛn e Bali 'lewei vɪzan -pɛ 'kun 'nan e ya Bali 'lewei vɪzan -a -le "wɛan bɛ, Bali -a san -ko "paa "le Bali 'lewei vɪzan -le 'wɪ 'zʊ. ɛn min nɛn e min tɪglɪ 'pɛ 'kun 'nan e ya min tɪglɪ 'a -le "wɛan bɛ, Bali -a san -ko "paa "le min tɪglɪ 'le 'wɪ 'zʊ.

42 'An -sruzan nɛn minnun 'ka -a siala fɛ -tʊ -a dɪɛ, min nɛn e 'yi 'kulɛnɛn 'tʊ -nɔn -yrɛ 'nan e ya 'an -sruzan 'a -le "wɛan bɛ, maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali -a -ko "paa 'wɪ nɛn yaa drɛ bɛ -a man.»

11

1 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnɪn pɛɛnɔn zɪɛ -a vɪdɪ man 'e -srunɔn 'fuda "fli "lɛ bɛ, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan. E -kʊ 'wɪ "paadɪ -a minnun ji 'lee Bali -le 'wɪ vɪdɪ -a minnun lɛ fɛ zɪɛ -a "srɔn 'flanun da.

*Min -batize drɛzan Zan minnun 'pa 'sia Zozi 'va
(Lk 7.18-35)*

2 Tυ zιε -a wlu bε, te Zan a -pυ 'kuin. 'Wɪnun nɛn Crizi -a dra bε yaa 'man, ɛn 'e -srunɔn 'pa 'sia "va,

3 'nan o laabυ -yrɔ 'nan: «Yie ci min nɛn kva 'man 'nan e -taa "bε -a, -baa kva pee man -pɛan tian?»

4 ɛn Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'kɔ! 'Wɪnun nɛn kaa 'man bε, 'lee 'wɪnun nɛn kaa -nan 'yɪ bε, 'ka 'sinan 'pa Zan lɛ.

5 'Wɪnun zιε -nyrɛn 'gυ: An yie 'winɔn yie 'lɛ 'sυ. Minnun nɛn o -sran "tra "bε an o wluan lou. An -kogobe 'si -kogobe 'tɛnɔn man. An "trɔɛn "winɔn "trɔɛn 'lɛ 'sυ. Minnun nɛn o -ka bε an o fuυ. ɛn an Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn 'vɪ 'yalɛ -tɛnɔn lɛ.

6 Min nɛn e yɪ -tera an da ɛn -a -pɛ -sru 'ka tɔalɛ 'mlɔnmlɔn dɛ, Bali -le -fɛa a -a san man.»

7 Zi Zan -le 'pasianɔn zιε o lidi 'sia 'o da bε, ɛn Zozi Zan -le 'wɪ vɪdɪ 'sia minnun nɛn -nan bε -wle. Yaa laabυ -wɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn ka -kɔ Zan -nanjɛnlɛ "bui "da? -Cɛan nɛn fulɔ ci -a nyɔnnan bε, -a yɪnan "cɛɛ ka -kɔ dɪ.

8 ɛn -mɛ "le "wɛan nɛn ka -kɔ "mɛn? Min nɛn e sɔ fɛnyian 'wɔ 'e da bε, -a yɪnan "cɛɛ ka -kɔ dɪ. Kɔɔ kaa -tɔa 'nan sɔ fɛnyian fɛnyian bε, mingɔnnɛn -le 'kuin nɛn waa ye.

9 'Ka 'ci nrɔn 'nan Bali 'lewei vɪzan nɛn, -yee "wɛan nɛn ka -kɔ. 'Wɪ 'kpa nɛn! 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Zan -dan "mlɪan Bali 'lewei vɪzan da.

10 Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

⟨'An 'bɔ Bali,

an 'mɛn min -tυ -tɔala 'i 'lɛ,

-yɛɛ 'i 'lɛ si dra.⟩

Min nɛn Bali -a 'vɪ bε Zan nɛn.

11 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'trɛda blamin -tυ -dan 'ka 'mlɪan min -batize drɛzan Zan da dɪ. 'Pian

minnun nen o ya Bali -le mingōnnen trēdavε -a bε,
o va min "wennēn -dan "mlian Zan da.

12 Tv nen min -batize drēzan Zan Bali -le 'wɪ vɪdɪ
'sia, 'trilii -e 'e bō cεεgυ yi -a bε, minnun a 'o 'tōdɪ
lou 'nan te Bali -le mingōnnen -blɪdɪ 'e 'kʊ 'e 'lε dɪ.
En minnun 'bō nen -wee 'wɪ a 'tōndōn zɪε, o ya "va
'nan 'e drε 'wee vε -a.

13 Bali -le mingōnnen -blɪdɪ pou siadɪ bε, Bali 'lewei
vɪnōn pεēnōn -a 'vɪ 'e 'cεn, en 'wɪ zɪε e ya 'e 'crēn -tɛdɪ
"nyian Moizi -le -pei 'fluba 'ji. En Zan "e 'wɪ 'tʊwli
zɪε -a 'vɪ "nyian.

14 'Wɪnun zɪε -te ka yi -tɛala "da 'nan 'wɪ 'kpa nen
bε, maan ve 'cεε 'nan, Eli nen Bali 'lewei vɪnōn -a 'vɪ
'nan e -taa 'vaa -e Bali -le mingōnnen -blɪdɪ 'e pou
sia bε -a 'bō nen Zan -a.

15 Min nen 'wɪ man "trōēn "cɪ -a -wulo -man bε 'e
man.

16 -Naagvōnōn bε an o -kōōnman -tɪnun man? O
ya "le nannannun nen o ya srōan -tēnan -guada bε,
-wee 'wɪ 'zʊ. -A -mienun -a ve 'o bōēnun lε 'nan:

17 'Kʊ -pʊ -tε 'cεε, 'pian ka'a 'tanlε dɪ. "Drenun nen
o min -wulo -man -taa "bε kʊa -fō 'cεε, 'pian ka'a
'wuōlε dɪ.

18 Fε nen maan 'vɪ zɪε -yεε cɪ 'nan, zɪ Zan -ta bε, e
fε 'sōn, en ya'a -wēn mlinlε dɪ, 'pian minnun -a 'vɪ
"man 'nan: <Yʊ -wɪdɪ 'bε cɪ -a -sru.>

19 'Bε nen 'gʊε 'an 'bō Blamin -pɪ -ta, "an "fε -ble, en
"an "wēn -mlian, en minnun -a 'vɪ 'an man 'nan: <Fε
-blɪ -lagu nen 'maan, en -wēn -tēzan nen 'maan.> En
"nyian minnun -a 'vɪ 'an man 'nan: <'Sukōlε 'sinōn
'lee 'wɪ 'wɪdɪ "drēnōn bee nen 'maan.> 'Pian 'an drε
wɪnun 'bε Bali -le 'wɪ 'tōdɪ -cɪ -kōōnman.»

'Flanun nen -a danōn 'ka yi -tɛlεa Zozi da dɪε, Zozi

'wɪ 'pla -wɛ

(Lk 10.13-15)

²⁰ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ 'tɔ 'flanun nɛn e 'lɛbo "fɔ wɪ "kaga drɛ "da "bɛ o man, kɔɔ wa'a 'wɪɛ "man -e 'o 'si 'o drɛ wɪ -wɪɪɪnɪn man dɪ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan:

²¹ «Koraze 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! Bɛzaida 'nɔn, 'wɪ -taa "bɔɛ 'ka man! 'Lɛbo "fɔ wɪnɪn nɛn o drɛ 'ka fla 'gʊɛ, "te o drɛ Tir 'lee Sidɔn 'flanun da bɛ, "te o 'tɛ 'yie 'wi 'o da -a -nan 'mɔn, ɛn "te 'o -cɛ bʊ sɔ cɛɛn 'o man -a -nan 'mɔn. -A -ci -kɔɔndɪ nɛn 'nan o 'si 'o drɛ wɪ -wɪɪɪnɪn man.

²² -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnɪn -le tin "baa bɛ, 'cee yra yɪɪɪ 'plɛblɛ "mlɪan Tir 'nɔn 'lee Sidɔn 'nɔn 'le vɛ da.

²³ ɛn kaa nɛn ka cɪ Kapanamo 'nɔn 'a bɛ, e ya 'ka 'ji 'nan ka -ko Bali va laji? -Cɛɛ, 'pɪan Bali 'ka -sɔɔnmlɪan -kanɔn 'va. Kɔɔ 'lɛbo "fɔ wɪnɪn nɛn o drɛ 'ka 'va 'gʊɛ, "te o drɛ Sodɔm 'nɔn fla bɛ, "te 'fla zɪɛ e ya -nan tɪan cɛɛgʊ yi -a.

²⁴ -Yee "wɛan maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnɪn -le tin "baa bɛ, 'cee yra yɪɪɪ 'plɛblɛ "mlɪan Sodɔm 'nɔn 'le vɛ da.»

Zozi 'e "tɪ 'tɔ 'bɔ

(Lk 10.21-22)

²⁵ Tʊ zɪɛ -a man nɛn, Zozi Bali trʊ 'ba. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, yie cɪ labli 'san -a, ɛn yie cɪ 'trɛ 'san -a. Mɛɪn 'tɔ "yi 've 'nan, 'wɪnɪn nɛn yia yɔɔ minnɪn nɛn 'o 'fli "sɪala 'wɪ 'tɔnɔn -a bɛ o man bɛ, yia ta 'bɔla minnɪn nɛn 'o 'fli drɛ nannannɪn -a bɛ -wɛɛ.

²⁶ 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ 'wɪ nɛn e cɪ 'i 'ci 'sɔ 'a bɛ, -a 'bɔ nɛn yia drɛ.

²⁷ Fɛ pɛɛnɔn 'pɛba a 'e wʊɪɪ 'an 'lɔ, 'an "tɪ yie drɛ zɪ. 'An "tɪ 'saza 'bɛ 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ 'an -tɔa. ɛn 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ 'an 'saza 'bɛ 'an

"tɪ -tɔa. En "nyian 'an 'bɔ nɛn an cɪ -a -pɪ -a bɛ, min nɛn an ya "va 'nan 'an ta bɔala -yrɛ "bɛ, -a san 'bɛ 'an "tɪ -tɔa.

²⁸ 'Ka pɛɛnɔn, 'ka 'ta 'an 'va! 'Ka "koe "a 'e 'nyandi, kɔɔ -trɔ nɛn 'ka 'win -ji bɛ -a cibɛn a, -yee "wɛan 'ka 'ta 'an 'va -e 'an 'ka 'trɔa.

²⁹ 'Ka 'wɪ "man -e 'an drɛ 'ka 'tazan -a! 'Ka -sɔɔnla 'an -sru -e 'ka 'wɪ -tranla 'an 'va! Ma'an 'tɛ 'paa 'ka da dɪ, ɛn "nyian bɛ, an 'ka 'tɔdɔ pɛɛnɔn "siala min -a. 'An 'va zia bɛ, 'ka 'ci yra "tra.

³⁰ Kɔɔ -si nɛn maan -kɔɔnmlan 'cɛɛ -e 'ka 'sia bɛ, e ya 'ka 'sia -si -a. En -trɔ nɛn maan -nɔan 'cɛɛ -e 'ka 'sia bɛ, e ya 'fogo 'fogo.»

12

Zozi 'wɪ tin 'ba Zuif 'nɔn 'le 'flinla 'yi man (Mk 2.23-28; Lk 6.1-5)

¹ 'Bɛ -sru 'flinla "yi -tɔ da bɛ, ɛn Zozi 'lee 'e -srunɔn fei -tɔ 'cɛndɪ 'sia 'ji. Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te dra -a -srunɔn -tɛa. Fɛ 'wle nɛn fei zɪɛ -a da bɛ, waa cɛɛn, ɛn waa -blɪdɪ 'sia.

² Zɪ Farizɛn 'nɔn -a -nan 'yɪ bɛ, ɛn waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «"ɪ 'yɪɔ 'i -srunɔn 'a! 'Wɪ nɛn wa'a dra -cee 'flinla "yi da dɪɛ, -a 'bɔ nɛn o cɪ -a drɛnan bɛ.»

³ En Zozi -a laabɔ -wɪɔ 'nan: «'Wɪ nɛn -kaa tra David -a drɛ 'o 'vale 'yee minnun -a bɛ, ka'a tian -a ta vɪɛ dɔɔ? Te dra o -tɛa "bɛ,

⁴ e wla Bali -le 'kuin, ɛn 'kpɔun nɛn waa 'pla Bali -le vɛ -a bɛ, yaa 'sia, yaa blɪ, ɛn e 'yee minnun "le 'nɔn, 'pian te -a 'kpɔun 'bɔ zɪɛ Bali -pannɔn 'saza 'bɛ -ble.

⁵ En "nyian bɛ, kaa ta 'vɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, 'flinla "yi da bɛ, Bali -pannɔn 'ko 'nyranman 'palɛ Bali -pan 'kuin. 'Flinla "yi 'srɔɛn nɛn waa srɛ zɪɛ,

'pian o ya Bali -pan 'kuin -le "wεan bε, min -tu 'ka 'wι 'tɔa o man dι.

⁶ Maan ve 'cεε 'nan, fε nεn 'bε -dan "mlian Bali -pan 'kɔn da bε, 'bε a 'gv.

⁷ E ya 'e 'cɾεn -tɛdι Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

◁Min nyrinda 'e 'sεn 'ka da!

'Bε cι 'wι "yi "a,

'pian 'sraga bυdι bε,

'bε a 'e "tun.▷

"Te ka 'wι zιε -a -ci 'man bε, 'mεn minnun nεn wa'a 'wι 'wλidι "tυ drεlε 'labε dιε, "te ka'a 'wι 'tɔa o man 'fɔ "dι.

⁸ Fε nεn maan 'vι zιε -yεε cι 'nan, 'an 'bɔ Blamin -pι mεεn cι 'flinla "yi san -a.»

*Min -tu nεn -a -pεla 'ka 'e man bε Zozi -a beli
(Mk 3.1-6; Lk 6.6-11)*

⁹ Zozi 'si fε zιε -a -nan, εn e -kυ -wee cin yι 'kuin.

¹⁰ 'Kɔn zιε -a -ji bε, min -tu nεn -a -pεla 'ka 'e man bε, e ya -nan. -A -nan nεn minnun 'wι 'gvε -a laabυ Zozi 'lɔ 'nan -e 'o -kɔla 'wι 'tɔdι -a "man "le "wεan. O -yɾε 'nan: «-Cee -pei -tɔ wι -a -si -nɔn 'nan min 'e 'cε 'si min man 'flinla "yi da?»

¹¹ Εn Zozi -a 'vι -wlε 'nan: «Min -tu 'ka 'ka yei, -te -yee 'bla a -tɔwλι "cε, εn e -tε -klu -ji 'flinla "yi da bε, -e 'e vλε 'e 'si dι.

¹² Blamin 'wι a e -cia 'bla da. -Yee "wεan -a -si a min lɔ -e 'e 'wι "yi "drε min lε 'flinla "yi da.»

¹³ Εn Zozi -a 'vι min nεn -a -pεla 'ka 'e man bε -yɾε 'nan: «'I 'pε 'sυ "ji!» Min zιε 'e 'pε 'sυ "ji, εn -a -pε zιε e drε "plɔnblɔn "le -a -pε -tu -le 'wι 'zυ.

¹⁴ Zi e 'wι zιε -a drε bε, εn Farizen 'nɔn 'bɔla bei. O -kυ 'o cin yλε. Waa 'pla "da 'nan, 'o Zozi 'man -wεε -e 'o -tε.

*Bali 'suzan nen Bali -a 'si "va "bε Zozi nen
(Mk 3.7-12; Lk 6.17-19)*

15 'Wɪ nɛn -a -cin cɪ Farizɛn 'nɔn 'ji 'nan 'o dra
bɛ, Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn e 'si fɛ zɪɛ -a -nan, e -kɔ.
Min "kaga "kɔla -a -sru, ɛn minnɔn nɛn 'o 'man
"yaaman bɛ, e -cɛ 'si o pɛɛnɔn man,

16 'pian e 'wɪ 'pla -wɛ 'kɫagla 'nan, te 'wee 'tɔ fuila
"man "dɪ!

17 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ
e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

18 «Bali "e 'nan:

ɿAn 'suzan nen maan 'si "va "bɛ, -nyrɛn "bɛ.

Maan ye "yɪ ɛn -yee 'wɪ 'an 'ci "nranman.

An 'mɛn lei 'saun -nɔan -yrɛ.

Zɪ an min "siala min tɪɫɪ 'a 'an 'lɛ bɛ,

-yɛɛ ve 'lɛɫɫɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn lɛ.

19 Ya'a ve -sa -a dɪ, ɛn ya'a -paanman -a vɪdɪ -a dɪ.

ɛn "nyian bɛ,

ya'a ve -guada -trilii dɪ.

20 Maan ve 'cɛɛ 'nan,

-cɛan nɛn e ya 'e 'widɪ bɛ,

'an 'suzan zɪɛ,

ya'a sɔɔmlan "nɛn "dɪ.

ɛn 'tɛ nɛn e cɛɛn "dridɪ man bɛ,

ya'a 'driman dɪ.

Yaa dra -bleble zɪɛ -trilii,

-e zɪ an min "siala min tɪɫɪ 'a 'an 'lɛ bɛ,

minnɔn pɛɛnɔn 'o -ci man.

21 'Trɛdanɔn pɛɛnɔn yɪɛ 'fo -yrɛ 'nan,

-yɛɛ min "sia 'wɪ 'ji. »

*Zozi 'wɪ 'pla Farizɛn 'nɔn lɛ
(Mk 3.22-30; Lk 11.14-23; 12.10; 6.43-45)*

22 "Bε -sru εn minnun -ta min -tυ nεn -yυ -wliɔɔ "a -a -sru "bε, -a Zozi lε. Min zιε -yυ -wliɔɔ 'bɔ -a yiε 'wi, εn yaa drε bobo -a. Zozi -a beli, εn e wυ, εn e fεnan yι.

23 'Wι nεn Zozi -a drε bε, e minnun pεεnɔn 'plo 'fɔ, εn waa 'vι 'o cin yei 'nan: «Min 'labε e -kɔan David kluda min -a 'kpagba.»

24 Zi Farizen 'nɔn 'wι nεn minnun -a 'vι bε -a 'man bε, εn waa 'vι -wλε 'nan: «-Yɔnun tazan Belzebul -le 'pleble 'a nεn min 'labε e -yυ -wliɔɔnun -pian "minnun -sru.»

25 'Wι nεn Farizen 'nɔn 'ji bε, Zozi -a -tɔ, εn e 'nan -wλε 'nan: «-Te 'lεglɔn 'tυ -ji minnun cεεn 'e cin man, εn o ya -kuli -tanann 'o cin man bε, 'lεglɔn zιε e -wia. -Te 'fla -tυ da 'nɔn 'bε cι 'wι 'tɔwli zιε -a drεnan oo, 'fla zιε ya'a 'mɔan dι, -e 'e -wi. Εn -te 'kɔn 'tɔwli 'lε "nεn 'nɔn 'bε cι 'wι 'tɔwli zιε -a drεnan oo, "kɔnnεn zιε e -wia.

26 -A -tɔwli "nεn "nyian Satan 'lee -yee -yɔnun -le vε -a. "Te -wεε cεεn 'e cin man, εn o ya -kuli -tannan 'o cin yei "bε, "te -yee mingɔnnεn trε -wi -a -nan 'mɔn.

27 Kaa 'vι 'an man 'nan, Belzebul 'bε 'pleble -nɔan 'mεn εn an -yυ -wliɔɔ -pian "minnun -sru, 'lɔɔ 'cee 'nεnnun -le vε bε cεε ve -nɔn? 'Wι nεn kaa ve 'an man, -te ka'a ve 'cee 'nεnnun man dιε, yaa -kɔnnεnman 'nan -tin a 'e 'tɛdι 'ka da.

28 'Pian 'mεn vε bε, Bali lei 'bε 'pleble -nɔan 'mεn, εn an -yɔnun -pian "minnun -sru. 'Wι zιε -yεε -kɔnnεnman 'nan Bali -le mingɔnnεn -bɔɔɔ 'bɔla 'ka 'va.

29 Εn "nyian bε, maan ve 'cεε 'nan, Satan nεn e ya min 'pleble 'a bε, waa "kuan waa -yɔman 'vaa,

en min -kɔlaman 'e -wlamlan -yee 'kuin -e 'e -yee
fɛnun "koola.

³⁰ Min nɛn e 'ka 'an 'va dɪɛ, te -a pei a 'e 'padɪ 'an
man. En min nɛn ya'a 'paa 'an 'va -e 'kʊ fɛ tre 'e cin
man dɪɛ, yaa fuimlan "man.

³¹ E ya "le 'an 'wɪ 'pla 'cɛɛ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ pɛɛnɔn
nɛn min -a dra bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ -a min lɛ.
En "nyian -te min Bali srɔn bɛ, Bali -kɔlaman -a 'cɛdɪ
-a min lɛ. 'Pian 'wɪ nɛn Bali lei 'saun -a dra bɛ, min
nɛn e "we "man -wɪdɪ "bɛ, Bali 'ka -a cɛa -a san lɛ 'li
"fo "dɪ.

³² Min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ 'an 'bɔ Blamin -pɪ man
bɛ, waa "cɛa -yrɛ. 'Pian min nɛn e 'wɪ 'wɪdɪ 'vɪ Bali
lei 'saun man bɛ, -te -a yɪɛ a "man 'trɛda 'gʊ oo, -te e
-ka oo, wa'a cɛa -yrɛ "fo "dɪ.

³³ O yiba 'kpa -tɔa 'e 'blʊ man. -Te yiba "a "yi "bɛ, -
a 'blʊ -kɔan "yi, en -te yiba "a -wɪdɪ "bɛ, -a 'blʊ -kɔan
-wɪdɪ.

³⁴ Min -wɪdɪnun! 'Wɪ "yi 'ka 'kɔlaman -e 'e 'bɔla
'ka 'le dɪ, kɔɔ 'ka 'ci wɪ a -wɪdɪ. -Yɛɛ cɪ 'nan 'wɪ nɛn
'e fadɪ min -ji bɛ -yɛɛ bɔala min 'le.

³⁵ Min nɛn -a ci wɪ a "yi "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ "yi bɔala,
en min nɛn -a ci wɪ a -wɪdɪ "bɛ, -a 'le nɛn 'wɪ 'wɪdɪ
bɔala.

³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'nan, yi nɛn Bali minnun -le tin
"baa bɛ, 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min a 'bɔla 'e 'le bɛ, yi zɪɛ -a
da nɛn min -a -ci ve.

³⁷ Kɔɔ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn min -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ -tin -tɛa
"min da, en -yɛɛ min -le tin dra 'nɔnnɔn.»

*Zozi 'ka 'wɪɛ "man -e 'e 'lɛbo "fɔ wɪ drɛ dɪ
(Mk 8.11-12; Lk 11.16, 29-32)*

³⁸ "Bɛ -sru en 'fluba 'ci vɪnɔn -mienun 'lee Farizen
'nɔn -mienun 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ. O -yrɛ 'nan: «Bali -le

'wɪ "paazan, 'i 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -ci -kɔɔn 'kʊɛ 'nan i "sia Bali va!»

³⁹ Ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Naagʊnɔn, ka ya min -wɫidɪnʊn -a, ka cɛɛn Bali man, ɛn ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -kɔɔn 'nan 'an "sia Bali va. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gʊ dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bɛ -a dɪɛ.

⁴⁰ 'Wɪ nɛn e 'bɔ Zonazi man bɛ -nyrɛn 'gʊ. E yi drɛ pɔ -dan tʊ pɔn -ji yaaga. 'Wɪ 'tʊwɫi zɪɛ e bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, an yi dra 'trɛ 'ji yaaga.

⁴¹ Yi nɛn Bali minnʊn -le tin "baa bɛ, Ninivi 'nɔn 'bɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ zɪ Zonazi Bali -le 'wɪ 'vɪ Ninivi 'nɔn lɛ bɛ, o 'si 'wɪ 'wɫidɪ "drɛdɪ man, ɛn o -sɔɔnɫa Bali -sru.

⁴² Ɛn "nyian bɛ, lɪmɔn -tʊ nɛn 'li e ya mingɔnnɛn -a 'trɛda "tre 'zia bɛ, yi nɛn Bali minnʊn -le tin "baa bɛ, -yɛɛ 'wɪ -tɔa -naagʊnɔn man. Kɔɔ e 'si 'trɛda fɛnan -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'e Salomɔn -le 'wɪ 'tɔdɪ yɪ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, min nɛn -a -dan "mlian Salomɔn da bɛ, e ya 'gʊ.»

*-Yʊ -wɫidɪ "lidɪ 'e da
(Lk 11.24-26)*

⁴³ «-Te -yʊ -wɫidɪ 'si min -tʊ -sru "bɛ, e -cia "wʊdɪ -a fɛnan -kadinʊn -nan. E -cia "fɛnan -wɛɛdɪ -a 'nan -e 'e -nyran nan, 'pian -te ya'a yɪɛ dɪɛ,

⁴⁴ -e 'e vɪ 'nan: <An lia 'an da 'mɛn 'kɔn nɛn an cɪ "nɛn "ji bɛ, -a -ji.> -Te e -ta, te -a -nan a e "koodɪ, te fɛnʊn a 'e wʊʊladɪ "da, ɛn -a -ci a 'e "tʊn "bɛ,

⁴⁵ tɔɔn e -ko 'e -sru, -e 'e -yʊ -wɫidɪ 'sɔravɫi "nɛn o -wɫidɪ "mlian "da "bɛ o 'pa 'e 'va, -e 'o 'ta -nyran 'kɔn zɪɛ -a -ji. "Yɛɛ 'le 'sran bɛ, min zɪɛ -yɛɛ -kɔndɪ -wɫidɪ "mlian -a tɛdɛ vɛ da "fo. 'Wɪ -tʊwɫi zɪɛ -yɛɛ dra -naagʊnɔn lɛ.»

*-Tɪ nɛn Zozi-a 'siala 'e drɪ 'a?
(Mk 3.31-35; Lk 8.19-21)*

⁴⁶ Zozi 'fɔ tin 'banan minnun zɪɛ -wɫɛ, ɛn -a "bɔ
'lee -a "bɔɪnun -ta. O -fɔ 'o 'tɔdɪ bei, ɛn o 'nan 'o ya
"vale 'o 'wɪ tin "baa -yrɛ.

⁴⁷ ɛn minnun nɛn o cɪ Zozi wei mannan bɛ, o va
min -tɔ -kɔ -a vɪɛ -yrɛ 'nan: «I "bɔ 'lee 'i "bɔɪnun a
bei, o ya "vale 'o tin "baa 'yɪɛ.»

⁴⁸ 'Pian Zozi 'e min zɪɛ -yrɛ 'nan: «-Tɪnun 'bɛ cɪ
'an "bɔ "a, ɛn -tɪnun 'bɛ cɪ 'an "bɔɪnun -a?»

⁴⁹ Zɪ e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -a -nan nɛn 'e 'pɛ 'sɔ 'ji
'e -srɪnɔn da, ɛn e 'nan: «"Ka 'yɪɔ, 'an "bɔ 'lee 'an
"bɔɪnun nɛn 'gɔ.

⁵⁰ Fɛ nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ cɪ 'nan min nɛn
yaan "tɪ "nɛn laji bɛ -a cɪ 'sɔ wɪ dra bɛ, -yɛɛ cɪ 'an "bɔ
"a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "blu -a, ɛn -yɛɛ cɪ 'an "bɔɪ -a.»

13

*'Saa 'fɔzan man -kɔnnɛn
(Mk 4.1-9; Lk 8.4-8)*

¹ Yi -tɔwɫɪ zɪɛ -a da bɛ, Zozi 'si 'kuin, ɛn e -kɔ -
nyɛnɫɛa Galile 'yi 'plo man.

² Minnun a trenan "man "kaga, -yɛɛ "wɛan e -kɔ
-fɔɫɛ -klɔ -ji, ɛn e -nyran. Minnun pɛɛnɔn "o -fɔv 'yi
'plo da,

³ ɛn e 'wɪ "paadɪ 'sia o ji -kɔnnɛnnun -fɔdɪ -a -wɫɛ.
E 'nan -wɫɛ 'nan:

«Min -tɔ 'bɛ 'kɔ 'saa 'fɔɫɛ.

⁴ "Yɛɛ -kɔn -a wɛɛnnan bɛ, ɛn -a 'wɫɛ plɔɛn 'sran si
man. "Lomannun -ta, ɛn waa blɪ.

⁵ -A 'wɫɛ -mie -sran "nyian puo da, fɛnan nɛn 'trɛ
'ka "kaga "dɪɛ, -a -nan. E bɔdɪ 'sia tada, kɔɔ 'trɛ 'ka
"da "kaga "dɪ.

⁶ 'Pian zɪ yidɛ "ɛ bɔla "ji "bɛ, 'saa zɪɛ e 'tɛ bli, ɛn e -ka, -a "sein 'ka 'kɔlɛ -kɔɔbli dɪ -le "wɛan.

⁷ ɛn -a 'wlɛ -mie -sran "nyian fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔlɛ bɛ -a -nan. -Tɛin zɪɛ e 'tu, yaa -maan 'saa 'ka bɔlɛ dɪ.

⁸ ɛn -a 'wlɛ -mie -sran 'trɛ "yi "da, e 'bɔ, e -sɛn "da. 'Saa bɛ -tʊ 'wlɛ a "man -yaa tʊ, ɛn -a bɛ -tʊ 'wlɛ a "man -fuba 'shɛɛdʊ, ɛn -a bɛ -tʊ 'wlɛ a "man -fuba yaaga.

⁹ Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo -man bɛ, -a san 'e man!»

*-Mɛ "le "wɛan nɛn Zozi 'wɪ tin 'ba -kɔnnɛn "ji?
(Mk 4.10-12; Lk 8.9-10)*

¹⁰ Zozi -srɛnɔn pli Zozi man, ɛn waa laabʊ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn i 'wɪ tin 'ba minnɛn 'labɛ -wlɛ -kɔnnɛn "ji?»

¹¹ ɛn Zozi "e -wlɛ 'nan: «Kaa 'gʊɛ, 'ka lɛ nɛn Bali 'yee 'wɪ yɔɔdɪ nɛn 'e min "paala 'a bɛ -a -ci 'si. 'Pian minnɛn nɛn o 'ka 'an -sru "dɪɛ, "o 'wɪ pɛɛnɔn maan -kɔnnɛn "ji.

¹² 'Wɪ 'kpa nɛn, kɔɔ min nɛn e ya -yrɔ "bɛ, -a lɛ nɛn waa -nɔan, -e 'e -tɔ 'e 'ciɪla "da. 'Pian min nɛn -yee "ka "dɪɛ, -a "tiɛnnɛn nɛn yaa -tɔa "bɛ, waa "sia -yrɔ.

¹³ 'Wɪ zɪɛ -yee "wɛan nɛn an 'wɪ tin "baa minnɛn 'labɛ -wlɛ -kɔnnɛn "ji, kɔɔ o yɪɛ a "ji fɛnan yɪ vɛ -a, 'pian wa'a fɛnan ye dɪ. ɛn 'wɪ man "trɔɛn "a o -wulo -man, 'pian wa'a 'wɪ maan dɪ, ɛn waa 'wɪ 'ci maan dɪ.

¹⁴ 'Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ bɛ, -yɛɛ 'bɔ o man. Yaa 'vɪ nan:

↳ 'Ka "trɔɛn -tɔa 'wɪ lɛ 'kpa tɪglɪ,

'pian ka'a -ci maan dɪ.

Ka fɛnan -nanjɛan 'kpa tɪglɪ,

'pian ka'a -kənnən 'ye dɪ.

¹⁵ -Yɛɛ cɪ 'nan minnun 'labɛ 'o 'bli da -tə 'pleblɛ,

'o 'fli "trɔɛn drɛ "yuyu,

ɛn 'o yɪɛ 'lɛ 'wɔ 'o 'bɔ 'a.

Waa drɛ zɪɛ 'nan,

-e 'o vɪɛ 'o fɛnan yɪ dɪ,

ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ man dɪ,

ɛn -e 'o vɪɛ 'o 'wɪ 'ci man dɪ.

'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ waa drɛ 'nan,

"təgɔ 'o -sɔɔnla 'an -sru

-e 'an o 'si 'wɪ 'ji.»

¹⁶ 'Pian kaa nɛn ka cɪ 'an -srunɔn 'a 'gʊɛ, Bali -le -fɛa
a 'ka man, kɔɔ 'ka yɪɛ fɛnan ye, ɛn 'ka "trɔɛn 'wɪ 'ci
maan.

¹⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, Bali 'lewei vɪnɔn
"kaga, 'lee minnun nɛn o 'ta 'wɔla Bali wei da bɛ
o "kaga -a man wɛɛ 'nan, fɛ nɛn kaa ye bɛ "o "ye,
'pian wa'a -kɔlɔlɛ -a yɪdɪ -a dɪ. ɛn "nyian waa man
wɛɛ 'nan, 'wɪ nɛn kaa maan 'gʊɛ "o maan, 'pian wa'a
-kɔlɔlɛ -a mandɪ -a dɪ.»

Zozi 'saa 'fɔzan man -kənnən "ci 'vɪ

(Mk 4.13-20; Lk 8.11-15)

¹⁸ «Kaa nɛn ka cɪ 'an -srunɔn 'a bɛ, -kənnən "nɛn
maan -fɔ 'saa 'fɔzan man bɛ, an "ta -a -ci ve 'cɛɛ.

¹⁹ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ
nɛn e -sran -si man bɛ -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian
-wee "man. 'O "trɔɛn "tə Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ
min da 'wɪ lɛ, 'pian o "trɔɛn "yuyu 'tan. Tɔɔn ɛn Bali
'nanmanzan 'ta 'wɪnun nɛn -a -cin -fɔla o ji bɛ, -a
"koole.

²⁰ Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wɛɛ nɛn
e -sran puo da bɛ, -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "nyian -wee
"man. O Bali -le 'wɪ maan, 'nun tɔɔn o "we "man ci
"nrandɪ -a.

21 'Pian o 'ka 'o 'tɔdɪ "da 'plɛblɛ dɪ, -Te 'wɪ 'tɔndɔn bɔdɪ "sia o man, ɛn minnun 'tɛ 'padɪ 'sia o da 'nan o wɪ Bali -le 'wɪ man -le "wɛan bɛ, tɔɔn -e 'o 'pɛ 'si Bali -le 'wɪ -sru.

22 Min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wlɛ nɛn e -sran fɛnan nɛn -tɛin -taa "bɔlɛ bɛ, -a -nan bɛ, -yɛɛ bɔa -wee "man. O Bali -le 'wɪ maan, 'pian -wee ci "nrɔndɪ 'trɛda fɛnun da, 'lee -wee "lala yɪdɪ "yi "bɔv "bɛ, e -si -tɔa Bali wei lɔ -e 'e 'nyranman 'pa o man.

23 'Pian min -mienun -le vɛ bɛ, 'wɪ nɛn e 'bɔ 'saa 'wlɛ nɛn e -sran 'trɛ "yi "da bɛ, -a man bɛ, -yɛɛ bɔa "o man. O Bali -le 'wɪ maan, o "we "man, tɔɔn 'nyranman nɛn Bali wei -a 'padɪ "siala o man bɛ -a "nɛn bɔala -dan. Te o drɛ "le 'nan 'saa nɛn -a bɛ -tɔwli 'wlɛ a "man -yaa tɔ, ɛn -a -tɔwli 'wlɛ a "man -fuba 'shɛɛdɔ, ɛn -a -tɔwli 'wlɛ a "man -fuba yaaga bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ lu 'wlɛ -wliɪdɪ "da

24 Zozi -kɔnnɛn "pee -fɔ "nyian -wlɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -bliɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le min -tɔ 'bɛ 'yee fei 'pa, ɛn e 'saa 'fɔ "da.

25 'Pian, zɪ -pei 'tan, ɛn minnun a yi -tɛnan bɛ, min zɪɛ -a 'nanmanzan 'ta, e lu -wliɪdɪ 'wlɛ wɛɛn fei zɪɛ -a da, ɛn e -kɔ.

26 'Saa zɪɛ e 'bɔ, e -sɛn "da, ɛn lu -wliɪdɪ "e 'bɔ 'wɔ "nyian.

27 Minnun nɛn 'o yɪɛ -tɔa "fei 'bɔ 'va te waa man dra bɛ, o -ta -a vɪɛ fei san lɛ 'nan: <'Kɔ 'san, 'saa 'saza nɛn yia -fɔ 'yie fei. E drɛ 'kɔ, ɛn lu -wliɪdɪ 'bɔ 'ji?>

28 ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: <'An 'nanmanzan 'bɛ drɛ.> ɛn -yee minnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: <'Kɔ "ta -ko -a "sɔvlɛa?>

29 En e 'nan -wle 'nan: <-Cεje, te 'ka dre dı! "Təgə
'cεε vı 'nan ka lu -wlıdı 'sola bε, 'ka 'saa 'pa 'va.

30 'Ka o 'tvı 'o trv 'e cin va -trilii, -e 'saa 'te tv 'e bə.
'Saa 'te tv -man bε, maan ve 'saa 'tənən lε 'nan, 'o lu
'wle -wlıdı "səula 'e 'flin, 'wεε -yrı, -e 'wεε 'te 'blı. En
'saa bε, 'wεε 'te, -e 'wεε 'sən 'mən 'trebə -ji.»

*Fei fe 'wle 'tv man -kənnən 'lee 'mannyan man -
kənnən*

(Mk 4.30-32; Lk 13.18-21)

31 Zozi -kənnən "pee -fə "nyian -wle. E 'nan: «Bali
-le mingənnən -blıdı min da bε, -nyren 'gυ. E ya "le
min -tv 'bε fei fe 'wle "wənnən 'tv 'si, en yaa -fə 'yee
fei.

32 Fei fe 'wle zıε -a "wənnən "mlian fei fe 'wle
pεənən nən min -a -fəa "fei bε -a da. 'Pian -te waa -fə
en e 'bə bε, -a -dan "mlian fei 'wle pεənən da. E dra
"le yiba 'zυ, te "lomannun a o "kəε "tənan -a plan
-ji.»

33 En e -kənnən "pee -fə "nyian -wle. E 'nan: «Bali
-le mingənnən -blıdı min da bε, -nyren 'gυ. E ya "le
lumən -tv 'bε -fari puu "sonun yaaga 'si, e 'mannyan
"wənnən 'wυ "va, en yaa baa. 'Mannyan zıε e -fari
-pυ 'bə siiman 'e pεənən.»

-Mε "le "wεan nən Zozi 'wı tin 'ba -kənnən "ji?

(Mk 4.33-34)

34 -Kənnən "ji nən Zozi wı pεənən zıε -a 'vı minnun
"kaga "nən 'o cin 'yı bε -wle. Ya'a 'wı 'tv vıε -wle te e
'ka -kənnən "ji dı.

35 Zozi -a dre zıε 'nan, -e 'wı nən Bali 'lewei vızan
-a 'vı bε, 'e 'le səə. Bali 'lewei vızan -a 'vı 'nan:
«-Kənnən "ji nən an 'wı tin "baa minnun lε.
'Wınnun nən o -fə 'e yəədı
'tređa pou sianan "trilii

-e 'e 'bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ,
maan ve minnun lɛ.»

Zozi lu 'wlɛ -wliɔ "man-kənnɛn "ci 'vɪ

³⁶ "Bɛ -sru, Zozi minnun "kaga zɪɛ o 'tɔɪ, ɛn e -kɔ
"kənnɛn o 'vale 'e -srunɔn 'a. -A -srunɔn pli "man,
ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «-Kənnɛn "nɛn yia -fɔ lu 'wlɛ -
wliɔ "da bɛ, 'i -ci vɪ 'kɔɛ!»

³⁷ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Min nɛn, e 'saa 'fɔ bɛ,
'an 'bɔ Blamin -pɪ nɛn.

³⁸ Fei 'bɔ bɛ, 'trɛda nɛn. 'Saa 'wlɛ bɛ, minnun nɛn
o 'ta wɔla Bali -sru "bɛ o nɛn. Lu 'wlɛ 'wliɔ "bɛ,
minnun nɛn o 'ta wɔla Satan -sru "bɛ o nɛn.

³⁹ Min zɪɛ -a 'nanmanzan nɛn e lu 'wlɛ 'wliɔ wɛɛn
bɛ, Satan nɛn. 'Saa 'tɛ tɔ bɛ, yi nɛn Bali 'trɛdanɔn
-le tin "baa bɛ -nyrɛn. ɛn 'saa -tɛnɔn bɛ, Bali -le
'pasianɔn nɛn laji bɛ o nɛn.

⁴⁰ O lu 'wlɛ 'wliɔ 'tɛ bli, 'wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra yi
nɛn Bali 'trɛdanɔn -le tin "baa bɛ -a da.

⁴¹ 'Wɪ nɛn e -taa "drɛɛ bɛ -nyrɛn 'gɔ: 'An 'bɔ
Blamin -pɪ 'an 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ o "paa -
sia. 'Wɪ 'wliɔ "drɛnɔn, 'lee minnun nɛn waa dra
-e min 'e 'wɪ 'wliɔ "drɛ bɛ, 'mɛn 'pasianɔn o bo "va
minnun nɛn Bali mingɔnnɛn -ble o da bɛ o yei.

⁴² O minnun zɪɛ o -sɛan 'tɛ -dan 'va. Fɛnan nɛn
-wuɔɔɔ 'lee 'shɛ da -bliɔ ci bɛ -a -nan.

⁴³ Tɔɔn -e minnun nɛn o 'ta 'wɔla Bali -sru "bɛ, o
ta 'e 'sɔ 'o "tɪ "le mingɔnnɛn trɛda, te o -san a "le yidɛ
'san -le 'wɪ 'zɔ. Min nɛn 'wɪ man "trɔɛn "ci -a -wulo
-man bɛ -a san 'e man!»

Zozi-kənnɛn "fɔ -gan da

⁴⁴ Zozi "e 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -bliɔ min da
bɛ -nyrɛn 'gɔ. E ya "le 'nan -gan -tɔ nɛn 'e yɔɔɔ fei
-tɔ da. Min -tɔ -kɔ, e -gan zɪɛ -a 'yɪ, ɛn "e yɔɔ "nyian.

-A ci "nranman "buu -le "wεan, e 'yee fenun pεenɔn 'tan, εn e -ku fei zιε -a 'lɔε -a man "lala -a.»

⁴⁵ Εn e -kɔnnεn "pee -fɔ "nyian -wλε. E 'nan: «Bali -le mingɔnnεn -blɪdɪ min da bε, -nyrεn 'gυ. E ya "le 'fle 'tanzan -tυ 'bε cɪ fe -tυ nεn -a 'fle a "le -siga -zυ bε -a -mie -wεεnan 'nan -e 'e 'lɔ.

⁴⁶ Fε zιε yaa -tυ 'yɪ te -a 'fle a 'kpa tɪglɪ. E -ku, e 'yee fenun pεenɔn 'tan, εn e -ta -a 'lɔε -a man "lala -a.»

Zozi -kɔnnεn "fɔ pɔ -tε "se "da

⁴⁷ Zozi -kɔnnεn "pee -fɔ "nyian -wλε. E 'nan: «Bali -le mingɔnnεn -blɪdɪ min da bε, -nyrεn 'gυ. E ya "le min -tυ 'bε 'ku 'yee "se 'wεεnλε 'yɪ 'va. "Se zιε pɔ 'tɔ 'tυdυ pεenɔn 'sεn -ji.

⁴⁸ Zɪ e 'fa bε, minnun -a klan 'yɪ 'plo da, o -nyran, εn waa fa buɔdɪ 'sia. Pɔ 'kpa nun nεn "va "bε, -wεε -sεn -pɔ -ji, εn -a -wλɪdɪnun bε, -wεε wεεn.

⁴⁹ 'Wɪ 'tɔwλɪ zιε -yεε dra yɪ nεn Bali 'trɛdanɔn 'le tin "baa bε, -a da. Bali -le 'pasianɔn nεn laji bε, o -taa "min -wλɪdɪnun buλε "va minnun nεn o 'ta 'wɔla Bali -sru "bε o yei.

⁵⁰ O minnun zιε o -sεan 'tε -dan 'va. Fεnan nεn -wuɔdɪ 'lee 'she da -blɪdɪ cɪ bε -a -nan.»

⁵¹ Εn Zozi -a laabu 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «Ka 'wɪ pεenɔn zιε -a -ci 'man?»

O -yrε 'nan: «-Inyan!»

⁵² Εn e -wλε 'nan: «Kaa 'vɪ 'kpa. Maan ve 'cεε 'nan, min nεn e Bali -le 'fluba -tɔa εn e -sɔɔnla 'an -sru "bε, te e drε "le "kɔnnεn san ceje -le 'wɪ 'zυ. E 'wɪ cejenun 'lee 'wɪ 'trɛnun "paaman 'yee "kɔnnεn 'nɔn 'ji.»

*Zozi 'kv Nazareti
(Mk 6.1-6; Lk 4.16-30)*

⁵³ Zɪ Zozi cεεn -kɔnnεn "nun zιε -a -fɔdɪ man bε, εn e 'si 'nan,

54 e -kɔ 'e fla. Zi e 'bɔla -nan nun bɛ, e 'wɪ "paadi 'sia -wee cin yi 'kuin. Min pɛɛnɔn 'plo 'fɔ ɛn o 'nan: «-Tɪɛ 'wɪ 'tɔdɪ paa "ji? ɛn yaa dra 'kɔ 'lɔɔ ɛn e 'lɛbo "fɔ wɪnɔn dra?»

55 Min nɛn e cɪ -a bɛ, kɔa -tɔa. Yiba "nyaanzan nɛn 'gɔɛ -a -pɪ nɛn. ɛn Mari 'bɛ cɪ -a "bɔ "a. ɛn -a "bɔɪnɔn nɛn Zaji 'lee Zozeɸv 'lee Simɔn 'lee Zud -a.

56 ɛn "nyian bɛ, -a "blunɔn pɛɛnɔn a -kaa fla 'gɔ. -Yee 'wɪ 'tɔdɪ 'lee 'lɛbo "fɔ wɪnɔn drɛdɪ 'labɛ nyin zia nɛn yɛɛ 'si?»

57 'Wɪ zɪɛ ya'a o ci 'sɔlɛ dɪ. -Yee "wɛan nɛn wa'a 'wɪlɛ "man -e 'o yi -tɛra "da "dɪ.

-A -nan nɛn Zozi "e 'nan -wɪlɛ 'nan: «-Te Bali 'lewei vɪzan a 'e fla, ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'nan e ya 'yee "kɔnnɛn "bɛ, minnɔn yiɛ 'ka "naan "man "dɪ.»

58 Minnɔn 'ka yi -tɛlɛa Zozi da dɪ -le "wɛan, ya'a 'lɛbo "fɔ wɪ "kaga "drɛlɛ fɛ zɪɛ -a -nan dɪ.

14

Min -batize drɛzan Zan -kanan wɪ nɛn 'gɔ (Mk 6.14-29; Lk 9.7-9)

1 Tɔ zɪɛ -a man nɛn, mingɔnnɛn Erodi nɛn e Galile 'lɛglɔn "paala bɛ, e Zozi 'le 'wɪ 'man.

2 Yaa 'vɪ 'e 'wɪlunɔn lɛ 'nan: «Min 'labɛ min -batize drɛzan Zan nɛn! E wɪuan -kanɔn 'va, -yee "wɛan 'plɛblɛ a -yrɔ ɛn e 'lɛbo "fɔ wɪnɔn dra.»

3 'Wɪ nɛn e drɛ 'lɔɔ ɛn Zan 'bɔ 'ka bɛ, -nyrɛn 'gɔ: Erodi 'bɛ 'vɪ 'nan o Zan 'kun, o -yrɪ, -e 'o -fɔ -pɔ 'kuin. Erodi 'e "bɔɪ Filipɔ nan nɛn waa laabo Erodi bɛ -a 'si 'e 'lɔ, ɛn yaa 'pa.

4 'Wɪ zɪɛ e 'nan Zan man, tɔ pɛɛnɔn man bɛ te yaa ve Erodi lɛ 'nan: «-A -si 'ka 'i 'lɔ -e 'i "bɔɪ nan 'pa dɪ.»

5 -Yee "wεan Erodi a "va 'nan 'e Zan -tεa. 'Pian "klan a "ji minnun "le "wεan, kɔɔ min pεεnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

6 Erodi -ya yi "fedi drɛdi 'bɔ. Yi zɪε -a da bε Erodia 'lu "dre 'tan minnun nεn Erodi o laabv "fedi da bε o 'lε. -Yee "dre 'tandi Erodi ci 'sɔ "fo.

7 -Yee "wεan e -tɔ 'e 'wei da nɔnbε zɪε -yrε. Yaa 'vɪ -yrε 'nan: «Fε oo fε nεn i ya "va "bε, 'i vɪ 'mεn, maan -nɔan 'yiε.»

8 -A "bv 'wɪ wɔv "ji, εn e 'nan Erodi lε 'nan: «Min -batize drɛzan Zan -wulo -va nεn an ci. 'I -nɔn 'mεn -naagv "plɛdi da!»

9 'Wɪ zɪε e trun -fɔ mingɔnnεn Erodi man. 'Pian e -tɔ 'e wei da 'va, εn "nyian bε minnun nεn "fedi da bε -wee "wεan, ya'a 'kɔlaman -e 'e vɪ -cεjε di. -A -nan nεn e wɪ "man,

10 εn e min 'pa 'sia 'nan 'e 'kv Zan -wulo 'cεn -pv 'kuin.

11 Yaa cεεn, εn e -ta -a "plɛdi da. Waa -nɔn nɔnbε zɪε -yrε, εn e -kv -a 'e "bv "lε.

12 "Bε -sru, Zan -srnun 'ta Zan -kadɪ 'silεa, εn o -kv -a wɔlε. 'Wɪ nεn e 'bɔ "man "bε, εn o -kv -a 'sinan 'palε Zozi lε.

*Zozi 'blifε -nɔn min -kpi 'soolu lε
(Mk 6.30-44; Lk 9.10-17; Zan 6.1-13)*

13 Zɪ Zozi 'wɪ zɪε -a 'man bε, e -fɔ -klv -ji, εn e 'si fε zɪε -a -nan. E ya 'vale 'e -kɔan fεnan nεn e ci flu bε -a -nan. 'Pian min "kaga -a -kɔnnεn 'yɪ, o 'si 'fla, εn o -kula -a -sru 'o 'cεin ji.

14 Zɪ e sɔɔnla -klv -ji bε, e minnun 'yɪ "kaga, εn o nyrinda -sεn "da. -A -nan nεn -cεnɔn nεn minnun zɪε o yei "bε e o beli.

15 Zi funninmlan "ta "paala bε, εn -a -srnunon pli "man, o -yrε 'nan: «-Pei "ta taan, min 'ka 'nyεanla 'gυ di. -Yee "wεan 'i vι minnun lε 'nan, 'o 'kυ 'fla -e 'o 'wee -blifεnun 'lɔ, o -bli.»

16 Εn Zozi -a 'vι 'e -srnunon lε 'nan: «O -kɔlaman o -fo 'gυ, 'ka 'blifε -nɔn -wlε 'ka 'bɔa!»

17 Εn o 'nan -yrε 'nan: «'Kpɔun 'soolu 'lee pɔ 'fiili "cε "nεn 'kυ 'lɔ 'gυ.»

18 Εn Zozi "e 'nan: «'Ka 'ta -a 'mεn!»

19 "Bε -sru εn yaa 'vι minnun "kaga zιε -wlε 'nan, 'o -nyran lu da. E 'kpɔun 'soolu 'lee pɔ "fli zιε -a 'si, 'e yra -tɔ laji, e Bali muo "fɔ. "Bε -sru e 'kpɔunnun 'bɔ "nεn jεεn, εn yaa -nɔn 'e -srnunon lε 'nan 'o -pli "minnun 'bɔ man.

20 O pεεnɔn -a bli, o 'kan. -A plɔεn nεn e -fυ bε, waa tre 'e cin man, e saannεn -fuda "fli 'fa.

21 Minnun nεn waa bli bε, o "nεn bɔa -kpi 'soolu, te wa'a nannannun 'lee limɔnnun "nrɔnlε di.

Zozi 'ta 'wυ 'yi yiε da

(Mk 6.45-52; Zan 6.15-21)

22 "Bε -sru, εn e -tɔ 'e -srnunon man 'nan, 'o 'fɔ -klυ -ji 'o 'trɔa 'e 'lε 'yi -sru. E -fɔla "da 'nan -e 'e -si -nɔn minnun 'bε -wlε.

23 Zi minnun -nyan -nan bε, e pɔn -tυ tri εn e -kυ Bali trυ 'balε 'e 'saza. Funninmlan 'pla te e ya fε zιε -nan 'e 'tɔwli.

24 Tυ zιε -a man bε, te -klυ -sru 'bɔ 'kɔɔbli. 'Pian te -klυ 'bɔ a 'e yra yunan 'yi nεn e 'blυ -fɔa "bε -yrɔ, kɔɔ fulɔ "fεεnman o da zia.

25 Zi tυ 'cεn mannεn 'wɪdɪ 'sia bε, εn Zozi 'kɔla o -sru 'ta wɔdɪ -a 'yi yiε da.

26 Zi -a -srnunon -a 'yι, te e ya 'ta wɔnan 'yi yiε da bε, o ci nrɔn 'nan: «Min lei nεn!» "Klan o -tεa "le "wεan o -paandɪ 'sia 'plεble.

27 En Zozi "e -wle 'nan: «'Ka 'fo flu. Maan nen, te 'ka "klan d!»

28 En Pieri "e 'nan -yre 'nan: «Minsan, -te bii nen be, 'yian laabu -e 'an 'lv 'i 'va 'ta wudı -a 'yi yie da.»

29 En e -yre 'nan: «'I 'ta!»

Pieri 'si -klv -ji, en e 'ta wladı 'sia 'yi 'yie da te e -ko Zozi 'va.

30 Pian zı yaa 'yı 'nan fulv "fεenman 'pleble be, "klan -sen "ji, en e -wladı 'sia 'yi 'wlu. -A -nan nen e -paandı 'sia. E 'nan: «Minsan, 'yian 'sv 'yi 'lv.»

31 'Nun tōn Zozi 'e 'pe 'sv "ji, yaa 'kun, en e 'nan -yre 'nan: «'Yie yi -teradı 'an da a "wεennōn. -Mε "le "wεan nen 'i 'ci -fōdı 'sia?»

32 -A -nan nen o -fō -klv -ji, en fulv "fεendı 'le 'tō.

33 Tōn en -a -srūnōn 'o "pō sōn "wlu, waa 'vı -yre 'nan: «-A -sa 'ka "fo "dı, Bali -pı nen yia.»

Zozi -ce -tenōn beli Jenezaret

(Mk 6.53-56)

34 O 'yi zıe -a cεen 'ji, en o 'bōla Jenezaret 'leglōn 'ji.

35 Minnun nen o -nyεanla fε zıe -a -nan be, zı o Zozi 'yı be, waa -kōnnen 'yı. -A -nan nen o minnun 'pa 'sia 'o "srōn 'flanun da, en minnun -ta -ce -tenōn pεenōn 'a -yre.

36 En o toba -fō Zozi le 'nan 'e 'si -nōn 'wle -e 'o kle -yee sō 'lebo "tun "man. Minnun pεenōn nen o -kōla klēdı -a -yee sō 'lebo "man be, -ce 'si o man "fo.

15

Zuif 'nōn tranun kluda wı

(Mk 7.1-13)

1 "Be -sru, en Farizen 'nōn -mienun 'lee 'fluba 'ci vūnōn -mienun 'si Zeruzalem, o -ta Zozi 'va, en waa laabu -yrvō 'nan:

2 «-Mε "le "wεan nεn 'i -srnun 'ka 'ta 'wɔla -kaa tranun kluda wɪnun da dɪ? "Wεε fεnun -blɪ bε, wa'a 'o 'pε -man foeman "le zɪ -kaa tranun -a 'vɪ bε -yee 'wɪ 'zɔ dɪ.»

3 En Zozi "e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'bɔ "nun, -mε "le "wεan nεn -kaa tranun kluda wɪ 'tɔ 'ji bε, ka'a 'ta 'wɔla Bali -le -pei -tɔ wɪnun da dɪ?

4 Bali "e 'nan: <'I "tɪ 'lee 'i "bɔ "bε, 'i yɪε 'e 'nan o man.> En yaa 'vɪ "nyian 'nan: <Min nεn e wɪ -wɪdɪ 'e "tɪ "lε, -te 'bε "cεε dɪ e wɪ -wɪdɪ 'e "bɔ "lε bε, -a san zɪε 'o -tε.>

5 'Pian 'ka 'bɔ "ka "paaman minnun ji 'nan, min nεn yaa 'vɪ 'e "tɪ -te 'bε "cεε dɪ 'e "bɔ "lε 'nan: <"Lala nεn 'an 'ci nrɔn 'nan 'an "paa -a 'ka 'va bε, an "ta -a -nɔan Bali lε.>

6 -A san zɪε -te -a yɪε 'ka 'nanlε 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ "man dɪε, ya'a fε -tɔ dra dɪ. 'Wɪ zɪε yaa -kɔɔnman 'nan, ka Bali wei klu -sran 'ji 'ka tranun kluda wɪ -a.

7 Wei "flivli 'nɔn! 'Wɪ nεn Bali 'lewei vɪzan Ezai -a 'vɪ 'ka man bε, 'wɪ 'kpa nεn. Yaa 'vɪ 'nan:

8 <Bali "e 'nan:
Minnun 'labε,
waan 'tɔ "yi "ve 'o 'le lou,
'pian o jinun bε,
o ya 'o 'sidɪ 'an man -kɔɔbli.

9 -Wee 'an 'sudɪ bε -a "nεn "ka "dɪ.
Kɔɔ -peinun nεn blamin a -tɔ bε,
-a 'bɔ nεn waa "paaman minnun ji 'nan
-yεε cɪ Bali -le -si -a.> »

*-Mε "wɪ 'bε min "tri -tɔa Bali 'lε?
(Mk 7.14-23)*

10 "Bε -sru εn Zozi minnun laabɔ 'e "srɔn "kogo, εn e 'nan -wle 'nan: «'Ka "trɔεn "tɔ -e 'ka 'wɪ 'gɔε -a -ci man 'kpa!

11 Fε nen e "sia bei -e 'e -wla "min ji bε, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lε dɪ. 'Pian fε nen e "sia min ji -e 'e bɔla bei "bε, -yεε min "tri -tɔa Bali 'lε.»

12 Tɔɔn εn -a -srunɔn pli "man, εn o 'nan -yrε 'nan: «'Wɪ nen yia 'vɪ 'gʊε, e wla Farizen 'nɔn man. Yia -tɔa zi?»

13 Εn Zozi -a 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan: «Fε pεεnɔn nen 'an "tɪ "nen laji bε, -yεε "cεε 'wle 'fɔ 'trε 'jɪ dɪε, o -taa -a "sʊlεa.

14 'Ka o 'tʊɪ ziε! Yiε 'winɔn nen waa, εn o ya "vale 'o -si -kɔɔnman minnun nen o yiε a 'e 'widɪ bε -wle. -Te yiε 'wizan -tʊ a -si -kɔɔnman yiε 'wizan -tʊ lε bε, o "flinɔn -tεa "klu -ji.»

15 Εn Pιεri -a 'vɪ Zozi lε 'nan: «-Kɔnnεn "nen yia -fɔ 'nan min "tri -tɔa Bali 'lε bε, 'i -ci vɪ 'kʊε.»

16 Εn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'Ka 'bɔ "nyian, "ka "ya wo tian minnun nen wa'a 'wɪ 'ci maan dɪε waa?

17 -Mε drε ka'a 'wɪ 'ci maan dɪ? Fε pεεnɔn nen e -wlamlan min 'le bε, e -ko min -pɔn -ji, εn -a 'bɔ 'a nen o -fɔa "lua.

18 'Pian fε pεεnɔn nen e bɔala min 'le bε, e "sia min souba ji, -yεε min "tri -tɔa Bali 'lε.

19 Kɔɔ min souba ji nen ci "nrɔndɪ -wliɪɪ pεεnɔn "sia: min -tɛdɪ a -tʊ, min nan -wεɛdɪ a -tʊ, min -sran -wεɛdɪ a -tʊ, nyinnandɪ lɪ 'lee -kɔnnεn -a te wa'a 'o cin 'pale dɪε e ya -tʊ, crin wɔdɪ a -tʊ, 'wlu 'sendɪ minnun man a -tʊ, 'wɪdɪ min man -wliɪɪ "a -tʊ.

20 'Winun ziε -a drɛdɪ 'bε min "tri -tɔa Bali 'lε. 'Pian -te min fε -bli 'e 'pε -man "tri "a bε, ya'a min "tri 'tɔa Bali 'lε dɪ.»

*-Pεn lɪ -tʊ yi -tεra Zozi da
(Mk 7.24-30)*

21 Zozi 'si fε zιε -a -nan, εn e -ku Tir 'lee Sidon 'leɣlɔn 'ji.

22 'Leɣlɔn zιε -a -ji 'nɔn bε Zuif 'nɔn "cεε waa dɪ. -A -nan lɪmɔn -tɔ 'bε 'ta Zozi 'lε, εn e paan -yrε. E 'nan -yrε 'nan: «Minsan, David kluda min, 'an nyrinda 'e 'sɛn 'i da. -Yɔ -wliɔ 'a see 'panan 'an 'lu man.»

23 'Pian Zozi 'ka 'wɪ 'tɔ 'silε "da "man "dɪ. Εn -a -srunɔn pli 'man, o toba -fɔ Zozi lε 'nan: «'I fε -tɔ drε -e lɪ 'gɔε 'e lɪ 'e da, kɔɔ -a -nan 'mɔn te e -paanman -kaa -sru.»

24 Εn Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Izrael 'nɔn 'saza 'va nɛn Bali 'an 'pa 'sia. -Wεε cɪ "le 'blanun nɛn -si 'san -wlɔ "bε -wee 'wɪ 'zɔ.»

25 'Pian lɪ zιε e -ta 'e "pɔ sɔɔnla Zozi 'wlu εn e -yrε 'nan: «Minsan 'i yra 'si, 'i 'pa 'an 'va!»

26 Zozi "e -yrε 'nan: «E 'ka 'wɪ "yi "a -e min 'e 'yee 'nɛnnun -blufe 'si 'e -nɔn -plennun lε dɪ.»

27 Εn lɪ zιε e 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, Minsan! 'Pian -plennun bε, o "tɪ 'nɛan plɔɛn nɛn e -sɛanla bε, -nyrɛn waa -ble.»

28 Tɔɔn Zozi "e -yrε 'nan: «'Yie yi -tɛradɪ Bali da a -dan. 'Wɪ nɛn i cɪ "va "bε 'e 'lε sɔɔ 'yie!» Tɔ 'bɔ 'lein zιε -a wlu nɛn -a 'lu beli.

Zozi min "kaga beli (Mk 7.31-37)

29 "Bε -sru Zozi 'si fε zιε -a -nan, εn e -ku Galile 'yi man. E pɔn -tɔ tri, εn e -nyran "da.

30 Εn minnun -tadɪ 'sia "va "kaga. O -ta 'o 'lɔ le minnun nɛn o "tun "bo bε waa, 'lee yie 'winɔn, 'lee minnun nɛn o man mɛn -mie -ka o man bε waa, 'lee bobonun, 'lee -cε -tɛnɔn "kaga "pee "nyian. O -ta waa εn o o -sran -a 'lε, εn e o pɛɛnɔn beli.

³¹ Bobonun wu, minnun nen o man men -mie -ka o man be e dre "plonblon 'e "pa 'ji, minnun nen o "tun "bo be o 'ta 'wu, ye 'winon fenan 'yi, zi minnun 'wi zie -a -nan 'yi be, o 'plo 'fo, en o Izrael 'non 'le Bali 'to badi 'sia.

*Zozi 'kpoun pli min -kpi sinjen man
(Mk 8.1-10)*

³² Zozi 'e -srunon laabu, en e 'nan -wle 'nan: «Min "kaga 'labε, o nyrinda -sean 'an da, koo o yi yaaga nen 'an "srōn 'gu, en o -blife "ka "nyian di. An 'ka "va 'nan 'an o lia 'o da 'o 'ci le dra -a di, "togo o "koe 'e 'si 'o da -sia.»

³³ -A -srunon 'e -yre 'nan: «Fenan nen -kaa ci 'guε, min 'ka 'nyeanla 'nan di. Nyin zia nen ku -blife "kaga "ye -e 'ku -non min "kaga zie -wle o 'kanve -a?»

³⁴ En Zozi -a laabu -wlo 'nan: «-Blife "ce "nen 'ka 'lo?»

En o -yre 'nan: «'Kpoun 'saravli 'lee ponen "wenwennen -mie nen 'ku 'lo.»

³⁵ Ton Zozi 'e 'nan minnun le 'nan 'o -nyran "tra.

³⁶ E 'kpoun 'saravli 'lee ponennun zie -a 'si, e Bali muo "fo, en yaa "nen jεen. "Be -sru yaa -non 'e -srunon le, en waa pli minnun man.

³⁷ O peenon -a bli, o 'kan. -A plōen nen e -fu be, waa tre 'e cin man, e saannen 'saravli 'fa.

³⁸ Minnun nen waa bli be, o "nen bōa -kpi sinjen, te wa'a nannannun 'lee limōnnun "nrōnle di.

³⁹ Zi Zozi 'si -non minnun le o -ku be, en e -fo -klu -ji, e Magadan 'leglon 'ji si 'sia.

16

*Zuif 'non 'tanon 'ka Zozi -le 'wi 'ci maan di
(Mk 8.11-21; Lk 12.54-56)*

¹ Farizen 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn pli Zozi man, ɛn o 'tan "man 'wɪ 'tʊ laabɔdɪ -a -yrɔ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e 'lebo "fɔ wɪ -tʊ drɛ laji -e 'o -tɔ 'nan Bali -le 'pleble a -yrɔ.

² Ɛn Zozi "e 'nan -wle 'nan: [«-Te funninmlan 'pla te laji a 'tɛndɛn bɛ, kaa ve 'nan, "trɛ "bɛ fɛnan -kɔan 'e siadɪ "da.

³ Ɛn bodrun -te fɛnan a -suglɔɔ bɛ, kaa ve 'nan, cɛɛgv laa -fɛan. 'Wɪ nɛn e "ta dra laji bɛ, kaa -tɔa. 'Pian 'wɪ nɛn 'bɛ ci drɛnan 'ka 'bɔ yiɛ man 'gvɛ, ka'a 'bɛ 'ci maan dɪ.]

⁴ -Naagvɔnɔn, ka ya min -wɪdɪnɔn -a, ka cɛɛn Bali man, ɛn ka ya "va 'nan, 'an 'wɪ 'tʊ drɛ -e 'e -kɔɔn 'nan Bali -le 'pleble a 'an 'lɔ. 'Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Bali 'ka "nyian 'wɪ 'nɔan -kɔɔn "vɛ pee dra 'ka 'va 'gv dɪ, -te ya'a 'silɛa 'wɪ nɛn e 'bɔ Bali 'lewei vɪzan Zonazi man bɛ -a dɪɛ.» Ɛn e o 'tʊl, e -kv.

Zozi 'wɪ 'pla 'e -srunɔn ɛ Farizen 'nɔn 'le 'wɪ "paadɪ da
(Mk 8.14-21)

⁵ Te -a -srunɔn "ta -ko 'yi -sru 'zianun bɛ, o ci 'san 'kpɔun siadɪ man.

⁶ Zɪ o 'bɔla 'nan nun bɛ, ɛn Zozi "e -wle 'nan: «'Ka yiɛ 'tɔ 'ka 'fli -va 'kpa Farizen 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan.»

⁷ -A -srunɔn 'o 'ci nrɔn, ɛn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «-Ka'a talɛ 'kpɔun -a dɪ, -yee "wɛan nɛn e 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.»

⁸ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ, ɛn e 'nan -wle 'nan: «'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn. -Mɛ "le "wɛan nɛn 'ka 'ci nrɔn 'nan, ka'a 'talɛ 'kpɔun -a dɪ, -yee "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ.

9 'Wɪ klɔ 'ka 'ka 'ji dʊʊ? -A -cin 'e 'tɔ 'ka 'ji 'nan, an 'kpɔun 'soolu pli min -kpi 'soolu man, waa blɔ o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bɛ e saannɛn 'fa wɛa?

10 ɛn -a cin 'e 'tɔ 'ka 'ji "nyian 'nan, an 'kpɔun 'sɔravli pli min -kpi sinjɛn man, waa blɔ o 'kan. -A plɔɛn nɛn e -fɔ bɛ e saannɛn 'fa wɛa?

11 'Cee 'wɪ 'ci mandɪ a 'plɛblɛ. Ma'an 'kpɔun -le 'wɪ vɪlɛ 'cɛɛ dɪ. 'Pian maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, 'ka yɪɛ 'tɔ 'ka 'fli -va Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn 'le 'mannyan 'le "wɛan.»

12 ɛn -a -srunɔn -a -ci 'man "mɛn 'nan, 'mannyan nɛn waa -sɛan 'kpɔun -va bɛ, -yee "wɛan "cɛɛ e 'nan 'o yɪɛ 'tɔ 'o 'fli -va dɪ. 'Pian Farizɛn 'nɔn 'lee Saduze 'nɔn -le 'wɪ "paadɪ nɛn yaa ve.

*Min nɛn Zozi cɪ -a bɛ Pieri -a 'vɪ
(Mk 8.27-30; Lk 9.18-21)*

13 Zɪ Zozi 'bɔla Sezare Filipʊ 'lɛglɔn 'ji bɛ, ɛn yaa laabʊ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bɛ minnun "o 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

14 ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «Min -mienun "o 'vɪ 'nan, min -batize dɛzan Zan nɛn e -ka bɛ, -nyrɛn 'yia. ɛn min plɔɛn "o 'vɪ 'nan, Bali 'lewei vɪzan Eli nɛn 'li bɛ, -nyrɛn 'yia. ɛn o -mienun "o 'vɪ 'nan Bali 'lewei vɪzan Zeremi nɛn 'li bɛ, -nyrɛn 'yia. ɛn -te 'bɛ "cɛɛ dɛ, Bali 'lewei vɪnɔn nɛn 'li bɛ -a -tɔ 'bɛ fuw, -nyrɛn 'yia.»

15 ɛn yaa laabʊ 'e -srunɔn 'lɔ 'nan: «Kaa "nun, "ka 'vɪ 'nan, -tɪ nɛn 'maan?»

16 Simɔn Pieri "e -yrɛ 'nan: «ɪ ya Crizi nɛn Bali -a 'pa 'sia -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -a. Bali nɛn -a yɪɛ cɪ "man "bɛ -a -pɪ nɛn 'yia.»

17 En Zozi 'e 'nan: «Zonas -pɪ Simɔn, 'yie 'wɪ a 'yi. Kɔɔ blamin "cɛɛ 'wɪ zɪɛ -a -cin -tɔ 'i 'ji dɪ, 'pian 'an 'tɪ "nɛn laji bɛ -yɛɛ -cin -tɔ 'i 'ji.

18 Maan ve 'yie 'nan, 'i 'tɔ nɛn Piɛri, -a -ci puo. En puo zɪɛ -a da nɛn an -taa 'mɛn -leglizi -tɔlɛa. Fɛ -tɔ 'ka 'trɛ 'gʋɛ -a da -e 'e -leglizi zɪɛ -a -wi dɪ.

19 Bali -le mingɔnnɛn trɛ bɛ, maan -lagle 'wlɛ -nɔan 'yie. Fɛ oo fɛ nɛn yia ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʋɛ -a da bɛ, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. En fɛ oo fɛ nɛn yia "kuan 'i 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʋɛ -a da bɛ, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.»

20 -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn "trɔɛn nyuɔn 'klagla. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan, te 'o -nan sɛɛ wʋ min lɛ 'nan, min nɛn Bali -a 'si "va -e 'e minnun 'si 'wɪ 'ji bɛ -nyrɛn 'yaa dɪ.

*Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'vɪ
(Mk 8.31-33; Lk 9.22)*

21 -E 'e 'sia tʋ zɪɛ -a man bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔlɛ Zozi man bɛ yaa vɪdɪ 'sia 'e -srunɔn lɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: «An -ko Zeruzalɛm. Min cejenun, 'lee Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'tɛ "kaga "paa 'an da. Waan -tɛa, -a yi yaagazan da -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

22 -A -nan nɛn Piɛri -a laabu 'o "fli yei, ɛn e 'wɪ pladɪ 'sia -yrɛ 'klagla. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minsan, 'wɪ zɪɛ te 'an man 'i da "fo "dɪ, te Bali 'e -si -nɔn dɪ.»

23 Zozi 'e yra -tɔ Piɛri da, ɛn e -yrɛ 'nan: «Satan! 'I 'si 'an -sru! Te 'i 'si -tɔ 'an 'lɔ dɪ! 'Wɪ nɛn 'i 'ci "nrɔnman "da "bɛ, -a da "cɛɛ Bali e ci "nrɔnman dɪ. Blamin -le ci "nrɔndɪ nɛn 'i 'wulo -ji.»

*Zozi -sru 'ta wʋdɪ
(Mk 8.34-9.1; Lk 9.23-27)*

24 "Bε -sru εν Zozi -a 'vι 'e -srunōn λε 'nan: «Min nēn e ya "vale 'e dra 'an -sruzan 'a bε, 'e 'wι yra yidi man, εν 'e 'wι 'kadι man yiba "plan da, -e 'e -sōnla 'an -sru.

25 Kōō min nēn e cι 'e 'ladι 'yee 'trēda da bε, ya'a ye dι. 'Pian min nēn 'e 'pε 'si 'yee 'trēda da "fo εν yaa -nōn 'mēn bε, -a san 'bε 'belidι nēn ya'a 'nyaan dιε -a ye.

26 En -te min 'trēda fε pēēnōn 'yι, te 'belidι 'ka -yrō "dιε, -a -ci nēn 'nōn? Fε -tv 'ka 'trε 'gυε -a da -e min 'e 'yee 'belidι ta pan wυ -a dι.

27 'Wι pēēnōn zιε maan -cin -tō 'ka 'ji, kōō tv nēn an -ta pee wo bε, 'an 'bō Blamin -pι, an -taa 'an "tι "le 'tε 'san da 'kυ 'vale 'mēn 'pasianōn nēn laji bε waa. Tv zιε -a man nēn min -tv 'e drε wι man -kopa ye.

28 Maan ve 'cεε 'wι tιglι 'a 'nan, 'ka pēēnōn nēn 'an 'le 'gυε, ka'a 'cεan -kaadi man 'vaa -e 'ka yι 'nan, 'an 'bō Blamin -pι mingōnnēn -blidι 'sia dι.»

17

Zozi-srunōn yaaga Zozi 'yι 'yee 'tε 'san wlu (Mk 9.2-13; Lk 9.28-36)

1 Yi 'shεεdυ, "bε -sru εν Zozi 'kυ pōn loulou "tv da 'o 'vale Pieri 'lee Zaji 'lee 'e "bυι Zan -a.

2 Zozi 'kōε lila o yie man. -A yra 'bidι 'sia "le yidε 'le 'wι 'zv, εν -yee sō drε 'fuvu 'yrιyri.

3 En o Moizi 'lee Eli 'yι -a "srōn, te o -sεε "wo 'o 'vale Zozi 'a.

4 -A -nan nēn Pieri -a 'vι Zozi λε 'nan: «Minsan, e drε 'wι "yι "a εν -kaa ta 'gυ. -Te 'i wυ "man "bε, an segle pannēn yaaga -tōa. -A -tv -kōan 'yie vε, -a -tv -kōan Moizi -le vε, εν -a -tv -kōan Eli -le vε -a.»

⁵ E -fɔ 'wɪ zɪɛ -a tin 'banan, ɛn 'lolu -koei 'nɛn e ya 'fuvu 'yriyri bɛ, e -trɔa o da. -A -nan nɛn wei -tɔ wɪ 'lolu -koei zɪɛ -a va. Yaa 'vɪ 'nan: «Min 'labɛ, e ya 'an 'pɪ nɛn maan ye "yi "bɛ -a. E ya 'an 'bli 'pa "da "nɛn -a. 'Ka "trɔɛn "tɔ -a wei lɛ!»

⁶ Zɪ -a -srunɔn wei zɪɛ -a 'man bɛ, "klan -sɛn o ji, o tɛɛla 'o 'kɔlɛnɛn, ɛn 'o yra blula.

⁷ Pian Zozi pli o man, e klɛ o man, ɛn e -wlɛ 'nan: «Te 'ka "klan dɪ! 'Ka 'wluan lou!»

⁸ -A -nan nɛn 'o 'wulo wluan lou, ɛn o Zozi 'yɪ 'e 'saza.

⁹ Zɪ o ya 'sinan pɔn da -e 'o -sɔɔn "ji "bɛ, ɛn e 'wɪ 'pla 'e -srunɔn lɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka "sia -a -nan yinan 'gɔɛ, te 'ka -nan sɛɛ wɔ min lɛ dɪ, -trilii -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

¹⁰ -A -nan nɛn -a -srunɔn 'wɪ laabɔ -yrɔ. Waa laabɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn 'fluba 'ci vɪnɔn "o 'nan, Eli 'bɛ -taa 'e 'flin 'vaa -e min 'sizan 'wɪ 'ji 'e 'ta?»

¹¹ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Wee tin a 'nɔnnɔn. Eli 'bɛ -taa 'e 'flin, -e 'e fɛnɔn pɛɛnɔn -tɔɔla 'e "pa 'ji.

¹² Pian maan ve 'cɛɛ 'nan, Eli -ta 'va, ɛn wa 'a 'silɛa min -a dɪ. 'Wɪ nɛn o cɪ "va "bɛ, waa drɛ -yrɛ. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ bɔa 'an 'bɔ Blamin -pɪ man, 'an yra ye -wɔ.»

¹³ -A -nan nɛn -a -srunɔn -a -ci 'man 'nan, min -batize drɛzan Zan -le 'wɪ nɛn yaa 'vɪ.

*Zozi -yv -wliɔ 'si 'nɛn 'tɔ -sru
(Mk 9.14-29; Lk 9.37-43)*

¹⁴ Minnɔn nɛn o cɪ Zozi 'pɛnnan bɛ, Zozi 'lee 'e -srunɔn yaaga 'bɔ o man, ɛn min -tɔ -ta 'e "po "sran Zozi 'wlu, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan:

¹⁵ «Minsan, 'an 'pɪ nyrinda 'e 'sɛn 'i da! -Tɔwli "cɛ a "man, ɛn e ya 'e yra yɪnan -yrɔ "wliɔ. Tɔ -mie man bɛ, yaa -tɛa 'tɛ 'va, ɛn tɔ -mie man bɛ yaa -tɛa 'yi 'va.

¹⁶ An -ta -a 'i -srɪnɔn lɛ, wa'a -kɔlɛlɛ -a 'belidɪ -a dɪ.»

¹⁷ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «-Naagɔnɔn, 'cee yi -tɛradɪ Bali da "ka "dɪ, ɛn ka 'wɪ 'wliɔ "dra. 'An "koe -nyaan 'ka man 'e "tun. Tɔ wɛa nɛn maan dra "nyian 'ka 'va? 'Ka 'ta 'nɛn 'bɔ 'a 'gɔ!»

¹⁸ ɛn Zozi 'a 'vɪ 'yɔ -wliɔ zɪɛ -yrɛ 'nan: «'I 'si 'nɛn 'gɔɛ -a -sru.» E 'si -a -sru ɛn 'nɛn zɪɛ e beli 'nun.

¹⁹ "Bɛ -sru, zɪ Zozi 'lee 'e -srɪnɔn 'fɔ 'o 'saza bɛ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn kɔ'a -kɔlɛlɛ -yɔ -wliɔ zɪɛ -a -pindɪ -a dɪ?»

²⁰ ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn, -yee "wɛan ka'a -kɔlɛlɛ -a drɛdɪ -a dɪ. Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -te 'cee yi -tɛradɪ Bali da a "wɛnnɔn "le fei fɛ 'wlɛ "wɛnnɛn -tɔ -le 'wɪ 'zɔ bɛ, kaa ve pɔn 'labɛ -yrɛ 'nan: <'I 'sɔra fɛ 'gɔɛ -a -nan 'i 'trɔa -mien>, yaa dra. 'Wɪ 'tɔ 'ka 'kɔan, te ka'a 'kɔlaman -a drɛdɪ -a dɪ.

²¹ ['Pian -yɔ -wliɔ zɪɛ, min fɛ "sɔan, e Bali trɔ "baa 'vaa ɛn e -kɔlaman -a -pindɪ -a min -sru.»]

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluannan -kanɔn 'va wɪ 'vɪ "nyian

(Mk 9.30-32; Lk 9.43-45)

²² Yi -tɔ da te Zozi 'lee 'e -srɪnɔn a ciɪnan Galile 'lɛglɔn 'ji, ɛn Zozi -a 'vɪ -wlɛ 'nan: «'An 'bɔ Blamin -pɪ bɛ, o "ta -daa 'an -nɔnlɛ minnɪn lɛ,

²³ -e 'waan 'tɛ. -A yi yaagazan da -e 'an 'wluannan 'kanɔn 'va.» 'Wɪ zɪɛ yaa -srɪnɔn 'ta drɛ 'trɔdrɔ 'kpa.

Zozi 'lee Pieri 'sukɔlɛ -pan 'wɔ

24 Le -tudu pɛɛnɔn man bɛ Zuif 'nɔn nɛn -klɔnmɔnnun -a bɛ, o "lala -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a. -Yee "wɛan yi -tɔ da, zɪ Zozi 'lee 'e -srɔnɔn 'bɔla Kapanamo bɛ, minnɔn nɛn o "lala zɪɛ -a "sia bɛ, o pli Pɪɛri man, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «"Lala nɛn minnɔn -a -nɔan Bali -pan 'kɔn 'le vɛ -a bɛ, 'ka 'san "e -nɔan?»

25 Pɪɛri "e 'nan: «-Inyan, yaa -nɔan.»

"Bɛ-sru ɛn e wla 'kuin. -A -nan nɛn Zozi 'fɔ 'e 'flin, e 'wɪ 'gʊɛ -a laabu -yrɔ. Yaa laabu -yrɔ 'nan: «Simɔn, 'i 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da. Mingɔnnɛnnun nɛn 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, -tɪnɔn lɔ nɛn o 'sukɔlɛ "sia? 'O 'bɔ 'le 'kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ nɛn waa "sia, -baa min peenun lɔ nɛn waa "sia?»

26 ɛn e 'nan Zozi lɛ 'nan: «Min peenun lɔ nɛn waa "sia.»

Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, wa'a sia 'o 'bɔ 'le 'kɔnnɛn 'nɔn 'lɔ dɪ.

27 'Pian -te kʊa drɛ ɛn 'wɪ 'nan o man bɛ, e 'ka "yi 'dɪ. -Yee "wɛan 'i 'kʊ 'yi man, 'i -kopa -fɔla 'yia. Pɔ tɛdɛ nɛn e -kopa zɪɛ -a "siala bɛ 'i -tɛ. 'I yie 'tɔ -a 'le! 'Lein 'wɛ nɛn -nan bɛ, 'i 'si -e 'i -nɔn -wɛ 'mɛn vɛ 'lee 'yie vɛ -a.»

18

*-Tɪɛ cɪ Zozi -srɔzan -dan a?
(Mk 9.33-37; Lk 9.46-48)*

1 Tɔ zɪɛ -a man nɛn, Zozi -srɔnɔn pli "man, ɛn waa laabu -yrɔ 'nan: «-Tɪɛ cɪ min -dan a Bali -le mingɔnnɛn trɛda?»

2 Zozi 'nɛn "wɛnnɛn 'tɔ laabu, yaa -tɔ o yei.

3 ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɪh 'a 'nan, -te ka'a lilɛa -e 'ka 'fli drɛ "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ dɪɛ, ka'a 'ko Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ.

4 'Pian min nen 'e 'fli drε "wεnnōn bε, Bali -le mingōnnen trεda, e ya min -dan a.

5 En min oo min nen e min nen "le 'nen "wεnnen 'zυ -gυ -a 'kun tıglı 'mεn "wεan bε, te 'an 'bō nen yaan 'kun tıglı.»

*'Ka drε "yi -e 'ka vıle 'ka 'si Zozi -sru "dı!
(Mk 9.42-48; Lk 17.1-2)*

6 «Minnun nen o yi -tεala 'an da "le nannannun -le 'wı 'zυ bε, min oo min nen yaa drε εn -a -tōwli "cε 'si 'an -sru "bε, -a "yi mlin -e 'o 'kōlεbu -dan -fō -a 'klan -e 'o -fō jemie -va.

7 'Wı -taa "bōlε 'trεdanōn 'gυε o man, kōō -wεε dra -e 'mεn minnun 'o 'si 'an -sru. 'Wınun nen waa -maan 'lōō -e min 'e 'si 'an -sru "bε, o ya 'trεda "kaga. 'Pian min nen yaa drε εn 'mεn min -tυ 'si 'an -sru "bε, 'wı -taa "bōlε -a san man.

8 -Yee "wεan maan ve 'cεε 'nan, -te 'i 'pε, -te 'bε "cεε dı 'i 'cεin 'bε -maan i 'wı 'wlıdı "dra bε, 'i 'cεn -e 'i tuv -kōōbli. Kōō -te i -kυ Bali va 'i 'pε ponεn 'a, -te 'bε "cεε dı 'i cεin ponεn 'a 'i man bε, -a "yi mlin 'i 'pε "fli 'lee 'i 'cεin "fli 'o 'fō 'i man -e 'wei 'tuv 'tε 'va bε, -a da.

9 En -te 'i yie 'bε -maan 'i 'wı 'wlıdı "dra bε, 'i 'si "ji, -e 'i tuv -kōōbli. Kōō -te i -kυ Bali va yie 'tōwli "a bε, 'bε "yi mlin 'i yie "fli 'o 'fō "ji, -e 'wei 'tuv 'tε 'va bε -a da.

10 'Ka drε "yi! Minnun nen o yi -tεala 'an da "le nannannun -le 'wı 'zυ bε, te 'ka o drε 'ka 'pεla koda dı! Kōō maan ve 'cεε 'nan, Bali -le 'pasianōn nen o yie -tōa "minnun zıε o va bε o ya bodrun funnin 'o 'tōdı 'an "tı "nen laji bε -a 'lε. 'Wı nen e bōa "minnun zıε o man bε -e 'o -nan 'sinan 'pa -yrε.»

*-Te min 'wı 'wlıdı drε bε, waa dra 'kō?
(Lk 15.3-7)*

11 [«'An 'bɔ Blamin -pɪ an -ta 'nan -e 'an minnun nɛn o 'san bɛ o 'si 'wɪ 'jɪ.]

12 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Min -tʊ -le 'bla a -yaa tʊ, ɛn -a -tʊ 'san "va. Yaa dra 'kɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, 'bla -fuba 'sɔrasɪɛn 'wɛ 'sɔrasɪɛn bɛ e 'o "tʊɛ zɪɛ, -e 'e 'kʊ 'bla -tʊ nɛn e 'san bɛ -a -wɛɛ.

13 -Te yaa 'yɪ bɛ, -a ci "nranman. Ci "nran zɪɛ e -ciala 'bla -fuba 'sɔrasɪɛn 'wɛ 'sɔrasɪɛn nɛn wɑ'a 'sanɛ dɪɛ, -wee ci "nran nɛn waa -nɔan min lɛ bɛ -a da.

14 'Ka "tɪ "nɛn laji bɛ, 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -a 'bɔ nɛn yaa dra. -A ci 'sɔ "cɛɛ 'nan, minnun nɛn o yɪ -tɛala 'an da "le nannannun -le 'wɪ 'zʊ bɛ, o -tʊwɪ "cɛ 'e 'san "va "dɪ.

15 -Te 'i bɔɛzan -tʊ nɛn e ya 'an -sruzan 'a "le 'yie 'wɪ 'zʊ 'nan e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'yie bɛ, 'i 'kʊ "va -e 'ka 'nan wɪ vɪ 'ka "fli yei. -Te yei wei 'man bɛ, te yie drɛ ɛn 'ka yei "sɛn 'e cin va.

16 'Pian -te e 'ka "va 'nan 'yei wei maan "dɪɛ, 'i min -tʊ 'pa 'i 'va, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ 'i min "fli 'pa 'i 'va, -e 'ka 'kʊ 'wɪ zɪɛ -a -pɛ 'pa 'e cin man o yie man.

17 -Te e 'ka "vale 'e 'o 'wei maan "dɪɛ, 'i 'wɪ zɪɛ -a 'pla -leglizinɔn lɛ. ɛn -te e 'ka "vale 'e -leglizinɔn wei maan "dɪɛ, 'i "bʊɪ zɪɛ -a 'sia 'sɪɛn "le min nɛn e 'ka Bali -le 'nennun va dɪɛ, -yee 'wɪ 'zʊ.

18 Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, fɛ oo fɛ nɛn kaa ve "man "cɛjɛ 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te o -cɛjɛ 'vɪ "man laji. ɛn fɛ oo fɛ nɛn kaa "kuan 'ka 'pɛ "fli "a 'trɛ 'gʊɛ -a da bɛ, te waa 'kun o -pɛ "fli "a laji.

19 ɛn maan ve "nyian 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, -te ka ya min "fli ɛn 'ka 'ci drɛ -tʊwɪ, ka 'wɪ 'tʊ laabʊ 'an "tɪ "nɛn laji bɛ -yrɔ "bɛ, yaa -nɔan 'cɛɛ.

20 Kɔɔ -te min "fli, min yaa 'o cin yɪ 'nan -e 'waan 'tɔ drɛ -dan bɛ, an ya o yei.»

*-Mε "le "wεan nen Zozizan 'e bεzan man wι "cεa?
(Lk 17.4)*

21 En Pieri -a laabv -yrɔ 'nan: «Minsan, min nen e ya 'i -sruzan 'a "le 'mεn 'wι 'zɔ bε, -te e 'wι 'wliɔ drε 'mεn bε, maan "cεa -yrε 'e 'pa -a wεa? 'An 'cε -yrε -trilii 'e 'pa -a 'sɔravli?»

22 Zozi "e -yrε 'nan: «Yi'a dra 'e 'pa 'sɔravli "cε "ɔi, 'pian 'i drε -trilii -fuba 'sɔravli 'pa 'sɔravli.

23 Fε -le "wεan nen an 'wι zιε -a 'vι bε, -nyren 'gɔ: Bali -le mingɔnnεn -bliɔ min da bε, e ya "le 'nan mingɔnnεn -tv 'bε 'vι 'e 'wlunɔn lε 'nan, 'yee fiennun nen o da bε, 'o 'ta -e 'e "nrɔn!

24 Zi yaa "nrɔndi 'sia bε, εn o -ta min -tv -a -yrε. 'Bε 'ta fiεn bɔa -mlinyɔn (1.000.000) "kaga.

25 Min zιε fε -tv 'ka -yrɔ -e 'e -yee "lala 'bɔ bɔla dι. -A -nan nen mingɔnnεn zιε e 'nan, 'o min 'bɔ 'tan, 'o -a nan 'lee 'yee 'nennennun -tan. En "nyian bε, o -a yife pεεnɔn 'tan -e 'o 'yee "lala -mie bɔla.

26 Min zιε e "po -sɔɔn mingɔnnεn bε -a 'wlu, εn e -yrε 'nan: <'An 'san, 'i yra 'si! 'I tv -kɔɔn 'mεn "nyian! An 'yie "lala -wεε "man -bleble -e 'an pεεnɔn bɔla 'yie.>

27 -A nyrinda -sεn mingɔnnεn zιε -a da, εn e fiεn pεεnɔn 'bɔ 'cε -yrε, εn e 'si "man.

28 "Yεε -kv bε, min -tv nen o 'nyranman -tɔwli "paa 'e cin va bε yaa 'yι. -Yee "lala "wεnnεn a 'bε 'lɔ fiεn -ji. Yaa -blɔ man sɔ 'kun, εn e 'nan -yrε 'nan: <'Mεn "lala nen 'i 'lɔ bε, 'i -nɔn 'mεn!>

29 Min zιε e "po -sɔɔn "wlu, εn e toba -fɔɔdι 'sia, -yrε. E 'nan: <'I yra 'si! 'I tv -kɔɔn 'mεn! An 'yie "lala -wεε "man -bleble -e 'an pεεnɔn bɔla 'yie.>

30 'Pian ya'a 'wɪɛ "man "fo "dɪ. E -kʊ -a -fɔɛ -pʊ 'kuin. Min zɪɛ, e 'cɛn -yee "lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

31 -A bɔɛnʊn -mienʊn nɛn o 'nyranman "paa waa 'e cin va bɛ, waa -nan 'yɪ. 'Wɪ zɪɛ e o 'kan ɛn o -kʊ -a 'sinan 'palɛ mingɔnnɛn ɛ.

32 -A -nan nɛn mingɔnnɛn 'e 'suzan zɪɛ -a laabʊ "nyian, ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: <'An 'suzan, i ya 'tɛɛ -wɪdɪ! I toba -fɔ 'mɛn -yee "wɛan fɪɛn nɛn 'i da bɛ, maan pɛɛnɔn 'cɛ 'yɪɛ.

33 'I bɔɛzan nyrinda "sia paan "le 'mɛin nyrinda 'si bɛ -yee 'wɪ -zʊ!>

34 'Bli 'fɔ mingɔnnɛn zɪɛ -a ji -wɪdɪ, ɛn yaa -nɔn minnʊn ɛ 'nan 'o 'kʊ 'tɛ 'pa "da -pʊ 'kuin. E cɛɛn -yee "lala -nɔndɪ man 'vaa ɛn 'e bɔla.

35 -A -tʊwɪ "nɛn "nyian 'cee vɛ -a. -Te ka'a cin man wɪ 'cɛɛ 'ka 'ci 'fɪdaa 'a dɪɛ, 'an "tɪ "nɛn laji bɛ 'wɪ 'tʊwɪ zɪɛ -nyrɛn yaa dra 'cɛɛ.»

19

Zozi 'wɪ tin 'ba li bɔladɪ da (Mk 10.1-12; Lk 16.18)

1 Zɪ Zozi cɛɛn 'wɪnʊn zɪɛ -a "paadɪ man 'e -srʊnɔn 'ji bɛ, e 'si Galile, ɛn e -kʊ Zude 'lɛglɔn 'fʊɪ nɛn Zudan 'yɪ -sru 'zia bɛ -a -ji.

2 Min "kaga "kʊla -a -sru, ɛn minnʊn nɛn -cɛ cɪ o man bɛ e o beli.

3 -A -nan nɛn Farizɛn 'nɔn pli "man. O 'wɪ laabʊ -yrɔ -a wei 'kundɪ -le "wɛan. Waa laabʊ -yrɔ 'nan: <-Cee -pei -tɔ wɪ -a -si -nɔn 'nan min -kɔlaman 'e nan bɔala 'wɪ pɛɛnɔn 'ji 'e "tun?>

4 ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: <'Wɪ nɛn e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ, ka'a ta vɪɛ dʊʊ? E ya 'e 'crɛn

-tɛdɪ 'nan, 'trɛda pou sianan "bɛ, Bali -klɔnmɔn drɛ
'o 'vale lɪmɔn -a.

⁵ ɛn Bali -a 'vɪ "nyian 'nan:

«-Klɔnmɔn "sia 'e "tɪ 'lee 'e "bʊ "srɔn,
-e 'e lɛa 'e nan man,
te o drɛ min -tɔwli "a.»

⁶ O 'ka "nyian "le min "fli "le 'wɪ 'zʊ dɪ, 'pian te o drɛ
min -tɔwli "a. Min "fli zɪɛ Bali o 'pa 'e cin man. Te
min 'e o 'cɛn 'e cin man "fo "dɪ!»

⁷ ɛn Farizɛn 'nɔn -a laabʊ -yrɔ "nyian 'nan: «-Mɛ
"le "wɛan nɛn Moizi -a crɛn -tɛ "mɛn 'nan, min -
kɔlaman 'e nan bɔala, 'pian yaa 'fluba dra -e 'e -nɔn
-yrɛ 'vaa -e 'e bɔla?»

⁸ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka "trɔɛn "a "yuyu, -yee
"wɛan nɛn Moizi -si -nɔn 'cɛɛ 'nan 'ka lɪ bɔla. 'Pian
'trɛda pou sianan "bɛ, 'wɪ zɪɛ e 'ka -nan dɪ.

⁹ 'An 'bɔ maan ve 'cɛɛ 'nan, min oo min nɛn 'e nan
'bɔla, te -kɔnnɛn -wɛɛdɪ man "cɛɛ dɪ, ɛn e lɪ pee 'pa
bɛ, te e 'wɪ 'wɪdɪ drɛ 'e nan 'tʊdɪ -a ɛn e lɪ pee wɛɛ.»

¹⁰ ɛn -a -srɔnɔn 'a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Te 'wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ
-klɔnmɔn 'lee lɪmɔn yei "bɛ, "te e ya 'wɪ "yi "a -e min
'e vɪɛ 'e lɪ 'pa dɪ!»

¹¹ Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «'Wɪ nɛn an "sia -a vɪnan
'gʊɛ, min pɛɛnɔn 'ka -a -ci maan dɪ, 'pian minnɔn
nɛn Bali -a -ci 'si -wlɛ "bɛ, -wɛɛ -ci maan.

¹² Min -mienun a bɛ, o "bʊ "o -ya te o 'ka -klɔnmɔn
-a dɪ. ɛn min -mienun a bɛ, min 'bɛ o "saa -e 'o 'si -
klɔnmɔn -va. ɛn min -mienun a bɛ, o 'ka "vale 'o lɪ
"paa dɪ -e 'o Bali -le 'nyranman 'pa 'kpa. Min nɛn e
'wɪ 'ci maan "bɛ 'e man.»

Zozi -fɛa 'vɪ nannannun man

(Mk 10.13-16; Lk 18.15-17)

¹³ Minnɔn a -tanannannannun -a Zozi lɛ, -e 'e 'pɛ
'pla o da, -e 'e Bali trʊ 'ba -wlɛ 'nan Bali 'e -fɛa vɪ o

man. -A -nan nɛn -a -srɛnɔn 'si -tɔ -wɔ 'nan 'o 'li 'o da.

14 ɛn Zozi "e 'nan -wɛ 'nan: «'Ka nannannun 'tɔ 'o 'ta 'an 'va, te 'ka 'si -tɔ -wɔ "dɪ! Kɔɔ minnɛn nɛn "le -wee 'wɪ 'zɔ bɛ, Bali -le mingɔnnɛn trɛ a -wee vɛ -a.»

15 'E 'pɛ 'pla o da. "Bɛ -sru ɛn e -kɔ fɛ pee -nan.

-Gobonɛn fɛzan -tɔ -le 'wɪ

(Mk 10.17-31; Lk 18.18-30)

16 Yi -tɔ da bɛ, -gobonɛn 'tɔ pli Zozi man, ɛn e 'wɪ 'gɔɛ -a laabɔ -yrɔ. Yaa laabɔ -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan! 'Wɪ "yi "kɔ "nɛn maan dra, -e an 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ -a yi?»

17 Zozi "e -yrɛ 'nan: «-Mɛ "le "wɛan nɛn yia laabo 'an 'lɔ 'nan, 'wɪ "cɛn 'bɛ cɪ "yi -e 'i drɛ? Bali -tɔwli 'bɛ cɪ "yi. -Te i ya "vale 'i 'belidɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, -a ye bɛ, 'i 'ta wɔla -yee -pei -tɔ wɪnɛn da.»

18 ɛn -gobo zɪɛ yaa laabɔ Zozi 'lɔ 'nan: «-Yee -pei -tɔ wɪnɛn 'bɔ "cɛn?»

ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «Te 'i drɛ min -tɛzan -a dɪ! Te 'i min nan -wɛɛ "dɪ! Te 'i crin wɔ dɪ! Te 'i 'wlu -sɛn min man dɪ!

19 'I yie 'e 'nan 'i "tɪ 'lee 'i "bɔ "man! ɛn 'i bɔɛzan -tɔ yi "yi "le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

20 -Gobonɛn bɛ, e 'nan Zozi ɛ 'nan: «'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -a da nɛn an 'ta wɔla. -Mɛ "wɪ 'bɛ klɪ 'an man "nyian?»

21 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Te i ya "vale 'yie 'wɪ 'e 'kɔn tɪgɪ Bali 'lɛ bɛ, 'i 'kɔ, fɛnɛn nɛn 'i 'lɔ bɛ, 'i -tan, -e 'i man "lala -pli 'yalɛ -tɛnɔn man. E ya "le i ya 'i yɪfɛ planan "laji. "Bɛ -sru -e 'i -sɔɔnla 'an -sru.»

22 Zɪ -gobonɛn 'wɪnɛn zɪɛ -a 'man bɛ, -a 'ta drɛ -trɔdrɔ, ɛn e -kɔdɪ 'sia. -A yɪfɛnɛn a "kaga "le "wɛan.

23 En Zozi 'a 'wɪ 'e -srɯnɔn lɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, fɛzan -le drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, e ya 'plɛblɛ.

24 En maan ve "nyian 'cɛɛ 'nan, -wi -dan nɛn waa laabo shamo bɛ, ya'a -kɔlaman -wladɪ -a 'mɛnzrɛn -yrɛ ji dɪ. -A -tɔwli "nɛn "nyian fɛnɔn 'le vɛ -a. Drɛdɪ Bali -le mingɔnnɛn trɛdavɛ -a bɛ, e ya -wɔ 'plɛblɛ 'wɪdɪ.»

25 Zɪ -a -srɯnɔn 'wɪnɯn zɪɛ -a 'man bɛ, e wla o man -wɪdɪ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan: «-Te 'bɛ a zɪɛ, -tɪɛ -kɔlaman -e 'e 'si 'wɪ 'ji "mɛn?»

26 Zozi o -nanjɛɛn, ɛn e 'nan -wɛ 'nan: «Min 'ka 'kɔlaman 'e 'fli 'sɪdɪ -a 'wɪ 'ji dɪ, 'pian Bali -kɔlaman 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ -a.»

27 -A -nan nɛn Pɪɛri "e -yrɛ 'nan: «Kv 'si fɛ pɛɛnɔn -sru, ɛn kv sɔɔnɪa 'i -sru. -Mɛ "nɛn "kv "ye -ji?»

28 En Zozi e 'nan -wɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tɔ nɛn fɛnɯn pɛɛnɔn dra 'e 'trɛ, te 'an 'bɔ Blamin -pɪ an ya 'an -nyrandɪ 'mɛn tin 'ba pɛɪn -dan da bɛ, kaa nɛn ka 'ta 'wɔla 'an -sru "bɛ, ka -kɔan 'ka -nyrandɪ "nyian mingɔnnɛn pɛɪn -fuda "fli "da, ɛn cɛɛ Izraɛl 'lɛglɔn 'fuda "fli "le tin "baa.

29 En min oo min nɛn 'mɛn "wɛan e 'si 'e 'fla, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e 'si 'e "bɔɯnɯn -sru, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e 'si 'e "blunɯn -sru, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e 'si 'e "tɪ 'lee 'e "bɔ -sru, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e 'si 'e nan 'lee 'yee 'nɛnnɯn -sru, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ e 'si 'yee -yɔ -sru "bɛ, -a san zɪɛ yaa pɛɛnɔn zɪɛ -a ye 'e 'pa -a -yaa tɔ. En 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e dra -yee vɛ -a.

30 Minnɯn nɛn o -trɔa 'si 'lɛ bɛ, o "kaga -taa "fɔlɛa "da, ɛn minnɯn nɛn o -fɔla "da "bɛ, o "kaga -taa "drɛlɛ -si 'lɛnɔn 'a.»

20

'Nyranman 'panən 'man-kənnən

¹ Z₁ Zozi 'w₁ z₁ε -a 'v₁ bε, εn e -kənnən "tu -fə -w₁ε. Yaa 'v₁ -w₁ε 'nan: «Bali -le mingənnən -blidi min da bε, -nyrən 'g_v, e ya "le fei san -tu 'bε 'bəla bodrun puunən εn e minnun -wεεdi 'sia 'nan -e 'o 'k_v 'nyranman 'pa 'yee rεzən fei.

² E min -mienun 'y₁, εn o wei drε waa -tu 'nan yi -tu nyranman -pan nən 'e -nəan -w₁ε. En o -k_v 'yee fei z₁ε -a da.

³ E 'bəla "nyian te bodrun yidε wluan loulou 'kpa. En e min -mienun 'y₁ 'o -nyrandi -guada, te 'nyranman 'ka -w₁ə -e 'o 'pa di.

⁴ En "e 'nan -w₁ε 'nan: <'Ka 'k_v 'nyranman 'pa 'mən fei! Maan man -ko "paa 'cεε.>

⁵ -A -nan nən minnun z₁ε o -k_v -yee rεzən fei.

Fei san z₁ε e 'bəla "nyian te yidε 'bə min -win -ji 'sεzε, εn e 'bəla "nyian te funninmlan yidε tεnla. Minnun nən e 'bə o man bε, 'w₁ 't_vw₁ z₁ε -nyrən yaa 'v₁ -w₁ε.

⁶ Z₁ yidε 'pla plə da bε, εn e 'bəla "nyian, e 'bə min -mienun man -guada, εn yaa laabv -w₁ə 'nan: <-Mε "le "wεan nən ka -f_v 'ka -nyrandi bodrun 'trilii funninmlan, εn ka'a 'nyranman 'tu 'palε di?>

⁷ O 'nan -yrε 'nan: <Min -tu 'ka 'k_v 'silε 'nan 'k_v 'yee 'nyranman 'pa di.>

En fei san "e 'nan -w₁ε 'nan: <'Ka 'k_v 'nyranman 'pa 'mən rεzən fei!>

⁸ Z₁ funninmlan 'pla bε, εn fei san z₁ε e min nən e y₁ε -təa 'yee 'nyranman 'panən 'va bε -a laabv. E 'nan -yrε 'nan: <'I 'nyranman 'panən pεenən laabv -e 'i o -ko 'pa. 'I 'sia minnun nən o -fəla "da "bε o da -e 'i 'le 'sran minnun nən o -trəa -si 'lε bε o da.>

9 -A -nan nɛn minnun nɛn o -ku 'nyranman 'palɛ te yidɛ 'pla plɔ da bɛ o -ta, ɛn e yi -tu nyranman man "lala -nɔn o pɛɛnɔn lɛ.

10 Yaa drɛ zɪɛ -trilii ɛn e 'bɔ minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ o da. -A -cin a o ji 'nan 'o -kopa -taa 'ciɪɛa "da, 'pian yi -tu nyranman man "lala nɛn waa 'yi 'o pɛɛnɔn.

11 -A -nan nɛn o 'wɪ 'blidɪ 'sia fei san va.

12 Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «Minnun nɛn o -ta 'e -fɔla "da 'gʊɛ, wa'a 'mɔnlɛ 'nyranman 'panan "fo "dɪ. 'Kʊ 'bɔ nɛn kʊ 'nyranman 'pa yi -tu "fo, ɛn kʊ -fʊ yidɛa "trilii bɛ, i 'kʊ 'pan 'bɔ waa 'e cin man. -Mɛ "le "wɛan yaa drɛ zɪ?»

13 ɛn fei san 'wɪ 'si "va o va min -tu lɛ. Yaa 'vɪ -yrɛ 'nan: «An bee! Ma'an 'wɪ 'wɪdɪ "drɛɪɛ 'yɪɛ dɪ. Yi -tu nyranman "lala da nɛn 'kʊ wei -tria, -njɛɛ dʊv?»

14 -Yɛɛ cɪ 'yie vɛ -a, 'i 'si -e 'i 'kʊ. Min nɛn e -fɔla "da "bɛ, -te maan -ko "paa "le 'yie 'wɪ 'zʊ oo, e "siala 'an 'bɔ 'a.

15 'Wɪ nɛn e 'sɔ 'an 'ji bɛ, -a 'bɔ nɛn maan dra 'an yɪfɛ -a. -Te an "yi drɛ min lɛ bɛ, -mɛ drɛ -a 'wɪ "naan 'i man?» »

16 ɛn Zozi 'a 'le 'sran -wlɛ 'nan: «Minnun nɛn o -fɔla "da "bɛ, zɪ o -taa "drɛɪɛ -si 'lɛnɔn 'a zɪɛ, ɛn minnun nɛn o -trɔa -si 'lɛ bɛ, zɪ o -taa "fɔɪɛa "da zɪɛ.»

Zozi 'e 'kanan 'lee 'e wluandi -kanɔn 'va wɪ 'pa yaagazan 'vɪ

(Mk 10.32-34; Lk 18.31-34)

17 Zozi 'lee 'e -srunɔn a -kɔnan Zeruzalɛm. -A -nan nɛn Zozi 'e -srunɔn 'fuda "fli laabʊ 'o 'saza, ɛn e 'nan -wlɛ 'nan:

18 «-Kaa "ta -ko Zeruzalɛm 'gʊɛ, minnun 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn lɛ. O tin -tɛa 'an da -e 'an 'ka -a 'wɪ 'ji.

19 Waan -nɔan "minnun nɛn o 'ka Zuif 'nɔn 'a dɪe -wɫɛ. Minnun zɪɛ waan sɛɛ wo, waan -sɔan -ngble -a, ɛn waan -pɛinman yiba "plan da -e 'an 'ka. 'Pian -a yi yaagazan da bɛ, -e 'an 'wluan -kanɔn 'va.»

*Zaji 'lee 'e "bɪ Zan bɛ, o "bɪ "fɛ -tv -si laabɪ Zozi 'lɔ
(Mk 10.35-45; Lk 22.24-27)*

20 "Bɛ -sru ɛn Zebede nan pli Zozi man 'o 'vale -yee 'nɛnnun -a. E "po sɔɔn Zozi 'wlu 'nan -e 'e 'wɪ 'tv -si laabɪ -yrɔ.

21 ɛn Zozi 'a laabɪ -yrɔ 'nan: «-Mɛ 'va nɛn i cɪ?»

Lɪ zɪɛ e 'nan Zozi ɛ 'nan: «'Mɛn 'nɛnnun "fli 'gʋɛ, tv nɛn i dra mingɔnnɛn -a bɛ, 'i 'wɪ "man -e 'o -nyran 'i "srɔn. -A -tv 'e -nyran 'i 'pɛ "yi "da, -e -a -tv 'e -nyran 'i 'pɛ bɪ da.»

22 ɛn Zozi 'e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Wɪ nɛn ka cɪ -a laabɔnan bɛ, ka'a 'ci tɔa dɪ. 'Wɪ yɪdɪ nɛn e "ta -daa "bɔɫɛ 'an man bɛ, 'ka 'wulo "sɔa "wlu?»

ɛn -yee 'nɛnnun 'bɔ -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «-Inyan, 'ku 'wulo "sɔa "wlu.»

23 Zozi 'e 'nan -wɫɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, 'wɪ nɛn e "ta -daa "bɔɫɛ 'an man 'gʋɛ e bɔa "nyian "cee "man. 'Pian -nyrandɪ 'an 'pɛ "yi 'lee 'an 'pɛ bɪ da bɛ, 'an 'bɔ "cɛɛ -si -nɔan "min lɛ dɪ. Minnun nɛn 'an "tɪ -a pla o 'tɔ man bɛ -wee vɛ 'bɛ cɪ -a.»

24 Zozi -srɛnɔn 'fu nɛn o -fɔ bɛ, zɪ o 'wɪ zɪɛ -a 'man bɛ, ɛn 'bli 'fɔ o ji Zan 'lee 'e "bɪ Zaji man.

25 -A -nan nɛn Zozi o pɛɛnɔn laabɪ, ɛn e 'nan -wɫɛ 'nan: «Kaa -tɔa 'nan, 'trɛda mingɔnnɛnnun min "paala -sa wɪ -a. ɛn minnun nɛn o cɪ min -dandannun -a bɛ, o -va -ble minnun da.

26 'Pian te 'wɪ zɪɛ -nyrɛn 'e 'kɔn 'ka yei "dɪ. Min oo min nɛn e ya "vale 'e dra min -dan a 'ka yei "bɛ, 'e 'fli 'pla 'ka pɛɛnɔn 'wlu o 'sudɪ -a!

27 En min oo min nen e ya "vale 'e dra 'ka 'tazan -a be, 'e 'fli dre 'ka peenon 'le non -a!

28 Wɪ 'tɔwli zɪe -a 'bɔ nen an 'bɔ Blamin -pɪ maan dre. Ma'an 'talɛ 'nan -e minnun 'waan 'su dɪ, 'pian an -ta 'nan -e 'an minnun 'su. En an -ta 'nan -e 'an 'ka -e min "kaga 'o 'sɔ Satan -le 'pleble 'lɔ.»

*Zozi yie 'winon 'fli yie 'le 'sɔ
(Mk 10.46-52; Lk 18.35-43)*

29 Zi Zozi 'lee 'e -srunon 'si Zeriko be, min "kaga 'kpa sɔnla o -sru.

30 Yie 'winon "fli "a 'o -nyrandɪ -si man, waa 'man 'nan Zozi a ciɪnan, en o -paandɪ 'sia. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kɔ nyrinta 'e 'sen 'i da!»

31 En minnun paan o da 'nan 'o 'lebo 'pla da. 'Pian yie 'winon zɪe o paan "nyian 'pleble 'kpa. O paan 'nan: «Minsan, David kluda min, 'kɔ nyrinta 'e 'sen 'i da!»

32 Zozi 'tɔ, e o laabɔ, en e 'nan -wɪe 'nan: «Ka ya "vale 'an dre 'cɛɛ 'kɔ?»

33 O 'nan -yrɛ 'nan: «Minsan, kɔ ya "vale 'i 'kɔ yie 'le 'sɔ!»

34 O nyrinta -sen Zozi da, -a -nan nen 'e 'pɛ kle o yie man, 'nun tɔn o yie 'le 'sɔ, en o sɔnla -a -sru.

21

*Zozi 'bɔla Zeruzalem
(Mk 11.1-11; Lk 19.28-40; Zan 12.12-19)*

1 Zozi 'lee 'e -srunon a -plinan Zeruzalem. O 'bɔ 'fla nen waa laabo Befaze be -a "srɔn. 'Fla zɪe e ya Olivie pɔn man. En Zozi 'e -srunon "fli 'pa 'sia 'o 'le.

² Yaa 'vɪ-wlɛ 'nan: «'Ka 'kʊ 'fla nɛn 'ka 'lɛ bɛ -a da!
-Te 'ka 'bɔla 'nan nun bɛ, ka -aflumun "bʊ "tʊ 'lee -
yee 'nɛn ye 'o 'baa -tɔdɪ. 'Ka o baa 'sʊ -e 'ka 'ta waa
'mɛn!

³ -Te min -tʊ 'wɪ laabʊ 'ka 'lɔ bɛ, 'ka vɪ -a san lɛ
'nan: «Minsan "e 'nan -aflumun 'wɪ a 'e man.» 'Nun
tɔɔn 'e 'pɛ sia "da -e 'ka 'ta -a.»

⁴ 'Wɪ pɛɛnɔn zɪɛ, e drɛ 'wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a
'vɪ 'e 'cɛn bɛ -a 'lɛ sɔɔdɪ -a. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

⁵ «'Ka vɪ Zeruzalɛm 'nɔn lɛ 'nan:

"Ka 'yɪɔ, 'cee mingɔnnɛn a -tanɔn 'ka 'va!

E -taala 'e man -trɔɔ.

E ya 'e -nyrandɪ -aflumun da.

-Aflumun nɛn e -trɔɔ "siala bɛ,

-a 'nɛn da nɛn e ya 'e -nyrandɪ.»

⁶ Zozi -srɔnɔn "fli zɪɛ o 'kʊ, ɛn 'wɪ nɛn yaa 'vɪ-wlɛ
"bɛ waa dreɫa "da.

⁷ O -ta -aflumun "bʊ 'lee -yee 'nɛn 'a, o 'wee sɔnɔn
-sɛn "da, ɛn Zozi -nyran "da.

⁸ Minnɔn "kaga 'wee sɔnɔn paala -a 'lɛ. ɛn min
-mienun yiba "pɛnɛnnɔn cɛɛn, ɛn waa 'pla -a 'lɛ. Zɪ
"o min -dan "siala zɪɛ.

⁹ Min "kaga yra -a 'lɛ, ɛn min "kaga -fɔla "da -a
koda, te o pɛɛnɔn plaman 'e cin va. Waa ve 'nan:

«-fɛavɛa o! -fɛavɛa o!

David kluda min -le -fɛavɛa o!

Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn

Minsan -a 'pa 'sia bɛ -a man.

Bali 'tɔ 'e drɛ -dan laji lou!»

¹⁰ Zɪ e 'bɔla Zeruzalɛm bɛ, -wee pladɪ Zeruzalɛm
'si "fo, ɛn 'flanɔn pɛɛnɔn 'man nyɔɔn -a laabʊdɪ -a
'nan: «-Tɪ nɛn min 'bɔ 'labɛ -a?»

¹¹ Minnɔn "kaga "nɛn waa si -fɔ bɛ, o 'nan: «Zozi
nɛn! Bali 'lewei vɪzan nɛn, e "sia Nazaretɪ Galile
'lɛglɔn 'ji.»

*Zozi fɛnun -tannɔn 'pin Bali -pan 'kuin
(Mk 11.15-19; Lk 19.45-48; Zan 2.13-17)*

¹² "Bɛ -sru ɛn Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin. Minnunun ɛn o ya Bali -pan fɛnun -tannan 'lee minnunun ɛn o ya -a 'lɔnan Bali -pan 'kuin bɛ, e o -pin. E "lala ta -fɔnɔn 'le 'tablonun 'lee -plablo -tannɔn 'le pɛinnun fuila "man.

¹³ ɛn e 'nan -wlɛ 'nan: «E ya e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan, Bali "e 'nan: <'Mɛn 'kɔn -kɔan 'an trɔ 'ba 'kɔn 'a.> 'Pian kaa drɛ 'cee crin wɔnan -a.»

¹⁴ "Bɛ -sru ɛn yiɛ 'winɔn 'lee minnunun ɛn o "tun "bo bɛ, o pli Zozi man Bali -pan 'kuin, ɛn e o beli.

¹⁵ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'wɪ -dandan ɛn Zozi cɪ -a drɛnan bɛ -a -nan 'yɪ. ɛn o nannannun 'yɪ "nyian te o plaman Bali -pan 'kuin -a vɪdɪ -a 'nan: «Bali David kluda min 'tɔ drɛ -dan!» -A 'wɪ 'nan o man,

¹⁶ ɛn o 'wɪ 'pla Zozi lɛ. Waa 'vɪ -yrɛ 'nan: «'Wɪ ɛn o cɪ -a vɪnan 'labɛ, yi'a maan duv?»

ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Maan maan. -Mɛ "le "wɛan ɛn ka 'wɪ zɪɛ -a laabɔ 'an 'lɔ? 'Wɪ ɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji bɛ ka'a tian -a ta vɪɛ duv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ 'nan:

<Yia drɛ ɛn nannannun 'lee 'nyɔnmlin 'nɛnnun 'i 'tɔ "yi 'vɪ.> »

¹⁷ -A -nan ɛn e o 'tɔvɪ, ɛn e 'si Zeruzalɛm. E -kɔ 'fla ɛn waa laabo Betani bɛ -a da, e 'nyin 'nan nun.

*Yiba "tv ɛn ya'a 'baa dɪɛ Zozi -a -tɛ
(Mk 11.12-14, 20-25)*

¹⁸ Tv cɛɛn bodrun ɛn Zozi Zeruzalɛm si 'sia "nyian. "Yɛɛ -kɔn -kɔnan 'sia bɛ, -a -nan ɛn dra -a -tɛdɪ 'sia.

¹⁹ E fijie yiba 'yɪ 'si man, ɛn e pli "man 'nan -e 'e 'blɔ -mie 'cɛn 'e -blɪ. 'Pian -a 'la 'saza ɛn yaa 'yɪ "da,

en e 'nan fijie yiba z1ε -yrε 'nan: «Te 'i 'blu -tɔwli 'e ba 'i man 'li "fo "dɪ!» 'Nun tɔɔn fijie yiba 'bɔ 'ka.

²⁰ Z1 -a -srunɔn 'wɪ z1ε -a -nan 'yɪ bε, o 'lebo "fɔ, en o 'nan -yrε 'nan: «E drε 'kɔ, en fijie yiba "ka 'nun z1ε?»

²¹ Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Maan ve 'cεε 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, -te ka yi -tɛala Bali da bε, en "nyian -te ka'a 'ci -fɔɔman d1ε, 'wɪ nɛn maan drε fijie yiba 'labε -yrε "bε, 'ka 'pε "sɔa -a drɛdɪ -a. En "nyian -te kaa 'vɪ pɔn 'labε -yrε 'nan: «I 'sɔra 'gɔ, 'i 'kɔ -trɔa jemie -va bε), yaa dra.

²² -Te ka yi -tɛala Bali da, en ka fε -tɔ laabɔ -yrɔ -a trɔ 'badɪ -a bε, kaa ye.»

Zozi 'le -kɔladɪ "sia nyin zia?

(Mk 11.27-33; Lk 20.1-8)

²³ "Bε -sru en Zozi 'kɔ Bali -pan 'kuin, e 'wɪ "paadɪ 'sia minnun -ji. -A -nan nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -ta, en waa laabɔ -yrɔ 'nan: «Kɔladɪ "cɛn "a nɛn i 'wɪnun z1ε -a drε? En -t1ε -si -nɔn 'y1ε?»

²⁴ Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «An 'bɔ "nyian an "ta 'wɪ 'tɔwli "cε laabo 'ka 'lɔ. -Te kaa -sru 'vɪ 'mɛn bε, -kɔladɪ nɛn an 'wɪnun z1ε -a drε 'a bε, maan -ci "sia 'cεε.

²⁵ -T1ε Zan 'pa 'sia 'nan 'e 'ta min -batize drε? Minnun 'bε 'pa 'sia, -baa Bali 'bε 'pa 'sia? 'Ka vɪ 'mɛn!»

-A -nan nɛn waa vɪdɪ 'sia 'o cin yei 'nan: «-Te -kaa 'vɪ 'nan: «Bali 'bε 'pa 'sia bε), e -taa -a laabɔε -kaa 'lɔ 'nan: «-Mε "le "wɛan nɛn ka'a yi -tɛala 'wɪ nɛn Zan -a 'vɪ bε -a da dɪ?»

²⁶ En -te -kaa 'vɪ 'nan: «Minnun 'bε 'pa 'sia bε), minnun pɛɛnɔn -taa 'wunlɛa -kaa man, kɔɔ o pɛɛnɔn Zan "siala Bali 'lewei vɪzan -a.»

27 -A -nan nen waa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «Kv'a san -tɔa dɪ.»

En Zozi "e 'vɪ "nyian -wɪɛ 'nan: «An 'bɔ "nyian min nen e -si -nɔn 'mɛn ɛn an 'wɪnɪn zɪɛ -a drɛ bɛ, ma'an -ci sia 'cɛɛ dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ 'nɛn 'klɔnmɔn "fli "man

28 «'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Min -tv a, ɛn 'yee 'nɛn 'klɔnmɔnnun a 'fili. Yi -tv da bɛ yaa 'vɪ -a ceje 'nɛnzɔn lɛ 'nan: <'Mɛn 'nɛn 'i 'kv 'nyranman 'pa cɛɛgʊ 'mɛn rɛzɛn fei.>

29 -Yee 'nɛn zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: <Ma'an 'ko dɪ. 'Pian "bɛ -sru -a ci lila, ɛn e -kv.>

30 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ yaa 'vɪ "nyian 'yee 'nɛn 'fɔla "dazɔn lɛ. 'Nɛn zɪɛ e wɪ "man. Yaa 'vɪ 'e "tɪ "lɛ 'nan: <'An "tɪ, maan 'man>, 'pian "bɛ -sru ya'a 'kʊlɛ dɪ.

31 'Nɛnnun "fli zɪɛ o yei "bɛ, -tɪɛ 'e "tɪ "ci 'sɔ wɪ drɛ?»

Minnun tanɔn nen o ci 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, o -yrɛ 'nan: <'Nɛn ceje 'nɛnzɔn nen.>

En Zozi "e 'nan -wɪɛ "nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a 'nan, 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn -tɔala 'ka 'lɛ -wɪlɔdɪ -a Bali -le mingɔnnɛn trɛda.

32 Zan -ta -si tɪgɪ -kɔɔnlɛ 'cɛɛ, ɛn ka'a yi -tɛlɛa 'wɪ nen yaa 'vɪ bɛ -a da dɪ. 'Pian 'sukɔlɛ 'sinɔn 'lee -kɔnnɛn -wɛɛnɔn yi -tɛra "da. 'Wɪ zɪɛ kaa -nan 'yi, 'pian ka'a 'wɪɛ "man -e 'ka yi -tɛra 'wɪ nen Zan -a 'vɪ bɛ -a da, -e 'ka 'si 'wɪ 'wɪlɔdɪ "drɛdɪ man dɪ.»

Zozi -kɔnnɛn "fɔ rɛzɛn fei 'panɔn man

(Mk 12.1-12; Lk 20.9-19)

33 «'Ka "trɔɛn "tɔ -kɔnnɛn "pee lɛ: Min -tv 'bɛ 'yee rɛzɛn fei 'pa, e -klɔn 'bʊ "man, e rɛzɛn 'blɔnan drɛ, ɛn e fɛ -tv drɛ, min -tɔa "da -e 'e fei 'bɔ 'ta -pin. "Bɛ -sru e fei zɪɛ -a -pɛba 'wʊ minnun lɔ 'nan 'o

'nyranman 'pa "da, te o 'yee vε -nɔan. Yaa drε zιε, εn e -ku 'lεglɔn 'kɔɔbli 'tɔ da.

34 Zi rεzεn nan tɔ 'bɔ bε, εn min zιε 'e 'sunɔn 'pa 'sia minnun nεn o 'nyranman "paa 'yee rεzεn fei bε o va, 'nan 'nyranman nεn waa 'pa bε 'o 'yee vε -nɔn.

35 Fei 'panɔn zιε waa 'sunɔn 'bɔ kuun. Waa -tɔ -sɔn, waa -tɔ -tε, εn waa yaagazan -tε -kɔlɛnun -a.

36 Fei san zιε e 'sunɔn 'pa 'sia "nyian. O "kaga "mlian minnun nεn o -ku 'e tεdε bε o da. 'Wɪ 'tɔwli zιε -a 'bɔ nεn fei 'panɔn -a drε -wlε.

37 "Bε -sru εn 'e 'pɪ 'pa 'sia o va. 'E 'ci nrɔn 'nan, o yiε -taa 'nanlε 'e 'pɪ man.

38 'Pian zi fei 'panɔn -yee 'nεn zιε -a 'yɪ bε, εn waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Min 'labε -yεε 'e "tɪ -zia -ble. -Kaa -tε, -e -zia zιε 'e drε -cee vε -a.»

39 -A -nan nεn waa 'kun, o ciɪ 'a -klɔn -sru, εn waa -tε.

40 Maan laabo 'ka 'lɔ 'nan, -te fei san zιε e -ta bε, yaa dra 'yee fei 'panɔn lε 'kɔ?»

41 Εn minnun tanɔn nεn o ci 'wɪ zιε -a mannan bε, o 'nan -yrε 'nan: «Min -wliɔnun zιε, e o -tεεman "le 'nan plɔannɔn 'le 'wɪ 'zɔ. "Bε -sru -e 'e 'yee fei -pεba wɔ min peenun lɔ. Yaa -pεba wɔ minnun nεn -te o 'nyranman 'pa, o -yee vε -nɔan 'e tɔ man bε -wlɔ.»

42 Εn Zozi -a 'le 'sran -wlε 'nan: «'Wɪ nεn 'e 'crɛn -tεdɪ Bali -le 'fluba 'ji bε, ka'a ta vɪlε duv? Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tεdɪ 'nan:

«-Kɔlε nεn 'kɔn 'tɔnɔn -a tuv 'o 'pɛla kɔda bε,

-yεε drε 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔlε -a.

Minsan 'bε drε,

εn -kɔlε zιε 'e drε 'kɔn 'pɔ -fɔ -kɔlε -a.

'Wɪ nεn Minsan -a drε bε,

e min 'plo -fɔa.»

43 Maan 'nan 'an ve 'cɛɛ 'nan, mingɔnnɛn -blɪdɪ Bali va bɛ Bali -taa -a 'silɛ 'ka 'lɔ. Yaa -nɔan 'lɛglɔn 'pee -ji 'nɔn nɛn, o 'ta 'wɔla -a wei da bɛ -wlɛ.

44 [Kɔɔ e ya 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji "nyian 'nan:

◁Min nɛn e -tria -kɔlɛ zɪɛ -a da bɛ, e -wia. ɛn -te -kɔlɛ zɪɛ e -tria min da bɛ, yaa pɔlɛ "bo.› »]

45 Zɪ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee Farizɛn 'nɔn -kɔnnɛnnun zɪɛ -a 'man bɛ, waa -tɔ 'nan 'wee 'wɪ nɛn Zozi -a ve.

46 ɛn o ya "vale 'nan 'o "kuan. 'Pian minnun -le "wɛan "klan a o ji, kɔɔ minnun zɪɛ o Zozi "siala Bali 'lewei vɪzan -a.

22

Lɪ 'pa 'fɛdi man -kɔnnɛn (Lk 14.16-24)

1 "Bɛ -sru ɛn Zozi -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wlɛ. Yaa 'vɪ -wlɛ 'nan:

2 «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gʊ. E ya "le mingɔnnɛn -tʊ 'bɛ "ta 'e 'pɪ -le lɪ 'pa "fɛdi dra.

3 Minnun nɛn e "fɛdi zɪɛ -a 'wɪ 'vɪ -wlɛ "bɛ, e 'e 'sunɔn 'pa 'sia 'nan 'o 'kʊ o laabʊ. 'Pian wa'a 'wlɛ "man -e 'o -ta "fɛdi da dɪ.

4 ɛn e 'e 'sunɔn 'pee 'pa 'sia "nyian. E 'nan -wlɛ 'nan, 'o vɪ minnun zɪɛ -wlɛ 'nan: ◁An cɛɛn -a drɛdɪ man. An trinun tɛɛ, ɛn an 'blanun tɛɛ. -A pɛɛnɔn 'man, -yee "wɛan 'ka 'ta "fɛdi da!›

5 'Pian o 'wɪ zɪɛ -a -fɔla 'o "trɔɛn -sru. O -mie -kʊ 'wee fei, ɛn o -mie -kʊ 'wee 'flɛ 'tanlɛ.

6 ɛn o -mienun -a 'sunɔn 'bɔ kuun, o o -sɔn, ɛn o o tɛɛ.

7 'Bli 'fɔ mingɔnnɛn zɪɛ a ji -wɫɪdɪ. E 'yee 'sounjanun 'pa 'sia 'nan 'o min -tɛnɔn zɪɛ o -tɛɛ, ɛn 'o -wee 'fla 'tɛ 'bli.

8 "Bɛ -sru ɛn e 'nan 'e 'sunɔn lɛ 'nan: <An cɛɛn lɪ 'pa "fɛdɪ fɛnun drɛdɪ man. 'Pian minnun nɛn maan 'vɪ -wɫɛ "bɛ, o 'ka "fɛdɪ zɪɛ -a da 'nɔn 'a dɪ.

9 -Yee "wɛɛn 'ka 'kʊ -si -plannun da. Minnun pɛɛnɔn nɛn ka bɔa "o man bɛ, 'ka vɪ -wɫɛ 'nan 'o 'ta lɪ 'pa "fɛdɪ da.>

10 Mingɔnnɛn 'sunɔn zɪɛ waa drɛla "da. Minnun pɛɛnɔn nɛn o 'bɔ o man bɛ, o -ta waa. Min -wɫɪdɪ oo, min "yi oo, o pɛɛnɔn 'ta, ɛn o 'kɔn zɪɛ -a -ci 'fa.

11 Mingɔnnɛn wlala o va 'nan -e 'e minnun nɛn o -ta "fɛdɪ da bɛ o yɪ. E min -tʊ 'yɪ o yei te lɪ 'pa "fɛdɪ da sɔ 'ka "da "dɪ.

12 ɛn e 'nan -yrɛ 'nan: <An bee, lɪ 'pa "fɛdɪ da sɔ 'ka 'i da dɪ. E drɛ 'kɔ, ɛn i ya 'gʊ?> Min zɪɛ ya'a -kɔlɛlɛ 'wɪ 'tʊ 'sɪdɪ -a "da "dɪ.

13 -A -nan nɛn mingɔnnɛn -a 'vɪ 'e 'sunɔn lɛ 'nan: <'Ka min 'labɛ -a 'kun, 'ka cɛɪn 'lee -a -pɛ -yrɪ, -e 'ka tʊv klun va bei, fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.> »

14 ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɫɛ 'nan: «Minnun nɛn Bali o laabu bɛ, o ya "kaga. 'Pian minnun nɛn Bali o "sia "va 'yee vɛ -a bɛ, o ya "wɛnnɔn.»

'Sukɔlɛ -pan wɔdɪ da wɪ

(Mk 12.13-17; Lk 20.20-26)

15 "Bɛ -sru ɛn Farizɛn 'nɔn 'kʊ 'o cin yɫɛ. Waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun 'e wei man.

16 -A -nan nɛn o 'wee minnun 'lee Erodi -le minnun 'pa 'sia 'nan 'o 'wɪ laabu Zozi 'lɔ. Waa laabu -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, kʊa -tɔa 'nan i ya 'wɪ tɪgh vɪzan -a, ɛn i Bali -sru 'ta wɔdɪ "paaman minnun ji

'e tigli da. Yi'a 'klanman min lo 'wɪ tigli 'ci 'sidɪ -a -yrɛ dɪ. En yi'a min bo "va "dɪ.

17 -Yee "wɛan kɔa laabo 'i 'lo 'nan: <-A -si a -kaa 'lo -e -kaa 'sukɔɛ -pan wɔ Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza ɛ, -baa te -ka'a drɛ dɪ? 'Wɪ nɛn "yie 'ji bɛ, 'i vɪ 'kɔɛ!> »

18 'Pian 'wɪ nɛn -a -cin cɪ o ji bɛ Zozi -a -kɔnnɛn 'yɪ. En e 'nan -wlɛ 'nan: «Wei "flivli 'nɔn! Ka ya 'an 'man -wɛɛnan -wɪdɪ!

19 "Lala nɛn ka 'sukɔɛ -pan wo -a bɛ, 'ka 'lein 'wlɛ -tɔ 'si "va -e 'ka -kɔn 'mɛn!» -A -nan nɛn o 'lein 'wlɛ -tɔ kɔn -yrɛ.

20 En Zozi -a laabɔ -wɔ 'nan: «-Tɪ -wulo -fodo nɛn 'gɔ? En -tɪ 'tɔ 'crɛn nɛn 'gɔ?»

21 O 'nan -yrɛ 'nan: «Rɔm 'nɔn 'le mingɔnnɛn Seza nɛn.»

En Zozi 'e 'nan -wlɛ 'nan: «Fɛ nɛn Seza -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Seza ɛ! En fɛ nɛn Bali -le vɛ -a bɛ, 'cɛɛ 'nɔn Bali ɛ!»

22 'Wɪ zɪɛ -a mandɪ o 'plo 'fɔ, -a -nan nɛn o 'si Zozi "srɔn, ɛn o -kɔ.

*Minnun nɛn o -kaa bɛ o wuanla -kanɔn 'va
(Mk 12.18-27; Lk 20.27-40)*

23 Yi 'bɔ 'lein zɪɛ -a da bɛ, Saduze 'nɔn -mie pli Zozi man. Saduze 'nɔn "o "ve 'nan -te min -ka bɛ, ya'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪ. Zɪ o pli "man "bɛ, ɛn waa laabɔ -yrɔ 'nan:

24 «Bali -le 'wɪ "paazan, Moizi 'e 'nan: <-Te min lɪ 'pa, ɛn -a san zɪɛ e -ka, te wa'a tian 'nɛn 'yalɛ 'o 'vale 'e nan 'bɔ 'a dɪɛ, -yee -cale zɪɛ -a "bɔɪ 'e 'pa, -e 'e "bɔɪ klu bɔla!»

25 Bali -le 'wɪ "paazan, min -tɔ a 'li 'kɔ 'va bɛ 'yee 'nɛn 'klɔnmɔn a 'sɔravli. -A tɛdɛ lɪ 'pa. Wa'a tian 'nɛn

'yalɛ 'e nan zɪɛ -a dɪ, ɛn e -ka. -A klu 'ka 'fɔlɛ dɪ, -yee
 "wɛan -a -suannɛn 'e "bʊɪ -cale zɪɛ -a 'pa.

26 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ 'bɔ "nyian -yee "man, ɛn -yɛɛ
 'bɔ -a yaagazan man. E drɛ zɪɛ -trilii, ɛn o 'sɔravli
 cɛɛn -kaadɪ man.

27 "Bɛ -sru ɛn lɪ 'bɔ -ka.

28 Tʊ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, lɪ zɪɛ e
 -kɔan -tɪ nan -a? Kɔɔ o 'sɔravli 'bɔ -a 'pa lɪ -a.»

29 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Ka'a tian 'wɪ 'tʊ -ci
 manlɛ "fo "dɪ. 'Wɪ nɛn 'e 'crɛn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji
 bɛ, ka'a -ci maan dɪ, ɛn Bali -le 'plɛblɛ bɛ, ka'a tɔa dɪ.

30 Kɔɔ tʊ nɛn minnun wuanla -kanɔn 'va bɛ, -
 klɔnmɔnnun 'ka lɪ paa dɪ, ɛn lɪmɔnnun 'ka -kɔnnɛn
 paa dɪ. O -kɔan "le Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ -wee
 'wɪ 'zʊ.

31 -Te -a -cin a 'ka 'ji 'nan, minnun nɛn o kaa bɛ
 wa'a 'wuanla -kanɔn 'va dɪɛ, te ka ya 'ka 'fli see
 "paanan. 'Wɪ 'nɛn Bali -a 'vɪ 'yee 'fluba 'ji bɛ, ka'a
 tian -a ta vɪɛ dʊʊ?

32 Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan: «An ya Abraam -le Bali -a, ɛn
 an ya Izak -le Bali -a, ɛn an ya Zago 'le Bali -a.» Tʊ
 nɛn Bali 'wɪ zɪɛ -a ve bɛ, te -kaa tranun zɪɛ o kaa -a
 -nan 'mɔn. 'Pian Bali "le 'va bɛ, o yɪɛ a "man tian,
 kɔɔ Bali a minnun nɛn o yɪɛ cɪ "man "bɛ -wee Bali
 -a, e 'ka minnun nɛn o kaa bɛ -wee Bali -a dɪ.»

33 Minnun nɛn o cɪ 'wɪ zɪɛ -a mannan bɛ, Zozi 'le
 'wɪ "paadɪ o 'plo 'fɔ.

-Mɛ "wɪ 'bɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ -dan a?

(Mk 12.28-31; Lk 10.25-28)

34 Farizɛn 'nɔn -a 'man 'nan Zozi Saduze 'nɔn klɪ
 'wɪ 'a. -A -nan nɛn o -ta 'o cin yɪɛ Zozi man.

35 ɛn o va min -tʊ nɛn e Bali -le -pei -tɔ wɪnun -tɔa
 'kpa tɪglɪ bɛ, e 'wɪ laabʊ Zozi 'lɔ 'nan -e 'e wei man.

36 Yaa laabv -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ 'paazan, Bali -le -pei -tɔ wɪ pɛɛnɔn bɛ, -a "cɛn 'bɛ cɪ "va -dan?»

37 ɛn Zozi 'e 'nan -yrɛ 'nan:

« ‹I Minsan 'bɔ nɛn 'yie Bali -a bɛ, -a yɪ "yi 'i 'bli pɛɛnɔn 'a!

'I yɪ "yi 'yie 'wɪ drɛdɪ pɛɛnɔn 'a!

ɛn 'i yɪ "yi 'i 'ci "nrɔndɪ pɛɛnɔn 'a.»

38 'Wɪ zɪɛ -yɛɛ cɪ Bali -le -pei -tɔ wɪ tɛdɛ -a, ɛn -yɛɛ cɪ "va -a -dan a.

39 ɛn -a "flizan nɛn o cin 'sia 'a bɛ, -nyrɛn 'gɔv:

‹I bɔɛzan -tɔ yɪ "yi

"le 'yie 'wɪ 'zɔ!»

40 'Wɪ "fli zɪɛ, -wɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali -le -pei -tɔ wɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a -wulo -a, ɛn -wɛɛ cɪ 'wɪ pɛɛnɔn nɛn Bali 'lewei vɪnɔn -a 'vɪ bɛ -a -wulo -a.»

-Tɪ -pɪ nɛn Crizi -a?

(Mk 12.35-37; Lk 20.41-44)

41 "Bɛ -sru ɛn Zozi -a laabv Farizɛn 'nɔn pɛɛnɔn nɛn 'o cin 'yɪ bɛ -wɔɔ 'nan:

42 «Crizi nɛn Bali -a 'si "va -e 'e min 'si 'wɪ 'ji bɛ, -tɪ -pɪ nɛn? "Cee 'ji min nɛn e cɪ -a bɛ, 'ka vɪ 'mɛn!»

ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «David -pɪ nɛn!»

43 ɛn Zozi -a laabv -wɔɔ 'nan: «-Te Crizi a David -pɪ -a bɛ, -mɛ "le "wɛan nɛn zɪ Bali lei 'saun 'ta 'tɔ David man bɛ, yaa laabv 'e 'san? Kɔɔ David -a 'vɪ 'nan:

44 Minsan Bali -a 'vɪ 'an 'san lɛ 'nan:

'I -nyran 'an 'pɛ "yi "da -trilii,

-e 'an 'cɛn 'i 'nanmannɔn 'klɪdɪ man.»

45 -Te David 'bɔ Crizi laabo 'e 'san bɛ, e drɛ 'kɔ ɛn 'bɛ -kɔan David kluda min -a?»

46 Min -tɔ 'ka -kɔlale 'wɪ 'tɔ 'sidɪ -a "da -yrɛ "dɪ. "Bɛ -sru min -tɔ 'ka "nyian 'wɪ laabvɛ Zozi 'lɔ 'nan -e 'e wei 'kun dɪ.

23

Te 'ka 'wɪ drɛ 'le Farizen 'nɔn 'le 'wɪ 'zɔ dɪ!
(Mk 12.38-40; Lk 20.45-46)

¹ "Bɛ -sru ɛn Zozi 'wɪ tin 'badɪ 'sia 'e -srunɔn 'lee minnun pɛɛnɔn lɛ.

² Yaa 'vɪ -wɪɛ 'nan: «'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn 'bɛ Moizi -le -pei -tɔ winun "paaman 'ka 'ji.

³ -Yee "wɛan 'wɪ pɛɛnɔn nɛn waa ve 'cɛɛ bɛ, 'ka 'ta wɔla "da! 'Pian te 'ka 'ta wɔla o drɛ winun da dɪ! Kɔɔ 'winun nɛn waa "paaman 'ka 'ji bɛ, -a da "cɛɛ 'o 'bɔ "o 'ta wɔla dɪ.

⁴ 'Winun nɛn o ya 'plɛblɛ bɛ, -a 'bɔ nɛn waa -tɛa 'e cin da -e 'o vɪ minnun lɛ 'nan 'o 'ta wɔla "da. 'Pian o 'ka "vale o "paa o va -a drɛnan dɪ.

⁵ -Wee 'wɪ pɛɛnɔn drɛdɪ bɛ, e ya min yiɛ 'lɛ. 'Fluba nɛn waa crɛn -tɛa, -e 'o 'pa o nyrɛnbɔn da bɛ, 'lee -nyrɛn waa crɛn -tɛa -e 'o 'pa 'o 'pɛ -da bɛ, 'lee sɔ 'lɛbo "nɛn 'e -plimlan bɛ, -wee vɛ "mlianla "da.

⁶ -Te e ya "fɛdɪ da -a oo, ɛn -te e ya cin yɪ 'kuin -a oo, -nyran "nan 'kpagba nɛn waa 'sidɪ ye "yi.

⁷ Waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o 'tɔbɔ -guada, ɛn waa ye "yi "le 'nan min 'e 'o laabɔ 'fluba "paazan.

⁸ 'Pian 'cee ve bɛ, te 'ka -wɛɛ 'nan min -tɔ 'e 'ka laabɔ 'fluba "paazan dɪ! Kɔɔ 'ka pɛɛnɔn ka drɛ "bɔunun -a, ɛn Bali -tɔwli 'bɛ ci 'wɪ "paazan -a 'ka 'ji.

⁹ ɛn "nyian bɛ, 'trɛ 'gɔɛ -a da bɛ, te 'ka min -tɔ bɔ -a laabɔdɪ -a 'nan 'ka "tɪ "dɪ, kɔɔ 'ka "tɪ "a laji lou, Bali nɛn.

¹⁰ Te 'ka -wɛɛ 'nan min -tɔ 'e 'ka laabɔ 'e 'tazan dɪ! Kɔɔ Crizi -tɔwli 'bɛ ci 'ka 'tazan -a.

¹¹ 'Ka 'va min -dan 'e drɛ 'ka pɛɛnɔn 'suzan 'a.

¹² Min nɛn 'e 'fli drɛ -dan bɛ, Bali -a dra "wɛnnɔn. ɛn min nɛn 'e 'fli drɛ "wɛnnɔn bɛ, Bali -a dra -dan.»

*Zozi 'wɪ 'pla 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn lɛ
(Mk 12.40; Lk 20.47; 11.39-52)*

13 «'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yiɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ ka -si -tɔ minnun lɔ 'nan te 'o 'kɪ Bali va dɪ. 'Ka 'bɔ, ka 'ka "vale 'ka -wla "wo Bali -le mingɔnnɛn trɛda dɪ, ɛn minnun nɛn o ya "vale "o -wlamlan 'nan bɛ, ka -si 'lɛ 'wɔ -wɔ.

14 ['Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yiɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ ka -calenun -le fɛnun "sia 'o 'lɔ -dawli -a. "Bɛ -sru -e 'ka Bali trɔ 'ba -plɔun 'nan -e minnun 'o 'ka "sia min tɪglɪ 'a. 'Wɪnun zɪɛ -yee "wɛan Bali -wee tin "paa 'plɛblɛ.]

15 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizen 'nɔn, ka 'wɪ dra min yiɛ 'lɛ! 'Wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kɔɔ ka -ko min -wɛɛɛ 'trɛda fɛ -kɔɔbli 'nan, 'nan -e 'o 'ta wɔla 'cee -pei -tɔ winun da. ɛn -te ka min 'yɪ bɛ, 'cee 'wɪ "paadɪ a limlan min -wɪdɪ "a "fo. -Yee -kɔndɪ -wɪdɪ -ciala 'cee vɛ da 'e 'pa -a "fli.

16 'Ka yiɛ a 'e 'widɪ, ɛn ka ya "vale 'ka -si -kɔɔnman minnun lɛ. -Yee "wɛan 'wɪ -taa "bɔlɛ 'ka man! Kaa paa minnun ji 'nan, -te min 'e 'pɛ wluan Bali -pan 'kɔn da bɛ, ya'a fɛ -tɔ dra min lɛ dɪ. 'Pian -te min 'e 'pɛ wluan -siga nɛn Bali -pan 'kuin bɛ -a da bɛ, -yɛɛ cɪ 'wɪ -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ.

17 -Blɔnɔn nɛn kaa, ɛn 'ka yiɛ a 'e 'widɪ! -Siga bɛ e ya fɛ -tɔ -a, 'pian Bali -pan 'kuin nɛn e dra 'saun Bali 'lɛ. Ka'a tɔa zɪɛ dɔv?

18 ɛn ka paa minnun ji "nyian 'nan, -te min 'e 'pɛ wluan Bali -pan "davɛ da bɛ, ya'a fɛ 'tɔ dra min lɛ dɪ. 'Pian -te min 'e 'pɛ wluan 'sraga bɔvɛ nɛn Bali -pan "davɛ da bɛ, -a da bɛ, e ya 'wɪ -dan a. -A san -a 'ta ta wo -kpɔ.

19 Yiε 'winōn! 'Sraga bōve be e ya fe -tv -a, 'pian Bali -pan "dave da nen e dra 'saun Bali 'le. Ka'a tōa zιε dōv?

20 Min nen 'e 'pe wluan Bali -pan "dave da be, te 'e 'pe wluan Bali -pan "dave 'lee 'sraga bōve peenōn nen "da "be -a da.

21 Min nen 'e 'pe wluan Bali -pan 'kōn da be, te 'e 'pe wluan Bali nen e -nyeanla 'ji be -a da.

22 En min nen 'e 'pe wluan labli man be, te 'e 'pe wluan Bali -le mingōnnen pein man, en "nyian te 'e 'pe wluan Bali da kōō -yee ci 'e -nyrandi pein zιε -a da.

23 Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wι dra min yiε 'le! 'Wι -taa "bōle 'ka man! Ka fe peenōn 'fuzan -nōan Bali le. En "nyian fe 'finvinnun peenōn be, kaa -fuzan -nōan Bali le, -nyren "le sinwlenun nen waa laabo manti 'lee aneti 'lee -cimen be -wee 'wι 'zv. 'Pian -pei -tō winun nen o ci -dan "le 'cee dre be cee "tve. 'Wι tighi dredi a -tv, en min nyrinda 'sidi a -tv, en yi -teradi Bali da a -tv, 'winun zιε -nyren kaa dra 'e tede paan 'vaa -e 'ka pee dre "be -sru!

24 'Ka yiε a 'e 'widι, en ka ya "vale 'ka -si -kōōnman minnun le. -Te 'nyrōndrv "wennēn 'fō 'ka 'blife va be, kaa "sia "va. 'Pian -wi -dandan nen waa laabo shamo be, cee "mean te ka'a -kōōnen 'ye dι.

25 'Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wι dra min yiε 'le! 'Wι -taa "bōle 'ka man! Kōō ka 'kulēnen 'lee -pō man "foeman fenyian, 'pian fenun nen kaa -ble -ji be, crinnan fenun 'lee fenun nen kaa "sia minnun lō 'ka 'bō 'ci 'sō winun da be -nyren.

26 Farizen 'nōn, 'ka yiε a 'e 'widι! 'Ka -wee 'nan 'ka 'ci 'e dre tighi 'vaa -e 'ka 'kulēnen 'lee -pō man "foe.

27 'Fluba 'ci vīnōn 'lee Farizen 'nōn, ka 'wι dra min

yiε 'lε! 'Wɪ -taa "bɔλε 'ka man! Kɔɔ ka ya "le min -yɾenun nɛn o trɔε 'wɔ "man "bε -wee 'wɪ 'zɔ. O man bei "a fɛnyian, 'pian te o ci a 'e fadɪ min 'wlε 'lee fε fɔlɪdɪ pɛɛnɔn 'a.

28 'Ka 'bɔ "nyian, minnun 'ka ye min tɪɫɪnun -a, 'pian te ka 'ka 'bε 'a dɪ. Ka 'wɪ dra min yiε 'lε, ɛn 'ka 'ci a 'e fadɪ 'wɪ 'wɪdɪ 'tɔ 'tɔɔv pɛɛnɔn 'a.

29 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee Farizɛn 'nɔn, ka 'wɪ dra min yiε 'lε! 'Wɪ -taa "bɔλε 'ka man! Kɔɔ Bali 'lewei vɪnɔn nɛn -kaa tranun o tɛɛ bε, ka 'kɔn dre o -yɾε da. ɛn "nyian ka min tɪɫɪnun -yɾε da dre fɛnyian fɛnyian.

30 "Cɛɛ vɪ 'nan kaa 'kɔn 'wɪnun zɪε -a drɛnan bε, te kaa ve 'nan: <"Te tɔ nɛn 'kɔ tranun yiε a "man, kɔ ya -nan bε, "te kɔ'a 'palε o va -e 'kɔ Bali 'lewei vɪnɔn -tɛɛ "dɪ.>

31 ɛn 'wɪnun zɪε -a vɪdɪ -a -kɔɔnman 'nan kaa 'vɪ 'ka 'fli -a 'nan 'ka tranun 'bε Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ.

32 'Wɪnun nɛn 'ka tranun -a dre 'li bε, -te ka ya "va, "ka "dre 'e 'cɪda -wee vε da!

33 Ka ya min -wɪdɪnun -a! Bali -le tin -tɛa 'ka da -kpɔ. Te -a -cin 'e 'kɔn 'ka 'ji 'nan, 'tɛ nɛn ya'a 'driman dɪε e 'ka "bluman dɪ!

34 -Yee "wɛan 'ka "trɔɛn "tɔ 'wɪ 'gɔvε -yɾε 'kpa! 'An "ta -daa Bali 'lewei vɪnɔn 'lee 'wɪ 'tɔnɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'palε -sia 'cɛɛ. Ka o -mie -tɛa "va, ɛn ka o -mie -tɛa "o -pɛɪndɪ -a yɪba "plan da, ɛn ka o -mie -sɔan -ngble -a 'cee cin yɪ 'kɔnnun -ji. Ka 'tɛ "paa o -mienun da 'flanun da, te wa'a 'o 'wulo da ye 'ka 'lɔ dɪ.

35 'Wɪnun zɪε -a drɛdɪ 'bε -maan -e minnun nɛn wa'a 'wɪ 'wɪdɪ "drɛlɛ dɪ, ɛn 'ka tranun o tɛɛ bε, o -ka wɪ 'e 'pa 'ka da zia. Abɛl nɛn min tɪɫɪ 'a bε, -a da nɛn 'ka tranun -a 'sia -trilii, ɛn e 'bɔ Barashi -pɪ Zakari

nɛn kaa -tɛ Bali -pan 'kɔn 'lee Bali -pan "davɛ yei "bɛ -a da.

³⁶ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'wɪ pɛɛnɔn zɪɛ -yee "wɛan bɛ, Bali -le tin -tɛa 'ka -naagɔnɔn da.»

*Zozi 'wuɔ Zeruzalɛm 'nɔn 'le "wɛan
(Lk 13.34-35)*

³⁷ «Zeruzalɛm 'nɔn, 'cee 'wɪ "naan 'an man -wɪdɪ! Ka Bali 'lewei vɪnɔn tɛɛ, ɛn minnun nɛn Bali o 'pa 'sia 'cɛɛ bɛ, ka o tɛɛ -kɔlɛnɔn -a. Maan man -wɛɛ 'e 'pa -a "kaga 'nan 'an 'ka treman 'e cin man "le zɪ mɛin "bɔ 'yee 'nɛnnɔn treman 'e -pɛba wɪu bɛ -yee 'wɪ 'zɔ. 'Pian ka'a 'wɪɛ "man "dɪ.

³⁸ -Yee "wɛan an "ta 'an 'pɛ "sia 'ka -sru, -e 'cee Bali -pan 'kɔn 'e 'fɔ 'e "tun.

³⁹ Maan ve 'cɛɛ 'nan, ka'a "nyian 'an yɪ pee wo dɪ, -trilii -e 'ka vɪ 'nan: <Bali -le -fɛa 'e 'kɔn min nɛn e -taa Minsan 'tɔ da bɛ -a man.> »

24

*Zozi Bali -pan 'kɔn 'wɪ wɪ 'vɪ
(Mk 13.1-2; Lk 21.5-6)*

¹ "Bɛ -sru Zozi 'bɔla Bali -pan 'kuin, ɛn e -kɔdɪ 'sia. -A -nan nɛn -a -srunɔn pli "man, ɛn o 'nan -yrɛ 'nan: «"ɪ 'yɪɔ, Bali -pan 'kɔn a -mɛn!»

² ɛn Zozi "e 'nan -wɪɛ 'nan: «-A pɛɛnɔn 'labɛ 'ka -nanjɛn! Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'kɔn 'labɛ e -wia. -A -kɔlɛ pɛɛnɔn fuimlan "man, -a -tɔ 'ka 'fo 'e bɔɛzan -tɔ da dɪ.»

*'Wɪ yɪdɪ -dandan bɔa minnun man 'vaa -e 'trɛda
-nyan tɔ 'e bɔ*

(Mk 13.3-13; Lk 21.7-19)

³ Zɪ Zozi 'bɔla Olivie pɔn da bɛ, e -nyran, ɛn -a -srunɔn -a laabɔ -yrɔ 'nan: «'Wɪ nɛn ɪ "sia -a vɪnan

'gυε, tu "cεn "man nεn e dra? En "nyian -mε "wι 'bε dra 'vaa -e 'kυ -tə 'nan 'i 'ta tu 'bə? En -mε "wι 'bε dra 'vaa -e 'kυ -tə 'nan 'trε 'nyan tu 'bə?»

4 En Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «'Ka yie 'tə 'ka 'fli -va! Te min -tu 'e 'ka see "paa -e 'ka 'si -si tıgı da dı!

5 Fε nεn maan ve zıε -yεε cı 'nan, min "kaga -taa "talε 'an 'tə da. Waa ve 'o 'fli man 'nan, min nεn Bali -a 'si "va "bε -nyrεn 'waa, -e min "kaga 'o -sənlə o -sru.

6 Ka -kuli -tan wınnun maan, εn ka 'fla -kəbli -kəbli da -kuli wınnun maan. Te 'o 'ka 'cεn nyεn -a dı! Kəb 'wınnun zıε -wεε dra 'e 'flin, 'pian 'trεda -nyan tu "cεε dı.

7 'Lεglən 'tu -ji 'nən -taa 'wunlεa 'lεglən 'tu -ji 'nən man, εn mingənnεn trε -tu -taa 'wunlεa mingənnεn trε -tu man. Dra minnun -tεεman fε "kaga "nan, εn 'trε 'nyənnman fε "kaga "nan.

8 -A pεεnən zıε e ya "le 'nan 'nεn 'yadı -le ci -yaa pou sianan "wεnnεn 'zυ.

9 Tu zıε -a man nεn minnun 'ka "kuundı "siala, te o 'tε "paa 'ka da, εn te o 'ka -tεεman. 'Lεglən pεεnən 'ji 'nən "naan 'ka man, ka drε 'an -srınnən 'a -le "wεan.

10 En "nyian min "kaga "sia 'an -sru. 'O cin man wlε -fəa, te o "naan 'o cin man.

11 Minnun nεn o 'wlu wı "sia -e 'o vı, te waa ve 'nan o ya Bali 'lewei vınnən 'a bε, o bəala 'trεda "kaga. En o min "kaga see "paaman.

12 'Wı 'wlıdı "drεdı faa "da 'trεda -le "wεan, min "kaga "le min yıdı "yi 'e 'le -təa.

13 'Pian min nεn e -tə 'plεblε -trilii, εn e 'bə -a 'le 'srannan "bε, e "sia 'wı 'ji.

14 Bali -le mingənnεn -blıdı min da bε, 'wı 'nənnən nεn. En 'wı zıε minnun -a fuimlan "man

'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'va, -e 'lɛglɔn 'tɔdɔ pɛɛnɔn 'o man.
 "Bɛ -sru 'vaa -e 'trɛda -nyan tɔ 'e bɔ.»

*Tɔ nɛn 'wɪ yɪdɪ "mlianla "da "bɛ, Zozi-a 'wɪ 'vɪ
 (Mk 13.14-23; Lk 21.20-24; 17.23-24)*

15 «Bali 'lewei vɪzan Daniɛl -a 'vɪ 'nan, 'wɪ 'wɪdɪ
 "nɔnɔnɔn -taa "drɛɛ Bali -le 'kuin. Min nɛn e 'fluba
 'gɔvɛ -a ta ve bɛ 'e 'ci man 'kpa! Tɔ nɛn 'wɪ zɪɛ kaa
 -nan 'yɪ Bali -pan 'kuin bɛ,

16 minnun nɛn o cɪ Zude 'lɛglɔn 'ji bɛ, 'o flan 'bli,
 'o 'kɔ pɔnnun yei!

17 ɛn -te min a bei "bɛ, te 'e -wla 'yee 'kuin -e 'e 'kɔ
 fɛ -tɔ 'sia dɪ!

18 ɛn -te min a fei bɛ, te 'e li 'e da 'fla -e 'e 'kɔ 'yee
 -tralɛ 'si 'yee 'kuin dɪ!

19 Lɪmɔnnun nɛn o -pɔn cɪ 'o man tɔ zɪɛ -a man
 bɛ, 'lee lɪmɔnnun nɛn 'nɛn 'nyɔn -mlian -wɔ tɔ zɪɛ
 -a man bɛ, -wee yra yɪdɪ "mlianla "da.

20 -Yee "wɛan 'ka Bali trɔ 'ba 'nan, te 'wɪ zɪɛ 'e 'tria
 laa 'fɛn tɔ -man dɪ, ɛn te 'e 'tria 'cee 'flinla 'yi da dɪ!

21 Kɔɔ 'wɪ yɪdɪ -kɔan -dan 'kpa tɔ zɪɛ -a man. Zɪ Bali
 'trɛ drɛ 'li -e 'e bɔ cɛɛgɔ yi -a bɛ, -a sɔman 'wɪ yɪdɪ 'ka
 tian drɛɛ dɪ. ɛn 'wɪ yɪdɪ zɪɛ -a pee 'ka 'dra "nyian 'li
 'trɛda "fo "dɪ.

22 Yinun nɛn 'wɪnun zɪɛ o dra "da "bɛ, Bali -a -mie
 cɛɛn "da. -Te ya'a 'wɪ zɪɛ -a drɛɛ dɪɛ, "te min -tɔ -
 wulo 'ka -taa bɔɛa "va "dɪ. 'Pian minnun nɛn e o 'si
 "va 'yee vɛ -a bɛ, -wee "wɛan e yinun -mie cɛɛn "da.

23 -Te min -tɔ -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, min 'sizan 'wɪ 'ji Crizi
 a 'gɔ, -te 'bɛ "cɛɛ dɪ, Crizi a -miɛn bɛ, te 'ka yi -tɛra "da
 "fo "dɪ!

24 Kɔɔ minnun nɛn o 'wlu -sɛan 'nan 'wɛɛ cɪ Crizi
 -a bɛ, o -taa "kɔnɛ 'trɛda. ɛn minnun nɛn o 'wlu
 wɪnun ve, te waa ve 'nan Bali 'lewei vɪnɔn nɛn waa
 bɛ, o -taa "kɔnɛ "nyian. O -taa 'lɛbo "fɔ wɪ -dandan

'lee -cε -srɔn "wɪ -dandan drɛɛ. Waa dra 'nan -te 'o 'pɛ 'sɔ 'a bɛ -e 'o minnun nɛn Bali o 'si "va 'yee vɛ -a bɛ, o 'si -si tɪɣɪ da.

25 'Wɪnun zɪɛ maan -cin -trɔa 'ka 'ji 'nan, te 'ka yɪɛ a 'ka 'fli -va.

26 -Yee "wɛan -te min -a 'vɪ 'cɛɛ 'nan, Crizi a "bui "da bɛ, te 'ka 'kɔ -nan dɪ. ɛn -te waa 'vɪ 'cɛɛ 'nan, e ya 'kɔn 'tɔ -ji bɛ, te 'ka yɪ -tɛra "da "dɪ.

27 Kɔɔ tɔ nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ 'an -taa "man "bɛ, e dra "le laa -paan 'zɔ. Laa -paan, 'e 'wlei -wlei -fɔa, e "sia yidɛ wluan "nan 'zia, -e 'e 'kɔ yidɛ 'fɔ -nan "va 'zia. 'Trɛda 'nɔn pɛɛnɔn -a -nan ye.

28 -Kaa -tɔa 'wein 'nan fɛnan nɛn -wi -kadɪ cɪ 'e pladɪ bɛ, -a ta lou "nɛn -wi pɛa "blɪ "lomannun 'o 'ble.»

*Blamin -pɪ -tadɪ da wɪ
(Mk 13.24-27; Lk 21.25-28)*

29 «-Te 'wɪ yidɪ -dan zɪɛ, e cɛɛn -nyandɪ man bɛ, 'nun tɔɔn yidɛ yra klun -tɔala, mlɛn 'bidɪ 'e 'le -tɔa, mlɛn crɛnnun "sia laji, o -tɛɛmlan "tra, ɛn laji fɛnun pɛɛnɔn nɛn 'pleble a -wɔb "bɛ, o "sia 'o 'klu -ji.

30 Tɔɔn minnun pɛɛnɔn -a -kɔnnɛn ye laji 'nan 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadɪ 'bɔ "mɛn. "Bɛ -sru 'trɛda 'nɔn pɛɛnɔn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ye -tanan "lolu -koei "da laji, -e 'o 'wuɔdɪ 'sia. 'Plɛble -dan -kɔan 'an 'lɔ, ɛn 'tɔ -dan -kɔan 'an 'lɔ.

31 Bali -le 'bei -dan "we, -e 'an 'bɔ Blamin -pɪ, 'an 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ o 'pa 'sia 'trɛda fɛ pɛɛnɔn 'nan. Minnun pɛɛnɔn nɛn an o 'si "va 'mɛn vɛ -a bɛ, 'mɛn 'pasianɔn o cin ye. Fɛ -tɔ -nan 'ka 'fɔ 'trɛda, te wa'a min 'silɛ 'bɛ 'nan dɪ.»

*'Ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvdi tv pɛɛnɔn man Blamin -pɪ -tadi -le "wɛan
(Mk 13.28-33; Lk 21.29-33)*

³² «'Wɪ nɛn e dra fijie yiba "lɛ bɛ, 'e drɛ 'cee 'wɪ -kɔɔn "manvɛ -a! -Te -a 'la nrindi 'sia "da "bɛ, kaa -tɔa 'nan 'munmun tv a -tanan bɔdi -a -kogo.

³³ -A -tɔwli "nɛn "nyian, 'an 'bɔ Blamin -pɪ -tadi -le vɛ -a. -Te ka 'wɪnun nɛn maan 'vɪ 'cɛɛ bɛ, -a 'yɪ drɛnan bɛ, 'ka -tɔ 'nan 'an 'tadi a bɔnan 'kogo!

³⁴ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, 'ka -naagɔnɔn 'gʊɛ, ka'a 'cɛan -kaadi man 'vaa, -e 'wɪnun zɪɛ 'o drɛ dɪ.

³⁵ Labli 'lee 'trɛ 'nyan tv a, 'pian 'an wei -fo -nan 'li 'trilii.

³⁶ Tv nɛn an -taa "man "bɛ, blamin -tv 'ka -a tɔa "fo "dɪ. ɛn Bali -le 'pasianɔn nɛn laji bɛ, wa'a tɔa "fo "dɪ, ɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ ma'an tɔa "fo "dɪ, 'pian 'an "tɪ 'bɛ -tɔa 'e 'tɔwli.

³⁷ Tv nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ -taa "bɛ, 'wɪnun dra "le zɪ e drɛ Noe tv va bɛ -yee 'wɪ 'zv.

³⁸ Kɔɔ Noe tv va 'li te laa -dan 'ka tian 'fɛnle 'trɛda dɪɛ, minnun fɛ bli, o -wɛn mlin, o li 'pa, o -kɔnnɛn 'pa. Waa drɛ zɪɛ -trilii ɛn Noe wla -klu -dan -ji, te waa dra tian.

³⁹ 'Wɪ 'tv -cin 'ka o ji dɪ. O -fb -a drɛdɪ man zɪɛ -trilii ɛn laa -dan o -nan -nyan "fo. 'Wɪ 'tɔwli zɪɛ -yɛɛ dra 'an 'bɔ Blamin -pɪ -ta tv -man.

⁴⁰ Tv zɪɛ -a man bɛ, min "fli -kɔan "fei, 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa -tv "siala -e 'o -tv 'tvɪ.

⁴¹ ɛn "nyian bɛ, lɪmɔn "fli -kɔan 'saa 'sɔnnan, 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa -tv "siala -e 'o -tv 'tvɪ.

⁴² -Yee "wɛan 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvdi tv pɛɛnɔn man! Kɔɔ yi nɛn 'ka 'san -taa "da "bɛ, ka'a tɔa dɪ.

⁴³ 'Ka 'ci "nrɔn 'wɪ 'gʊɛ -a da! Tv nɛn crinzan -taa "min crin wɔlɛ -pei -man bɛ, "te 'kɔn san -a -tɔa "bɛ,

"te -a yie 'fo "man "trilii, en ya'a 'we "man -e crinzan 'e -yee fenun "koola di.

⁴⁴ 'Kɔn san 'ka crinzan -ta tɔ tɔa di. -A -tɔwli "nɛn "nyian 'cee vɛ -a, Blamin -pɪ -le -tadɪ bɔa 'ka man kligli, -yee "wɛan 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔvɔdɪ tɔ pɛɛnɔn man!»

Min man -kɔan 'e wɔvɔdɪ 'kɔ?
(Lk 12.42-46)

⁴⁵ «Min 'suzan "cɛn 'bɛ 'ta wɔla 'e 'san wei da 'wɪ 'tɔdɪ -a? Min 'suzan nɛn -a tazan 'yee 'kɔn 'pɛba 'wɔ -yrɔ, en yaa 'vɪ -yrɛ 'nan, 'e -blɪfɛ -nɔn min 'sunɔn -mienun lɛ 'e tɔ -man bɛ, -nyrɛn.

⁴⁶ Min 'suzan zɪɛ -te -a tazan 'bɔ "man 'wɪ zɪɛ -a drɛnan bɛ -yee vɛ a "yi.

⁴⁷ Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, -a tazan -a -tɔa 'e yɪfɛ pɛɛnɔn da.

⁴⁸ 'Pian -te min 'suzan -wɪdɪ "nɛn bɛ, zɪ 'e 'ci "nrɔnman 'gɔ. Yaa ve 'nan: <'An 'tazan a 'mɔnnan.>

⁴⁹ Tɔɔn -e 'e 'te 'padɪ 'sia minnun nɛn 'e yie -tɔa "o va bɛ o da, te e ya 'e 'fɔdɪ -wɛn -tɛnɔn -sru, o fenun -ble waa, te o -wɛn -mlian "waa.

⁵⁰ Tɔɔn yi nɛn -a -cin 'ka "ji 'nan 'e 'tazan -taa "dɪɛ, -e 'bɛ bɔla kligli,

⁵¹ -e -a tazan 'e "nɛn "jɛɛnla 'ji -wɪdɪ. E 'wɪ "nɛn -kɔɔnman -yrɛ "le zɪ o 'wɪ "nɛn -kɔɔnman minnun nɛn o 'wɪ dra min yie lɛ bɛ -wɪɛ "bɛ, -yee 'wɪ 'zɔ fenan nɛn -wɔvɔdɪ 'lee 'shɛ da -blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.»

25

Nɔnbɛ "fu man -kɔnnɛn

¹ En Zozi -kɔnnɛn pee -fɔ "nyian -wɪɛ. E 'nan: «Bali -le mingɔnnɛn -blɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gɔ. E ya "le nɔnbɛ "fu 'bɛ 'wee -kannɛnnun 'sia, en o -kɔ lɔmɔn

-tu nen e "ta -kannen "paa be -yee 'kuin. Min nen e "ta li "paa be waa -pendi 'sia, koo -wee -ko o 'pale -sia 'o 'lo le 'wee -kannennun -a.

² Nɔnbɛnɛn zɪɛ -a 'soolu a "va "bɛ -blɔnɔn nen waa, ɛn -a 'soolu a "va "bɛ 'wɪ 'tɔnɔn nen waa.

³ -A 'soolu nen -blɔnɔn 'a bɛ, o 'wee -kannennun 'sia, 'pian wa'a 'kunɛ -a 'yi man dɪ.

⁴ ɛn -a 'soolu nen 'wɪ 'tɔnɔn 'a bɛ o 'wee -kannennun 'sia, ɛn o 'kun -a 'yi -mie man.

⁵ Min nen e "ta li "paa bɛ, zɪ e ya 'mɔnnan bɛ, ɛn yi -fɔla nɔnbɛnɛn zɪɛ o da.

⁶ Zɪ bada -tɔ bɛ, ɛn minnɛn pladɪ 'sia. O pla 'nan: <Min nen e "ta li "paa bɛ, e ya -tanɛn. 'Ka 'kɔ -a 'si 'sia.>

⁷ -A -nan nen nɔnbɛnɛn zɪɛ o wluan lou, ɛn o 'wee -kannennun dre 'kpa.

⁸ Nɔnbɛnɛn 'soolu nen -blɔnɔn 'a bɛ, waa 'vɪ 'o 'luɛnɛn lɛ 'nan: <'Ka "kɔɛ 'cee -kannen 'yi 'nɔn, koo 'kɔɛ -kannennun "ta "driman!>

⁹ 'Pian nɔnbɛnɛn nen 'wɪ 'tɔnɔn 'a bɛ, o 'nan -wɪɛ 'nan: <-Cɛjɛ, kɔ'a 'we "man "dɪ. Ya'a 'bɔa 'kɔɛ vɛ 'lee 'cee vɛ -a dɪ. 'Ka 'kɔ 'cee vɛ 'lo -kannen 'yi -tanɛn -va!>

¹⁰ ɛn nɔnbɛnɛn zɪɛ o -kɔ -a 'lɔlɛ. Tu zɪɛ -a wlu nen min nen e "ta li "paa bɛ e 'bɔla. ɛn nɔnbɛnɛn 'soolu nen o man cɪ 'e wɔɔdɪ bɛ, o -kɔ li 'pa "fɛdɪ da. -A -nan nen minnɛn 'kɔn 'lɛ 'wɔ o da.

¹¹ "Bɛ -sru ɛn nɔnbɛnɛn nen -blɔnɔn 'a bɛ, o -ta. O 'kɔn -tɛ, tɛ o -paanman 'nan: <'Kɔ 'san, 'kɔ 'san, 'i yra 'si, 'i 'kɔn 'lɛ 'sɔ 'kɔɛ!>

¹² 'Pian li 'pazan zɪɛ ya'a 'wɪɛ "man "dɪ. E 'nan -wɪɛ 'nan: <Ma'an 'ka 'tɔa dɪ.> »

¹³ ɛn Zozi -a 'le 'sran -wɪɛ 'nan: <'Wɪ zɪɛ -a bɔdɪ 'ka man -le "wɛan bɛ, 'ka 'man 'e 'kɔn 'e wɔɔdɪ tu pɛɛnɔn man, koo tu nen an -taa "man "bɛ, ka'a tɔa dɪ.>

*Zozi-kənnən pee-fə minnun nən 'o man ci 'o wovdi
bɛ o man
(Lk 19.12-17)*

14 «Bali -le mingənnən -bɪdɪ min da bɛ, -nyrɛn 'gʊ.
E ya "le min -tʊ 'bɛ "ta -ko 'ta wʊnan. Min zɪɛ 'e
'sunən laabʊ, ɛn 'e yɪfɛ pɛɛnən -pɛba 'wʊ -wɪɔ.

15 E -siga 'wɪɛ 'soolu 'nən -a -tʊ lɛ, ɛn yaa -nən -a -
tʊ lɛ "nyian 'wɪɛ "fli, ɛn yaa -nən -a yaagazan lɛ 'wɪɛ
'tʊ. Zi min -tʊ -kɔlamən 'e 'pɛ man liladɪ -a bɛ, -a da
nɛn yaa -nən -wɪɛ. ɛn e -kʊ.

16 'Nun tɔn min nɛn e -siga 'wɪɛ 'soolu 'yɪ bɛ, 'e
'pɛ man lila -siga zɪɛ -a, ɛn -a man 'pa "nyian -siga
'wɪɛ 'soolu.

17 Min nɛn e -siga 'wɪɛ "fli 'yɪ bɛ, 'wɪ 'tʊwli zɪɛ -a 'bɔ
nɛn "e drɛ. -Yee vɛ man 'pa -siga 'wɪɛ "fli.

18 Min nɛn e -siga 'wɪɛ -tʊwli 'yɪ bɛ, e -klu cɛɛn, ɛn
yaa yɔɔ "ji.

19 -A -nan 'mən 'trilii, ɛn o tazan zɪɛ e -ta. -A -nan
nɛn 'e 'sunən zɪɛ o laabʊ 'nan -e 'o 'nyranman nɛn
waa 'pa bɛ -a -sru "vɪ 'yrɛ.

20 Min nɛn e -siga 'wɪɛ 'soolu 'yɪ bɛ, e -ta 'e 'lɔ
le -siga 'wɪɛ 'soolu -a "nyian. ɛn e 'nan 'e 'san lɛ
'nan: <'An 'san, -siga 'wɪɛ 'soolu nɛn yia -nən 'mɛn
bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wɪɛ 'soolu.
-Nyrɛn 'gʊ.>

21 -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo,
yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn
maan -pɛba 'wʊ 'i 'lɔ 'gʊɛ, i 'wɪ "yɪ drɛ 'a. -Yee "wɛan
an fɛ -dan -pɛba wʊ 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kʊ 'ci 'e "nran 'e cin
va.>

22 Min nɛn e -siga 'wɪɛ "fli 'yɪ bɛ, e -ta ɛn e 'nan 'e
'san lɛ 'nan: <'An 'san, -siga 'wɪɛ "fli "nɛn yia -nən

'mɛn bɛ, maan drɛ ɛn -a man 'pa "nyian -siga 'wlɛ
"fli. -Nyɛn 'gɔ.)

²³ -A -nan nɛn -a tazan "e 'nan -yrɛ 'nan: <I muo,
yia drɛ 'kpa. I ya 'an 'suzan 'kpa -a. Fɛ "wɛnnɛn nɛn
maan -pɛba 'wɔ 'i 'lɔ 'gɔɛ, i 'wɪ "yi drɛ 'a. -Yee "wɛan
an fɛ -dan -pɛba wɔ 'i 'lɔ. 'I 'ta -e 'kɔ 'ci 'e "nran 'e cin
va.>

²⁴ "Bɛ -sru min nɛn e -siga 'wlɛ -tɔ 'yɪ bɛ, e -ta ɛn
e 'nan 'e 'san lɛ 'nan: <'An 'san, maan -tɔa 'nan, i
ya min nɛn -yee 'wɪ a 'tɔndɔn bɛ -a. -Te min 'yie
'nyranman 'pa bɛ, -a ta -trɔn pɛɛnɔn nɛn yaa ye bɛ,
yia "sia -yrɔ.>

²⁵ "Klan -fɔ 'an 'ji 'nan te 'yie -siga 'e 'san 'an 'lɔ dɪ,
-yee "wɛan an -kɔ -a yɔɔlɛ 'trɛ 'ji. -Nyɛn 'gɔ, 'i 'si.>

²⁶ ɛn -a tazan zɪɛ e 'nan -yrɛ 'nan: <I ya 'an 'suzan
-wɪdɪ "a, ɛn kɔanzan nɛn yia. -Te -a -cin a 'i 'ji 'nan,
min 'mɛn 'nyranman "paa, maan ta -trɔn pɛɛnɔn
"sia -a san lɔ bɛ,

²⁷ -mɛ "le "wɛan nɛn yi'a -kɔlɛ 'mɛn -siga 'palea
fɛnan nɛn -a man "paa bɛ -a -nan dɪ? Yia dra paan
zɪɛ, -te an -ta bɛ, -e 'an 'kɔ 'mɛn -siga 'si 'o 'vale 'e
'man 'pa 'a.

²⁸ 'Ka -siga 'labɛ -a 'si -yrɔ, -e 'ka -nɔn min nɛn -
siga -fu a -yrɔ "bɛ -yre!

²⁹ Kɔɔ min nɛn fɛ a -yrɔ "kaga "bɛ -a lɛ nɛn waa -
nɔan, -e -yee vɛ 'e 'pa "da. 'Pian min nɛn fɛ 'ka -yrɔ
"kaga "dɪɛ, -a "tiennɛn nɛn -yrɔ "bɛ, waa "sia.

³⁰ 'An 'suzan 'gɔɛ, -a -pɛ 'ka 'fɔala 'e man dɪ, 'ka
'ta -a tuɔ klun va bei, fɛnan nɛn -wuɔdɪ 'lee 'shɛ da
-blɪdɪ cɪ bɛ -a -nan.> »

Blamin -pɪ 'trɛdanɔn 'le tin "baa tv -fɔla "da "ji

31 «Tᵛ nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -taa 'kɔ 'vale 'mɛn 'pasianɔn nɛn laji bɛ waa bɛ, an -taa 'mɛn 'tɛ 'san da, -e 'an -nyran 'mɛn mingɔnnɛn pɛin -da.

32 'Lɛglɔn pɛɛnɔn 'jinɔn 'o cin ye 'an 'lɛ, -e 'an o 'cɛn 'e cin man "fli. Maan dra "lɛ zɪ 'bla -sru "pinzan 'yee 'blanun 'lee 'yee bonun "cɛan 'e cin man bɛ -yee 'wɪ 'zɔ.

33 E 'blanun -sɛan 'e 'pɛ "yi "da, -e 'e bonun -sɛn 'e 'pɛ bɔ da.

34 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn maan ve 'an 'pɛ "yi "danɔn lɛ 'nan: «Kaa 'gʊɛ, 'an "tɪ -fɛa 'vɪ 'ka man! 'Ka 'ta! Mingɔnnɛn trɛ nɛn 'an "tɪ -a man drɛ 'trɛda pou sianan "bɛ, e drɛ 'cee vɛ -a. 'Ka 'si!

35 Fɛ -le "wɛan nɛn maan -nɔn 'cɛɛ bɛ, te dra 'an -tɛa "bɛ, ka fɛ -nɔn 'mɛn. ɛn te 'yi dra 'an -tɛa "bɛ, ka 'yi 'nɔn 'mɛn, ɛn te an 'lɔ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, kaan 'kun 'ka 'pɛ "fli "a.

36 ɛn te sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka sɔ 'wɔ 'an man, ɛn te 'an 'man "yaaman bɛ, 'ka yɪɛ 'tɔ 'an 'va. ɛn te an ya -pɔ 'kuin bɛ, ka 'lɔ 'an 'nanjɛnlɛ.»

37 Tɔɔn -e min tɪglɪnun zɪɛ 'o laabɔ 'an 'lɔ 'nan: «Minsan, tɔ "cɛn "man nɛn kɔɪ 'yɪ te dra 'i -tɛa ɛn kɔ fɛ -nɔn 'yɪɛ? ɛn tɔ "cɛn "man nɛn kɔɪ 'yɪ te 'yi dra 'i -tɛa ɛn kɔ 'yi 'nɔn 'yɪɛ?

38 Tᵛ "cɛn "man nɛn i 'lɔ 'kɔ 'va 'pɛn -a, ɛn kɔɪ 'kun 'kɔ 'pɛ "fli "a? Tᵛ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ, ɛn kɔ sɔ 'wɔ 'i da?

39 Tᵛ "cɛn "man nɛn kɔɪ 'yɪ te 'i 'man "yaaman, ɛn 'kɔ yɪɛ 'tɔ 'i 'va? Tᵛ "cɛn "man nɛn kɔɪ 'yɪ te i ya -pɔ 'kuin ɛn kɔ 'lɔ 'i 'nanjɛnlɛ?»

40 Tɔɔn 'an 'bɔ mingɔnnɛn, maan ve -wɛɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪglɪ 'a 'nan, tɔ nɛn ka ya 'wɪnun

zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɪn 'gʊɛ o va min "wɛnnɛn 'tʊ
 lɛ bɛ, tɛ 'an lɛ nɛn ka cɪ -a drɛnan.›

41 "Bɛ -sru maan ve minnɪn nɛn 'an 'pɛ bʊ da bɛ -
 wlɛ 'nan: <'Ka -pli 'ka -sru "kɔɔbli! Bali wei a 'e pladi
 'ka man. 'Ka 'kʊ 'tɛ nɛn ya'a 'driman dɪɛ, -a va. Bali
 -a man drɛ Satan 'lee 'yee 'pasianɔn 'le vɛ -a.

42 Fɛ -le "wɛan nɛn an 'wɪ zɪɛ -a 'vɪ bɛ, tɛ dra 'an
 -tɛa "bɛ, ka'a fɛ -nɔn lɛ 'mɛn dɪ. ɛn tɛ 'yi dra 'an -tɛa
 "bɛ, ka'a 'yi 'nɔn lɛ 'mɛn dɪ.

43 ɛn tɛ an 'lʊ 'ka 'va 'pɛn -a bɛ, ka'an 'kun lɛ 'ka 'pɛ
 "fli "a dɪ. ɛn tɛ sɔ 'ka 'an da dɪɛ, ka'a sɔ wɔlɛ 'an man
 dɪ. ɛn tɛ 'an 'man "yaaman bɛ, ka'a yɪɛ -tɔlɛ 'an 'va
 dɪ. ɛn tɛ an ya -pʊ 'kuin bɛ, ka'a 'lʊlɛ 'an 'nanjɛn lɛ
 dɪ.›

44 Tɔɔn -e "o laabʊ 'an 'lɔ "nyian 'nan: <Minsan, tʊ
 "cɛn "man nɛn kʊi 'yɪ tɛ dra 'i -tɛa? ɛn tʊ "cɛn "man
 nɛn kʊi 'yɪ tɛ 'yi dra 'i -tɛa? ɛn tʊ "cɛn "man nɛn i
 'lʊ 'kʊ 'va 'pɛn -a? ɛn tʊ "cɛn "man nɛn i ya 'i plɔdɪ?
 ɛn tʊ "cɛn "man nɛn kʊi 'yɪ tɛ 'i 'man "yaaman? ɛn
 tʊ "cɛn "man nɛn kʊi 'yɪ tɛ i ya -pʊ 'kuin? ɛn tʊ "cɛn
 "man nɛn kʊ'a 'palɛ 'i 'va dɪ?›

45 Tɔɔn -e 'an vɪ -wlɛ 'nan: <Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪgɪ 'a
 'nan, tʊ nɛn ka 'ka 'wɪnɪn zɪɛ -a drɛnan 'an "bɔɪnɪn
 'gʊɛ o va min "wɛnnɛn 'tʊ lɛ dɪɛ, tɛ 'an 'bɔ lɛ nɛn ka
 'ka -a drɛnan dɪ.›

46 Minnɪn zɪɛ, wɛɛ -ko yɾa yɪdɪ nɛn -a 'leda "ka
 "dɪɛ -a va. 'Pian minnɪn nɛn o cɪ min tɪgɪnɪn -a bɛ,
 'belɪdɪ nɛn ya'a 'nyaan dɪɛ, e ya -wee vɛ -a.›

26

*Zuif'nɔn 'tanɔn 'o 'ci 'pa 'nan 'o Zozi 'tɛ
 (Mk 14.1-2; Lk 22.1-2; Zan 11.45-53)*

1 Zi Zozi cεεN 'wɪ pεεnɔn zɪε -a vidɪ man bε, εn yaa 'vɪ 'e -srunɔn lε 'nan:

2 «Kaa -tɔa 'nan, e -fɔ yi -tɔ -a "fli -e -kaa tranun -le 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi drɛdɪ 'e bɔ. Yi zɪε -a da nɛn 'an 'bɔ Blamin -pɪ waan -nɔan "minnun lε, -e 'waan 'tɛ 'an -pɛindɪ -a yiba "plan da.»

3 Tɔ zɪε -a wlu bε te Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun a 'o cin yinan Bali -pannɔn 'tazan nɛn waa laabo Kaifa bε -yee -klɔn -ji.

4 -A -nan nɛn waa 'pla "da 'nan 'o Zozi 'kun ci 'cɛn 'a -e 'o -tɛ.

5 'Pian waa 'vɪ 'o cin yei 'nan: «Te -kaa drɛ "fɛdi yi da dɪ! "Tɔgɔ minnun 'o -nan yi -e 'o 'wluan -kaa man.»

*Lɪmɔn -tɔ 'wɪ 'yi drɛ Zozi lε
(Mk 14.3-9; Zan 12.1-8)*

6 Zozi a 'fla nɛn waa laabo Betani bε -a da. E ya Simɔn nɛn -kogobe a "nɛn "man "bε -yee 'kuin.

7 O ya fɛnun -blɪnan, -a -nan nɛn lɪmɔn -tɔ pli Zozi man 'e 'lɔ le -laziglɔ nɛn -a 'flɛ a 'pleble 'kpa bε -a -pɔnɛn 'tɔ -a. εn yaa -sendɪ 'sia Zozi 'win -ji.

8 Zi -a -srunɔn 'wɪ zɪε -a -nan 'yɪ bε, -a 'wɪ 'nan o man, εn o 'nan: «-Mε "le "wɛan nɛn e -laziglɔ 'kpa bε -a srɛ 'e "tun?

9 -Laziglɔ 'labε yaa -taan paan 'flɛ 'pleble 'a, -e 'e man "lala -pli 'yalɛ -tɛnɔn man.»

10 Zozi 'wɪ zɪε -a 'man, εn e 'nan -wlɛ 'nan: «-Mε "le "wɛan nɛn ka 'wɪ -tɔa lɪ 'gɔɛ -a man? E 'wɪ 'yi drɛ 'mɛn.

11 'Yalɛ -tɛnɔn a 'ka 'va tɔ pεεnɔn man, 'pian "an 'ka 'wo 'ka 'va tɔ pεεnɔn man dɪ.

12 -Laziglɔ nɛn yaa -sɛn 'an da 'gɔɛ, 'an 'man nɛn yaa drɛ 'nan -e 'waan wɔ -a.

13 Maan ve 'cεε 'wɪ tɪɡɪ 'a 'nan, fεnan pεεnɔn nɛn minnun Bali -le 'wɪ 'nɔnnɔn ve 'trɛda bε, 'wɪ nɛn lɪ 'ɡvɛ yaa drɛ bε, waa -nan 'sinan "paa, εn -yεε -maan 'lɔɔ -e lɪ 'bɔ 'cin 'e 'fɔla minnun ji.»

*Zudazi 'e pei -fɔ Zuif 'nɔn 'tanɔn 'va
(Mk 14.10-11; Lk 22.3-6)*

14 "Bε -sru εn Zozi -srunɔn 'fuda "fli 'va min -tɔ nɛn waa laabo Zudazi Karioti bε, e -kɔ Bali -pannɔn 'tanɔn 'va,

15 εn e 'nan -wlε 'nan: «-Te an Zozi 'nɔn 'cεε bε, -mε "nɛn kaa -nɔan 'mɛn?» -A -nan nɛn o 'lein 'wlε -fuba yaaga 'nɔn -yrε.

16 Yi zɪε -a da nɛn Zudazi -a man -wεɛdɪ 'sia 'nan, tɔ "yi 'e 'pla -e 'e Zozi 'nɔn Zuif 'nɔn 'tanɔn 'bɔ lε.

*Zozi 'lee 'e -srunɔn Zuif 'nɔn 'le 'si nɔanba -ji "fɛdi
bl
(Mk 14.12-26; Lk 22.7-23)*

17 'Kpɔun nɛn 'mannyan 'ka "va "dɪε, Zuif 'nɔn -a "fɛdi -ble 'flε 'tɔ. Zɪ 'flε zɪε e 'bɔ bε, -a yi tɛdɛ da nɛn Zozi -srunɔn -ta -a laabɔlε -yrɔ 'nan: «Nyin zia nɛn i ya "vale 'kɔ 'kɔ -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi bε -cee vε man drε?»

18 Εn Zozi min -tɔ 'tɔ 'vɪ -wlε 'nan 'o 'kɔ "va. Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «'Ka 'kɔ Zeruzalem, -e 'ka vɪ -yrε 'nan: <Bali -le 'wɪ "paazan 'e 'nan, 'kɔ vɪ 'yiε 'nan, 'yee tɔ 'bɔ 'kogo. 'Yie 'kuin nɛn 'e -kaa tranun 'sidɪ nɔanba -ji "fɛdi -ble 'o 'vale 'e -srunɔn 'a.> »

19 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ -wlε "bε -a -srunɔn -a drɛla "da, εn o "fɛdi zɪε -a man drε.

20 Zɪ funninmlan 'pla bε, εn Zozi 'lee 'e -srunɔn 'fuda "fli "nyran fεnun -sru.

21 O ya fɛnun -blɛnan ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Maan ve 'cɛɛ 'wɪ tɪɣlɪ 'a 'nan, min -tʊ a 'ka yei 'gʊ, -yɛɛ 'an -nɔan "minnun ɛ.»

22 'Wɪ zɪɛ e o ta drɛ 'trɔdrɔ "fo, ɛn waa laabʊdɪ 'sia -yrɔ "tʊdʊ 'nan: «Minsan, 'an 'bɔ nɛn?»

23 ɛn Zozi "e 'nan -wlɛ 'nan: «Min nɛn 'kʊ 'vale -a 'kʊ 'pɛ wla 'pɔ -tʊwli "ji 'gʊɛ, -a san 'bɛ 'an -nɔan "minnun ɛ.

24 'Wɪ 'kpa nɛn, 'an 'bɔ Blamin -pɪ an -kaa, zɪ waa crɛn -tɛ Bali -le 'fluba 'ji zɪɛ. 'Pian min nɛn yaan 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan "minnun ɛ bɛ, 'wɪ -taa "bɔɛ -a san man. E ya paan -a san -le 'wɪ "yi "a -e 'o vlɛ o -ya dɪ.»

25 -A -nan nɛn Zudazi nɛn e "ta -daa -a -nɔnɛ Zuif 'nɔn 'tanɔn ɛ bɛ, yaa 'si "va. Yaa laabo -yrɔ 'nan: «Bali -le 'wɪ "paazan, 'an 'bɔ nɛn?»

ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «'Yɪɛ 'bɛ 'vɪ 'i 'bɔ 'a.»

26 O -fʊ fɛnun zɪɛ -a -blɛnan, ɛn Zozi 'kpɔun 'si, e Bali muo "fɔ, yaa "nɛn jɛɛn, ɛn yaa -nɔn 'e -srɛnɔn ɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka 'si, 'ka -bli! -Nyrɛn 'gʊɛ, 'an 'kɔɛ nɛn.»

27 "Bɛ -sru e 'kulɛnɛn nɛn rɛzɛn -wɛn cɪ -ji bɛ -a 'si, e Bali muo "fɔ, ɛn yaa -nɔn 'e -srɛnɔn ɛ. E 'nan -wlɛ 'nan: «'Ka mlin 'ka pɛɛnɔn!

28 -Nyrɛn 'gʊɛ, 'an nyɛn nɛn. -A 'bɔ nɛn Bali "ta -a "sia -e 'e blamin 'lee 'e 'bɔ yei "sɛn 'e cin va. E "ta -sɛanla 'nan -e Bali 'e min "kaga "le 'wɪ 'wɪdɪ 'fui.

29 Maan ve 'cɛɛ 'nan, ma'an "nyian rɛzɛn -wɛn 'mlian dɪ, -trilii -e yi nɛn -kaa pee -mlian 'e cin va 'an "tɪ "le mingɔnnɛn trɛda bɛ 'e bɔ.»

30 Zɪ o cɛɛn fɛnun -blɪdɪ man bɛ, o Bali 'tɔ bɔ "dre "fɔ. "Bɛ -sru ɛn o -kʊ Olivie pɔn da.

*Zozi -a 'vɪ 'nan Piɛri "sia 'e -sru
(Mk 14.26-31; Lk 22.31-34)*

31 Tɔɔn Zozi "e 'nan -wle 'nan: «Cεεγυ -pei 'gυε -a man bε, 'ka pεεnɔn 'ci -taa "srελε, -e 'ka 'si 'an -sru. Kɔɔ e ya 'e 'cɾεn -tɛdɪ Bali -le 'fluba 'ji 'nan:

«Bali "e 'nan,

e 'bla -sru "pinzan -tεa

-e 'blanun 'o fuila "man.»

32 'Pian "bε -sru, -te an wluan 'kanɔn 'va bε, an -tɔala 'ka 'le Galile 'leɣlɔn 'ji.»

33 En Pieri "e 'nan -yrε 'nan: «-Te 'yie "wεan min pεεnɔn 'ci srεman -e 'o 'si 'i -sru "bε, 'an 'tɔwli 'gυε, ma'an 'sia 'i -sru 'li "fo "dɪ.»

34 -A -nan nɛn Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «Maan ve 'yie 'wɪ tɣli 'a 'nan, -pei 'bɔ 'gυε -a man bε, yia ve 'e 'pa -a yaaga 'nan, yɪ'an 'tɔa dɪ, 'vaa -e mannɛn tɛdε 'e 'wɪ.»

35 En Pieri -a 'vɪ -yrε 'nan: «-Te e ya 'nan kυε -kaa 'ku 'vale 'yia oo, ma'an dra zɪε "fo "dɪ.» En -a -srunɔn pεεnɔn "o 'wɪ 'tɔwli zɪε -a 'vɪ "nyian.

*Zozi 'kυ Bali trυ 'balε Zεzemani
(Mk 14.32-42; Lk 22.39-46)*

36 "Bε -sru Zozi 'lee 'e -srunɔn 'kυ fei nɛn waa laabo Zεzemani bε -a da. En e 'nan -wle 'nan: «'Ka 'nyran 'gυ! An "ta 'sia 'ka "srɔn -e 'an Bali trυ 'ba.»

37 E Pieri 'lee Zebede -pɪ "fli "fɔ 'e -sru, εn o -kυ waa. -A -nan nɛn Zozi 'ta drɛdɪ 'sia 'trɔdrɔ te "klan -a -tεa.

38 En e 'nan -wle 'nan: «'An 'ta nɛn e drε 'trɔdrɔ 'gυε, e "mlianla 'an da. 'Ka 'fɔ 'gυ, -e -kaa yɪ 'sɔn 'e cin va!»

39 E pli 'e 'le "wɛnnɔn, e blula "tra, εn e Bali trυ 'badɪ 'sia. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, 'i yra 'si! -Te i "we "man "bε, 'kulenɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji e -taa 'labε, 'i drε -e 'e "paala 'an man! 'Pian te 'e drε 'an 'ci 'sɔ wɪ -a dɪ, 'i 'bɔ 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drε!»

40 "Bε -sru εn e 'li 'e da 'e -srunɔn yaaga zιε o va. E 'bɔ o man te o ya yi -tɛnan, e Pieri fuɔ, εn yaa 'vɪ -yrε 'nan: «Ka'a -kɔlale 'padɪ -a 'an 'va -e 'ka yi 'sɔn tɔ "wɛnnɛn 'gʋɛ -a wlu dʋʋ?»

41 'Ka yi 'sɔn -e 'ka Bali trʋ 'ba, "tɔgɔ 'wɪ 'wɪdɪ 'e 'ka 'man yɪ! Blamin a "va 'nan 'e 'wɪ "yi "dra, 'pian -a 'plɛblɛ 'ka -yrɔ "dɪ.»

42 Zozi 'li -bei "flizan 'wʋ 'e da, εn e Bali trʋ 'ba "nyian. Yaa 'vɪ 'nan: «'An "tɪ, 'i yra 'si! -Te i 'ka "vale 'i "we "man -e 'kulenɛn nɛn 'wɪ yɪdɪ cɪ -ji e -taa 'labɛ, e "paala 'an man dɪɛ, 'i 'ci 'sɔ wɪ nɛn 'e drɛ!»

43 E 'li 'e da, εn e 'bɔ o man "nyian yi -tɛnan, kɔɔ o "koe "nyan.

44 Zozi o 'tʋɪ "nyian, εn e -kʋ Bali trʋ 'balɛ. -A cɛin yaagazan nɛn te e 'wɪ 'tʋwɪ zιε -a ve Bali lɛ.

45 -A -nan nɛn e 'li 'e da 'e -srunɔn 'va, εn yaa laabu -wɔ 'nan: «Ka yi -tɛa tian, te ka "flianla 'ka man -a -trɔɔ? Maan ve 'cɛɛ 'nan, -a tʋ 'bɔ "mɛn. Tʋ nɛn, minnun 'an 'bɔ Blamin -pɪ -nɔan 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn lɛ bɛ, e 'bɔ.

46 'Ka 'wluan lou, -e -kaa kʋ! Min nɛn e "ta 'an -nɔan "minnun lɛ bɛ, e ya -plinan 'kogo.»

Zuif'nɔn 'tanɔn Zozi 'kun

(Mk 14.43-50; Lk 22.47-53; Zan 18.3-12)

47 Zozi 'fʋ 'wɪ zιε -a vɪnan, tɔɔn εn Zudazi nɛn -a -srunɔn 'fuda "fli 'bɔ 'va min -tʋ -a bɛ, e 'bɔla. -Wɛɛ cɪ 'o 'vale min "kaga "a, εn sɛnnun 'lee yibanun a -wɔ. Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun 'bɛ o 'pa 'sia.

48 Zudazi -a 'vɪ 'e 'cɛn minnun zιε -wɪɛ 'nan: «Min nɛn an -atu -tɛ "man "bɛ, te Zozi nɛn. -A 'bɔ nɛn 'ka 'kun!»

49 -Yee "wεan zι o 'bɔla bε, tɔɔn εn e pli Zozi man. E 'nan: «'An 'san, mεin 'tɔ bo.» -A -nan nεn e -atu -tε "man.

50 En Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'An bee, 'wι nεn i -ta "man "bε, 'i drε!» Tɔɔn minnun nεn e -ta waa bε, o Zozi 'kun.

51 -A -nan nεn Zozi -sruzan -tv 'yee sεn 'sɔ 'ji, εn e Bali -pannɔn 'tazan 'suzan 'tv "trɔεn cεεn.

52 'Pian Zozi "e 'nan -yrε 'nan: «'I 'yie sεn wɔ 'e 'kɔlε 'ji! Maan ve 'yie 'nan, minnun pεεnɔn nεn o sεn "siala min man bε, sεn "nεn "nεn o -kaala.

53 'I 'tɔ 'nan, "te an ya "va 'nan min 'e 'pa 'an va bε, maan ve 'an "tι "lε 'nan, 'e 'yee 'pasianɔn nεn laji bε, o 'pa 'sia 'mεn. O 'kɔn -kuli 'pa 'tvɔv -fuda 'fili, -e 'waan 'ta kuli -tan.

54 'Pian -te 'wι zιε e drε bε, 'wι nεn e ya 'e 'crεn -tεɔ Bali -le 'fluba 'ji bε, ya'a 'kɔlaman -e 'e 'lε sɔɔ dι. Kɔɔ e ya 'e 'crεn -tεɔ 'nan, zι 'e drε zιε.»

55 En Zozi 'a 'vι min "kaga zιε -wλε 'nan: «-Mε "le "wεan nεn ka -ta 'an 'kunlε 'ka 'lɔ le sennun 'lee yibanun -a "le ka -ta crinzan -sru? Tv pεεnɔn man an ya Bali -pan 'kuin, te an Bali -le 'wι "paaman 'ka 'ji, εn ka'an 'kunlε dι.

56 'Pian 'wι pεεnɔn zιε, e drε -e 'wιnun nεn Bali 'lewei vɪnɔn -a crεn -tε 'e 'cεn bε 'e 'lε sɔɔ.»

-A -nan nεn Zozi -srunɔn pεεnɔn 'wi "man -a -sru, εn o flan bli.

*Minnun -kv Zozi 'a tin 'banɔn 'lε
(Mk 14.53-65; Lk 22.54-55, 63-71; Zan 18.12-14,
19-24)*

57 Minnun nεn o Zozi 'kun bε, o -kv Zozi 'a Bali -pannɔn 'tazan nεn waa laabo Kaifa bε, -yee "kɔnnεn. 'Fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun 'o cin 'yι fε zιε -a -nan.

58 Piəri -fv -kəəbli, te e -kəla Zozi -sru. E -kv zɪɛ -trilii, ɛn e 'bəla Bali -pannən 'tazan -le "kənnən. E wla -yee -klən -ji, ɛn e -nyran -a 'sunən yei, 'wɪ nən e bəa Zozi man bɛ -a -nan yidɪ -le "wɛan.

59 Bali -pannən 'tanən 'lee tin 'banən pɛɛnən a "va 'nan o 'wlu wɪ -tv "paa Zozi da, -e 'o -kəla -a -tɛdɪ -a -le "wɛan.

60 Min "kaga 'wlu 'sɛn Zozi man, 'pian 'wɪ pɛɛnən zɪɛ ya'a tin -tɛɛ Zozi da "fo "dɪ.

"Bɛ -sru min "fli "ta ɛn "o 'vɪ 'nan:

61 «Min 'labɛ e 'nan: <'An -kəlamən Bali -pan 'kən 'widɪ -a, -e 'an pee -tə yi yaaga 'wlu.» »

62 -A -nan nən Bali -pannən 'tazan wluan lou, ɛn yaa 'vɪ Zozi lɛ 'nan: «'Wɪ nən minnun -a ve 'i man bɛ, yi'a sia "va "dʊv?»

63 Zozi 'ka -a 'silɛ "da -yrɛ "dɪ.

ɛn Bali -pannən 'tazan -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I 'pɛ wluan Bali nən -a yiɛ cɪ "man "bɛ -a 'lɛ! Maan laabo 'i 'lə 'nan, min 'sizən 'wɪ 'ji nən yia? Bali -pɪ nən yia? 'Wɪ zɪɛ 'i -ci 'si 'kʊɛ!»

64 ɛn Zozi "e 'nan -yrɛ 'nan: «-Nyɾɛn, yia 'vɪ 'i 'bə 'a bɛ. Maan ve 'cɛɛ 'nan, -e 'e 'sia cɛɛgʊ yi 'gʊɛ -a da bɛ, kaan 'bə Blamin -pɪ ye 'an -nyrandɪ 'pleblɛ pɛɛnən 'san Bali -pɛ "yi "da. ɛn "bɛ -sru kaan ye "nyian laji, te an ya -tanən "lolu -koei "da.»

65 -A vɪdɪ zɪɛ e Bali -pannən 'tazan ta kli, ɛn 'e 'ta sənun 'fvɪ bʊdɪ 'sia. -A -nan nən e 'nan: «E Bali srən! -Kaa 'ka "nyian -yee 'wɪ 'nan yɪzan pee -va "fo "dɪ. "Srən nən e "sia -a wʊnən bɛ, kaa 'man 'ka 'bə 'a.

66 "Ka "ve -ji 'nən?»

ɛn minnun -a 'si "va -yrɛ 'nan: «E 'sə -ka vɛ -a.»

67 'Wɪ zɪɛ -a da nɛn, o 'le 'yi 'sɛndɪ 'sia -a yɾa, ɛn o -fɔlɛ wɔɔdɪ "va 'sia. Min -mienun 'pa -fɔa -a yɾa, te waa laabo -yɾɔ 'nan:

68 «'Yie 'nan min 'sizan 'wi 'ji nɛn 'yia. -Yee "wɛan -te i ya Bali 'lewei vɪzan a bɛ, min nɛn e fɛ tuɔ 'yie bɛ, 'i -kɔɔn 'kɔɛ.»

*Pieri yɔɔ "da 'nan 'e 'ka Zozi -sruzan 'a dɪ
(Mk 14.66-72; Lk 22.56-62; Zan 18.15-18, 25-27)*

69 Tɔ zɪɛ -a wlu bɛ, te Pieri a tian 'e -nyrandɪ -klɔn -ji. -A -nan nɛn nɔan lɔmɔn -tɔ pli "man, ɛn e 'nan -yɾɛ 'nan: «Bii 'gɔɛ Galile min Zozi -sruzan 'tɔ nɛn 'yia.»

70 'Pian Pieri yɔɔ "da min pɛɛnɔn yie man. E 'nan: «'Wɪ nɛn i cɪ "vale 'i ve bɛ, ma'an tɔa dɪ.»

71 ɛn Pieri -klɔn -yɾɛ "nɛn -si 'sia, -a -nan nɛn nɔan lɔmɔn pee -a 'yi, ɛn yaa 'vɪ minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ -wɛlɛ 'nan: «Min 'lagɔɛ, e ya Nazaretɪ min Zozi -sruzan 'tɔ -a.»

72 Pieri yɔɔ "da "nyian, yaa -ci -pɛ wluan, ɛn e 'nan: «Min 'labɛ, ma'an tɔa "fo "dɪ.»

73 "Bɛ -sru "nyian, minnun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, o pli Pieri man ɛn o 'nan -yɾɛ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn. 'I 'bɔ 'gɔɛ, -a -sruzan -tɔ nɛn 'yia. 'Yie 'widɪ -a kɔɔn "man zɪɛ.»

74 -A -nan nɛn Pieri "e 'nan: «-Te 'wlu nɛn maan -sɛan "bɛ, Bali 'e 'wɪ "nɛn -kɔɔn 'mɛn. Maan 'vɪ 'cɛɛ 'nan, ma'an min 'labɛ -a tɔa "fo "dɪ.»

'Nun tɔɔn ɛn manɛn wɪɪ.

75 'Wɪ nɛn Zozi -a 'vɪ Pieri lɛ bɛ, ɛn -a -cin -trɔa Pieri ji. Kɔɔ Zozi -a 'vɪ -yɾɛ 'nan: «'Vaa -e manɛn tɛdɛ 'e 'wɪ bɛ, te yia 'vɪ 'e 'pa -a yaaga 'nan yi'an 'tɔa dɪ.» -A -nan nɛn Pieri 'bɔla bei, ɛn e -wuɔdɪ 'sia 'wɪ 'nanmandɪ -a.

27

*Minnun-kv Zozi 'a Rɔm min-kɔnmandan Pilati 'le
(Mk 15.1; Lk 23.1; Zan 18.28)*

¹ Zi tv cɛɛn bodrun bɛ, ɛn Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun pɛɛnɔn 'wei 'pa 'e cɪn man 'nan 'o Zozi 'tɛ.

² O Zozi yri, "bɛ -sru ɛn o -kv -a -nɔnlɛ Rɔm min -kɔnmandan Pilati lɛ. Mingɔnnɛnnun tazan nɛn Rɔm bɛ, -yɛɛ Pilati -tɔ 'nan 'e 'lɛglɔn 'bɔ 'pla.

*Zudazi -ka -nan wɪ
(Drɛwɪ 1.16-20)*

³ Zudazi 'bɔ nɛn, e Zozi -nɔn minnun lɛ bɛ, zɪ yaa 'yɪ 'nan minnun tanɔn tin -tɛ Zozi da 'nan 'e -ka -a 'wɪ 'ji bɛ, -a -nan nɛn 'wɪ 'nandɪ "man 'sia, ɛn e -kv 'lein 'wlɛ 'fuba yaaga bɛ -a -nɔnlɛ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun lɛ 'e "pa 'ji.

⁴ E 'nan -wlɛ 'nan: «An 'wɪ 'wɪdɪ drɛ min nɛn ya'a 'wɪ 'tv drɛlɛ -wɪdɪ "dɪɛ, -a -nɔndɪ -a 'cɛɛ.»

-A -nan nɛn minnun zɪɛ o 'nan Zudazi lɛ 'nan: «"Kvɛ 'man wɪ 'ka 'ji dɪ. 'I 'bɔ 'lɔ wɪ nɛn.»

⁵ Tɔɔn Zudazi 'lein 'wlɛnun zɪɛ -a -sran Bali -pan 'kuin, ɛn e -kv 'e 'blɔ wɔlɛ baa -ji.

⁶ Bali -pannɔn 'tanɔn 'lein 'wlɛnun zɪɛ -a koola, ɛn o 'nan: «-A -si 'ka -kaa 'lɔ -e -kaa "lala 'gɔɛ -a -sɛn Bali -pan 'kuin "lala -va dɪ, kɔɔ "lala nɛn yaa -maan blamin nyɛn -sran bɛ -nyɛn.»

⁷ 'Wɪ nɛn 'kɔ 'o drɛ "lala zɪɛ -a bɛ, o wei drɛ "da -tɔwɪ. -A -nan nɛn o -kv fei 'lɔlɛ -pɔ -tɔzan -tv -lɔ. Fei zɪɛ waa 'lɔ 'nan -e 'e drɛ -pɛnnɔn 'le min wɔnan -a.

⁸ 'Bɛ nɛn -kaa cɪ cɛɛgv yi -a 'gɔɛ, minnun fei zɪɛ -a laabo nyɛn fei, kɔɔ "lala zɪɛ -yɛɛ -maan blamin nyɛn -sran.

⁹ 'W₁ n_{EN} Bali 'lewei v₁zan Zeremi -a 'v₁ 'e 'c_{EN} b_E,
z₁ e 'l_E s_{oo} z_{1E}. K_{oo} yaa 'v₁ 'n_{an}:

«'Lein 'w_{lE} 'fuba yaaga n_{EN} waa 'si min n_{EN} Izrae_l
'n_{oN} 'a 'f_{lE} 'tan b_E

-a manv_E n_{EN}.

¹⁰ E_n "lala -t_{ow}li z_{1E}

-a 'b_o n_{EN} waa -n_{oN} -p_o -t_ozan -le fei man.

Z₁ Minsan -a 'v₁ 'm_{EN} z_{1E}.»

*Zozi a R_{oM} min -k_{oN}mandan Pilati 'l_E
(Mk 15.2-15; Lk 23.2-5, 13-25; Zan 18.29-19.16)*

¹¹ Z₁ minnun 'b_ola Zozi 'a -k_{oN}mandan 'l_E b_E, e_n
-k_{oN}mandan 'w₁ laabv -yr_o. Yaa laabv -yr_o 'n_{an}:
«Zuif 'n_{oN} 'le ming_{oN}n_{EN} n_{EN} 'yia?»

Zozi "e 'n_{an} -yr_E 'n_{an}: «-Ny_{rEN}, yia 'v₁ 'i 'b_o 'a b_E.»

¹² 'W₁n_{un} n_{EN} Bali -pan_{oN} 'tan_{oN} 'lee min ceje-
nun -a 'v₁ Zozi man b_E, Zozi 'ka 'w₁ 't_v 'sil_E "da "fo
"d₁.

¹³ -A -nan n_{EN} Pilati "e 'n_{an} -yr_E 'n_{an}: «'W₁ p_{EEN}o_N
n_{EN} waa "paa 'i da b_E, y_i'a maan d_{oo}?»

¹⁴ 'Pian Zozi 'ka 'w₁ 't_v 'sil_E "da -yr_E "fo "d₁. 'W₁ z_{1E}
e -k_{oN}mandan 'kan 'e 'ci_{1a} "da.

¹⁵ L_E -t_od_v p_{EEN}o_N man b_E, -te Zuif 'n_{oN} tranun -le
'sid₁ n_oanba -ji "f_Ed₁ dr_Ed₁ 'b_o b_E, -k_{oN}mandan "sia
-p_v 'k_{oN}zan 't_v man. -P_v 'k_{oN}zan n_{EN} minnun c₁ "va
'n_{an} 'o 'si man b_E, -a man n_{EN} e "sia.

¹⁶ L_E 'b_o z_{1E} -a -ji b_E, te min -t_v n_{EN} e 'w₁ 'w_lid₁ -dan
dr_E -a 'w₁ a 'e fuilad₁ "man "b_E e ya -p_v 'kuin. Min
z_{1E} waa laabo Barabazi.

¹⁷ -Yee "w_{EAN} z₁ minnun a 'o cin y₁d₁ b_E, e_n Pilati -
a laabv -w_lo 'n_{an}: «Barabazi 'lee Zozi n_{EN} waa laabo
min 'sizan 'w₁ 'j_i b_E, -t₁ man n_{EN} 'an 'si o "f_li yei?»

¹⁸ Pilati -a -t_oa 'n_{an} minnun tan_{oN} "naan Zozi
man 'e "tun, -yee "w_{EAN} n_{EN} o -ta Zozi 'a 'yr_E.

19 Pilati a 'e -nyrandı 'yee tin 'ba pɛin -da tin -sru, ɛn -a nan min 'pa 'sia -yrɛ. E 'nan: «Min 'labɛ ya 'a 'wɪ 'tʊ drɛɛ -wɪdɪ 'dɪ. Te 'i 'pɛ wʊ -yee 'wɪ 'jɪ dɪ. Kɔɔ paan 'pɛi -man nyrin nɛn maan -tɛ bɛ, 'an "koe 'nyan -yee "wɛan 'kpa tɪglɪ.»

20 Tʊ zɪɛ -a wɪlʊ bɛ, Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee min cejenun -a 'vɪ minnun lɛ 'nan, 'o vɪ 'nan Barabazi man nɛn Pilati 'e 'si -e 'e Zozi 'tɛ.

21 -Yee "wɛan nɛn zɪ -kɔnmandan -a laabʊ -wɪlɔ "nyian 'nan: «Min "fli 'gʊɛ o yei "bɛ, -tɪ man nɛn 'an 'si?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ 'nan: «Barabazi man nɛn 'i 'si.»

22 Pilati -a laabʊ -wɪlɔ 'nan: «Zozi nɛn waa laabo min 'sizan 'wɪ 'jɪ bɛ, 'an drɛ -yrɛ 'kɔ?»

ɛn o pɛɛnɔn -a 'vɪ -yrɛ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da.»

23 -A -nan nɛn Pilati -a laabʊ -wɪlɔ 'nan: «'Wɪ 'wɪdɪ "cɛn "nɛn yaa drɛ -yee "wɛan 'an -pɛin yiba "plan da?»

ɛn o pɛɛnɔn paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ. Waa 'vɪ 'nan: «'I -pɛin yiba "plan da!»

24 Pilati -a 'yɪ 'nan, 'e 'ka o 'klɪnan 'wɪ 'a dɪ, te minnun plaman "bʊʊ. -A -nan nɛn e 'yɪ 'si, 'e 'pɛ -man foe minnun pɛɛnɔn yɪɛ man, ɛn e 'nan -wɪɛ 'nan: «Mɛɛn "cɛɛ vɪ 'nan o min 'lagʊɛ -a -tɛ dɪ. -Te e -ka bɛ, 'ka 'bɔ 'lɔ 'wɪ nɛn.»

25 ɛn minnun wɪ "man o pɛɛnɔn. Waa 'vɪ 'nan: «-A -ka wɪ 'e 'pa 'kʊ da, ɛn 'e 'pa 'kʊɛ 'nɛnnun da.»

26 -A -nan nɛn Pilati 'si Barabazi man, ɛn yaa 'vɪ 'yee 'sounjanun lɛ 'nan, 'o Zozi 'sɔn -ngble -a, -e 'o 'kʊ -a -pɛin yiba "plan da.

*'Sounjanun Zozi sɛɛ 'wʊ
(Mk 15.16-20; Zan 19.2-3)*

27 -Kɔnmandan -le 'sounjanun -kɔ Zozi 'a - kɔnmandan -le -klɔn -ji. En o 'sounjanun pɛɛnɔn cin 'yi "man.

28 O -yee sɔnun 'sɔ 'e da, en o mingɔnnɛn -tralɛ - gblɔ 'tɛndɛn 'tɔ 'wɔ "da.

29 O lei 'tan, en waa 'wɔ -a -wulo -man "le mingɔnnɛn kle 'zɔ. En o -cɛan -kɔ -tɔ -nɔn -a -pɛ "yi "lɛ, "le -yee mingɔnnɛn "tonyrin -zɔ. -A -nan nɛn 'o "pɔ -sɔɔnladɪ 'sia "wlu, te waa sɛɛ wo. Waa ve -yrɛ 'nan: «Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn, 'tu 'tɔ bo!»

30 O 'le 'yi -sɛan "da, en "nyian o -cɛan -kɔ "sia -yrɔ, -e 'o 'lɛ wɔla -a -win -ji.

31 Zi o cɛɛn -a sɛɛ wɔdɪ man bɛ, en o mingɔnnɛn -tralɛ zɪɛ -a 'sɔ "da. O -yee sɔnun 'wɔ 'e da, en o -kɔ -a 'nan -e 'o -pɛin yiba "plan da.

Zozi -pɛinnan yiba "plan da

(Mk 15.21-32; Lk 23.26-43; Zan 19.17-27)

32 'Sounjanun -kɔdɪ 'sia Zozi 'a, en 'o cin 'yi Sirene min -tɔ nɛn waa laabo Simɔn bɛ -a. 'Sounjanun 'tɔ Simɔn zɪɛ -a -sru "sa -a, 'nan 'e Zozi 'le yiba "plan 'sia.

33 O 'bɔla fɛnan nɛn waa laabo Gɔlgota bɛ -a -nan. Gɔlgota -ci nɛn 'nan, min -wulo klo.

34 -Wɛn nɛn waa baa fɛ -tɔ nyranryrandɪ -a bɛ, waa -nɔn -yrɛ 'nan 'e mlin. 'Pian zɪ yaa -nanjɛɛn 'e 'le bɛ, ya'a 'wlɛ "man -e 'e mlin dɪ.

35 Waa -pɛin yiba "plan da, "bɛ -sru en o -yee sɔnun pli 'o cin yei. Waa drɛ 'lein 'wlɛ 'tuɔladɪ da. ['Wɪ nɛn Bali 'lewei vɪzan -a 'vɪ 'e 'cɛn bɛ, zɪ e 'lɛ sɔɔ zɪɛ. Kɔɔ yaa 'vɪ 'nan:

«O 'mɛn sɔnun pli 'o cin yei,
en o 'mɛn sɔ -gblɔ 'sia
'lein 'wlɛ 'tuɔladɪ da.»]

36 "Bε -sru en 'sounjanun -nyran, te o Zozi 'nanjean.

37 'Wɪ nɛn -yee "wεan o Zozi -pɛin yiba "plan da bε, waa crɛn -tɛ en waa 'pa -a -wulo da lou. Waa crɛn -tɛ 'nan:

«Min 'gʋɛ Zozi nɛn,
e ya Zuif 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a.»

38 O 'wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn "fli pɛin "nyian yiba "plan da. Waa -tʋ pɛin yiba "plan da Zozi 'pɛ "yi "da, en waa -tʋ pɛin yiba "plan da -a -pɛ bʋ da.

39 Minnun nɛn o -ciala fɛ zɪɛ -a -nan bε, o Zozi "srɔnman, te 'o 'wulo nyɔɔnman.

40 Waa ve 'nan: «Yɪɛ "cɛɛ 'vɪ 'nan 'i Bali -pan 'kɔn -wia -e 'i pee -tɔ yi yaaga 'wlu 'gʋ dʋʋ? -Te 'i ya Bali -pɪ -a bε, 'i 'fli 'si 'wɪ 'ji, -e 'i 'si yiba "plan 'labɛ -a da!»

41 Bali -pannɔn 'tanɔn 'lee 'fluba 'ci vɪnɔn 'lee min cejenun "o sɛɛ 'wʋ "nyian. "O 'vɪ 'nan:

42 «E min peenun 'si 'wɪ 'ji, 'pian ya'a 'kɔlaman 'e 'fli 'sidɪ -a 'wɪ 'ji dɪ. -Te e ya Izraɛl 'nɔn 'le mingɔnnɛn -a bε, 'e 'si yiba "plan da 'e -sɔɔnla -e 'kʋ yi -tɛra "da.

43 E yi -tɛra Bali da 'nan Bali "paa 'e 'va, en yaa 'vɪ 'nan 'e ya Bali -pɪ -a. -Yee "wεan -te Bali -a ye "yi "bε, Bali 'e 'si 'wɪ "mɛn!»

44 'Wɪ 'wɪdɪ "drɛnɔn nɛn minnun o pɛin yiba "plan da Zozi "srɔn "bε, "o Zozi srɔn "nyian 'wɪ 'tʋwɪ zɪɛ -a vɪdɪ -a.

Zozi 'ka -nan

(Mk 15.33-41; Lk 23.44-49; Zan 19.28-30)

45 Zɪ yidɛ 'bɔ min -win -ji 'sɛzɛ bε, en klun -trɔa 'lɛglɔn pɛɛnɔn 'ji. E -fʋ zɪɛ -trilii en funninmlan yidɛ tɛɛnla.

46 Zɪ funninmlan yidɛ tɛɛnla bε, en Zozi paan 'kpa 'plɛblɛ. Yaa 'vɪ 'e fla wei -ji 'nan: «Eli, Eli lama

sabatani?» 'Wɪ zɪɛ -a -ci nɛn 'nan: «'Mɛn Bali, 'mɛn Bali, -mɛ 'le "wɛan nɛn 'i 'pɛ 'si 'an -sru?»

⁴⁷ Min -mienun nɛn fɛ zɪɛ -a -nan bɛ, waa 'man, ɛn o 'nan: «E ya Eli laabɔnan.»

⁴⁸ Nun tɔɔn 'sounja min -tɔ flɛn bli, e -kɔ sɔ 'silɛ, yaa 'wɔ -wɛn 'wlɛ 'cɛn 'va, yaa 'wɔ 'cɛan -kɔ "nɛn, ɛn yaa 'pa Zozi 'lɛbo "nɛn 'nan -e 'e 'yi flɔn "ji.

⁴⁹ 'Pian 'sounja -mienun "o 'vɪ 'nan: «'I 'tɔ -e -kaa -nan yɪ, -te Eli -taa -a 'silɛ 'wɪ 'ji -o.»

⁵⁰ Zozi paan "nyian 'kpa 'plɛblɛ, ɛn 'e yɪɛ 'lɛ 'wɔ.

⁵¹ 'Nun tɔɔn sɔ -dan nɛn 'e 'tɪndɪ Bali -pan 'kuin bɛ, e 'fɔɪ 'bɔ 'ji "fli. E 'fɔɪ bɔdɪ 'sia lou, ɛn yaa -sɛn "tra. 'Trɛ nyɔɔn, ɛn puo -kɔlɛnun 'fɔɪ bɔɔ.

⁵² Min -yrɛnun 'lɛ sɔɔ, ɛn Bali -le minnun "kaga wluan 'kanɔn 'va,

⁵³ te o bɔala 'yrɛ -ji. 'Pian zɪ Zozi wluan 'kanɔn 'va bɛ, -a -nan nɛn o -kɔ 'o 'fli -kɔɔnlɛ. 'O 'fli kɔɔn min "kaga "lɛ Zeruzalɛm nɛn Bali -le 'fla 'saun -a bɛ -a da.

⁵⁴ 'Sounjanun tazan 'lee 'yɛɛ minnun nɛn 'o yɪɛ 'tɔ Zozi 'va bɛ, zɪ 'trɛ nyɔɔn waa -nan 'yɪ bɛ, ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ waa -nan 'yɪ bɛ, -a "klan o -tɛdɪ 'sia. -A -nan nɛn waa 'vɪ 'nan: «'Wɪ 'kpa nɛn, min 'labɛ Bali -pɪ nɛn.»

⁵⁵ Fɛ 'bɔ zɪɛ -a -nan bɛ, lumɔn "kaga "a 'o 'tɔdɪ -kɔɔbli, te o yɪɛ a -nan nun. Lumɔnnun nɛn o sɔɔnla Zozi -sru Galile, te o 'nyranman "paa Zozi lɛ bɛ o 'bɔ nɛn.

⁵⁶ Lumɔnnun zɪɛ, Madala lɪ Mari a o va, ɛn Zaji 'lee Zozeɸvɔ "bɔ Mari a o va, ɛn Zebede -pɪnun "bɔ "a o va.

Zozi wɔ -nan

(Mk 15.42-47; Lk 23.50-56; Zan 19.38-42)

57 Z₁ funninmlan 'pla bε, εn fεzan -t_v nεn e 'sia Arimate bε e -ta. Waa laabo Zoze_fv. Zozi -sruzan 't_v nεn.

58 E -k_v toba -f_lε Pilati lε 'nan 'e Zozi pa -n_on 'yrε. En Pilati -a 'v₁ 'yee minnun lε 'nan 'o -n_on -yrε.

59 Zoze_fv Zozi 'kad₁ z₁ε -a 'si, e s_o -trεdrε 'pa "man,

60 εn e -k_v -a w_lε. Yaa 'w_v min -yrε -trε nεn waa cεen puo -k_lε ji bε -a -ji. Waa cεen paan -a 'b_o 'fli -le vε -a. "Bε -sru e -k_lε -dan blu, yaa -t_o -yrε z₁ε -a "nεn, εn e -k_v.

61 T_v z₁ε -a w_lu bε, te Madala l₁ Mari 'lee Mari -t_v a -nan. O -f_v 'o -nyrand₁ -yrε 'b_o 'lε "nεn.

'Sounjanun 'o yie 't_o Zozi 'yrε -va

62 Z₁ t_v cεen bε, Bali -pann_on 'tan_on 'lee Farizen 'n_on 'k_v Pilati -va. Zuif 'n_on 'le 'flinla "yi da nεn o -k_v. -Yεε c₁ Saba yi -a.

63 O 'nan -yrε 'nan: «'K_v 'san, 'w₁ 't_v -cin -tr_oa 'k_v 'ji, -yee "wεan nεn k_v -ta. 'Wluzan 'labε, te -a yie a tian "man "bε, e 'nan, -te e -ka bε, e yi dra yaaga -e 'e 'w_luan 'kan_on 'va.

64 -Yee "wεan k_v1 tr_v "baa 'nan 'i v₁ 'yie minnun lε -e 'o yie 't_o -a -yrε -va -trilii yi yaaga. 'I drε z₁ε "t_og_o Zozi -sr_un_on 'o 'k_v Zozi pa 'si -yrε -ji, -e 'o 'w_lu 'sεn minnun lε 'nan e w_luan -kan_on 'va. 'W_lu z₁ε 'bε 'cibεn -taa 'mlinε -a tεdε da.»

65 -A -nan nεn Pilati "e 'nan -w_lε 'nan: «'Sounja 'pa 't_v 'labε, maan -n_on 'cεε. 'Ka 'k_v waa, -e 'o yie 't_o -yrε 'b_o 'va "le z₁ ka c₁ "va "bε -yee 'w₁ 'z_v.»

66 O -k_v, o -yrε 'b_o "k_onnεn 'pla, εn o 'sounjanun -t_o -a 'lε "nεn.

28

*Zozi wluan -kanən 'va
(Mk 16.1-11; Lk 24.1-12; Zan 20.1-18)*

¹ 'Mənnən yi nən 'bε cɪ Zuif 'nən 'le 'flinla "yi -sru "yi -a. 'Mənnən yi zɪε, -a bodrun puunən nən Madala lɪ Mari 'lee Mari -tʊzan bε, o -kʊ -yrε da.

² 'Nun təən 'trε nyəən 'kpa 'plεblε. Minsan -le 'pasiazan -tʊ 'bε 'si laji, e -kəle nən waa -tə -yrε "nən "bε -a 'sinan, εn e -nyran "da.

³ E "bia "le zɪ laa 'e 'wlei -wlei -fəa e "bia bε -yee 'wɪ 'zʊ. En -yee sə a 'fuvu, -a -kəən "manvε "ka "dɪ.

⁴ Nyən 'sounjanun cεen, εn o nyəəndɪ 'sia. -A -nan nən o tεela "tra. O drε "le minnun nən o kaa bε -wee 'wɪ 'zʊ.

⁵ En Bali -le 'pasiazan tin 'badɪ 'sia lɪmənnon lε. Yaa 'vɪ -wlε 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tε dɪ! Maan -təa 'nan, ka ya Zozi nən waa -tε yiba "plan da bε -a -wεnan.

⁶ E 'ka 'gʊ dɪ. E wluan -kanən 'va "le zɪ yaa 'vɪ 'e 'cən bε -yee 'wɪ 'zʊ. 'Ka 'ta, -e 'ka yɪε 'tə fεnan nən waa 'pla bε -a -nan.

⁷ "Bε -sru 'ka 'kʊ "nyandʊ -a vɪ -a -srnun lε. 'Ka vɪ -wlε 'nan: E wluan 'kanən 'va, e -trəa 'ka 'lε Galile, ka bəa "man "nan nun. 'Wɪ nən an -ta -a vɪlε 'cεε bε, -nyrən zɪε.»

⁸ Lɪmənnon zɪε o 'si "nyandʊ -yrε da. Nyən o cεen, 'pian cɪ "nrandɪ -dan a -wlə, εn o -kʊ flən 'blidɪ -a. 'Wɪ zɪε o "ta -ko -a 'sinan 'panan Zozi -srnun lε.

⁹ 'Nun təən Zozi 'bəla o 'lε, εn e 'nan -wlε 'nan: «An 'ka 'tə bo.» Lɪmənnon pli Zozi man, o "po səən "wlu, εn waa cεin 'kun -a bədɪ -a.

¹⁰ -A -nan nən Zozi "e 'nan -wlε 'nan: «Te "klan 'e 'ka 'tε dɪ! 'Ka 'kʊ -a vɪ 'an -srnun nən o drε "le 'an

"bɔnɔn -zɔ bɛ -wɛ. 'Ka vɪ -wɛ 'nan 'o 'kɔ Galile. O bɔa 'an man -nan nun.»

Bali -pannɔn "lala -nɔn 'sounjanun lɛ 'nan -e 'o 'wlu 'sɛn

¹¹ Te lɔmɔnnun a -kɔnan -sia bɛ, -a -nan nɛn 'sounja -mienun 'bɔla Zeruzalɛm 'fla. 'Wɪ pɛɛnɔn nɛn e drɛ bɛ, waa 'sinan 'pa Bali -pannɔn 'tanɔn lɛ.

¹² Bali -pannɔn 'tanɔn zɪɛ 'o cin 'yɪ 'o 'vale min cejenun -a, ɛn o 'wɪ 'pla "da. -A -nan nɛn o "lala "kaga "nɔn 'sounjanun lɛ,

¹³ ɛn o 'nan -wɛ 'nan: «'Ka vɪ 'nan, Zozi -srɔnɔn 'ta Zozi pa crin wɔlɛ -pei -man, te ka ya yi -tenan.

¹⁴ 'Wɪ zɪɛ -te -kɔnmandan -a 'man bɛ, kɔ toba -fɔa -yrɛ, -e 'kɔ 'wɪ 'si 'ka man.»

¹⁵ 'Sounjanun "lala zɪɛ -a 'si, ɛn 'wɪ nɛn Bali -pannɔn 'tanɔn -a 'vɪ -wɛ "bɛ, waa drɛla "da. 'Wɪ nɛn waa 'vɪ zɪɛ Zuif 'nɔn -a ve tian cɛɛɣv yi -a.

Zozi 'e 'fli kɔɔn 'e -srɔnɔn lɛ

(Mk 16.14-18; Lk 24.36-49; Zan 20.19-23; Drɛwɪ 1.6-8)

¹⁶ Zozi -srɔnɔn 'fuda -tɔ -kɔ Galile, pɔn nɛn Zozi -a kɔɔn -wɛ "bɛ -a da.

¹⁷ Zɪ o Zozi 'yɪ bɛ, o "pɔ sɔɔn "wlu -a bɔdɪ -a. 'Pian te o va min -mienun 'o 'ci -fɔɔman.

¹⁸ Zozi pli 'e -srɔnɔn man, ɛn e 'wɪ tin 'ba -wɛ. Yaa 'vɪ -wɛ 'nan: «Bali 'pleble 'nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da laji, ɛn yaa -nɔn 'mɛn fɛ pɛɛnɔn da 'trɛda.

¹⁹ 'Ka 'kɔ, 'ka 'lɛɣlɔn pɛɛnɔn 'ji 'nɔn drɛ 'an -srɔnɔn 'a! 'Ka o -batize drɛ -kaa "tɪ Bali 'lee 'e 'pɪ 'lee 'yee lei 'saun 'tɔ da.

²⁰ ɛn 'wɪ pɛɛnɔn nɛn maan paa 'ka 'ji bɛ, 'ka "paa o ji, -e 'o 'ta wɔla "da "le "wɛan. ɛn -a -cin 'e 'kɔn 'ka

'ji 'nan, an -fo 'ka 'va yi pεεnɔn man 'li 'trilii, -e 'trε
'nyan tu 'e bɔ.»

Bali -le 'fluba 'trε Zozi blamin pli Bali man 'e 'pee

New Testament in Yaouré

copyright © 1999 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Yaouré

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Yaouré

© 1999, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022

ff06db1d-9f3b-5426-a70e-8791739b38bc